

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO ZA LATA 2019-2020**

WYKONAWCA:

EKOSTANDARD
Pracownia Analiz Środowiskowych

ul. Wiązowa 1B/2, 62-002 Suchy Las

Adres do korespondencji:

ul. Szafirowa 4/6, 62-002 Suchy Las

www.ekostandard.pl

email: ekostandard@ekostandard.pl

tel. 61 812-55-89 oraz 505-006-914

AUTORZY OPRACOWANIA:

Robert Siudak

Filip Pawłowski

Kinga Strzyżewska

SPIS TREŚCI

Spis treści	3
Wykaz skrótów	4
1. Wstęp	5
1.1. Podstawa prawna wykonania raportu	5
1.2. Cel wykonania raportu	5
1.3. Okres objęty raportowaniem i zakres raportowania	5
1.4. Metodyka i tok pracy	5
2. Charakterystyka środowiska województwa podlaskiego	7
2.1. Położenie i podział administracyjny	7
2.2. Klimat	7
2.3. Gospodarowanie wodami	8
2.3.1. Wody powierzchniowe	8
2.3.2. Wody podziemne	8
2.4. Zasoby przyrodnicze	8
3. Ocena realizacji poszczególnych celów i zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku	10
3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	10
3.2. Zagrożenia hałasem	19
3.3. Pola elektromagnetyczne	29
3.4. Gospodarowanie wodami	30
3.4.1. Wody powierzchniowe	30
3.4.2. Wody podziemne	32
3.5. Gospodarka wodno-ściekowa	33
3.5.1. Sieć wodociągowa	33
3.5.2. Sieć kanalizacyjna	39
3.6. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	45
3.7. Zasoby geologiczne i gleby	47
3.8. Zasoby przyrodnicze	48
3.8.1. Obszary i obiekty prawnie chronione	48
3.8.2. Lasy	51
3.8.3. Zieleń urządzona	54
3.9. Zagrożenia poważnymi awariami	55
4. Podsumowanie zadań zrealizowanych na terenie województwa podlaskiego w latach 2019-2020	57
4.1. Obszar interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza”	57
4.2. Obszar interwencji „zagrożenia hałasem”	60
4.3. Obszar interwencji „pola elektromagnetyczne”	62
4.4. Obszar interwencji „gospodarowanie wodami”	63
4.5. Obszar interwencji „gospodarka wodno-ściekowa”	65
4.6. Obszar interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	67
4.7. Obszar interwencji „zasoby geologiczne i gleby”	70
4.8. Obszar interwencji „zasoby przyrodnicze”	71
4.9. Obszar interwencji „zagrożenia poważnymi awariami”	77
5. Wnioski oraz źródła finansowania Programu ochrony środowiska	79
Spis tabel	86
Spis rycin	88

WYKAZ SKRÓTÓW

- B(a)P – benzo(a)piren
- Dz. U. – Dziennik Ustaw
- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- FK – Fundusz Kolejowy
- GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
- GPH – Generalny Pomiar Hałasu
- GUS – Główny Urząd Statystyczny
- JCWP – jednolite części wód powierzchniowych
- JCWpd – jednolite części wód podziemnych
- KP PSP – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
- KW PSP – Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej
- LP – Lasy Państwowe
- NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- PEM - Promieniowanie elektromagnetyczne
- PGW WP – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
- PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
- PM₁₀ - pył z mieszaniny cząstek zawieszonych w powietrzu o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów
- PM_{2,5} - pył z mieszaniny cząstek zawieszonych w powietrzu o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra
- POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- ppk – punkt pomiarowo - kontrolny
- PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
- RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
- RWMŚ – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
- RPO WP – Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
- RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
- SIR – Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich
- WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
- WPGO – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA WYKONANIA RAPORTU

Do sporządzenia raportu z realizacji programu ochrony środowiska obowiązuje art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.). Zgodnie z niniejszą ustawą, organ wykonawczy województwa co 2 lata sporządza raport z wykonania programu ochrony środowiska, który przedstawia sejmikowi województwa.

1.2. CEL WYKONANIA RAPORTU

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska za lata 2019-2020, zwany dalej *Raportem*, zawiera analizę zadań realizowanych w latach 2019-2020 wynikających z Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku. Przedstawiono w nim weryfikację i ocenę realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska i poprawy jego stanu zapisanych w wyżej wymienionym dokumencie. Raport obrazuje także zmiany w stanie środowiska, jakie zaszły w czasie realizacji Programu.

Celem przygotowania niniejszego Raportu jest ocena stopnia realizacji celów zawartych w Programie ochrony środowiska. Zestawienie zebranych danych będzie stanowiło narzędzie oceny.

1.3. OKRES OBJĘTY RAPORTOWANIEM I ZAKRES RAPORTOWANIA

Niniejszy Raport sporządzony z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku obejmuje swoim zakresem lata 2019-2020. W dokumencie przedstawiono stopień oraz zakres realizacji celów i zadań zaplanowanych w okresie obowiązywania ww. Programu.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań Programu jest wysokość ponoszonych nakładów finansowych oraz uzyskiwane efekty rzeczowe oceniane na podstawie wskaźników monitorowania Programu. Dokument zawiera rezultaty i poniesione nakłady finansowe wynikające z realizacji zadań, a także zawiera zestawienie i usystematyzowane informacje na temat działań, jakie zostały podjęte w województwie podlaskim w zakresie ochrony środowiska na przestrzeni lat 2019-2020 w następujących obszarach:

- ochrona klimatu i jakości powietrza;
- zagrożenia hałasem;
- pola elektromagnetyczne;
- gospodarowanie wodami;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- zasoby geologiczne;
- gleby;
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zasoby przyrodnicze;
- zagrożenia poważnymi awariami.

1.4. METODYKA I TOK PRACY

W celu sporządzenia niniejszego Raportu w pierwszej kolejności przystąpiono do prac przygotowawczych, polegających na zgromadzeniu materiałów źródłowych, danych dotyczących aktualnego stanu środowiska na

terenie województwa oraz danych dotyczących stopnia realizacji zadań zaplanowanych w analizowanym Programie.

W celu opisanie zmian stanu środowiska, za rok bazowy przyjęto rok 2016, czyli okres poprzedzający rok przyjęcia Programu ochrony środowiska. Jako dane obrazujące aktualny stan środowiska, przyjęto dane z 2019 i 2020 roku.

W celu zebrania danych dotyczących realizacji zadań zaplanowanych w Programie ochrony środowiska opracowano ankiety, które zostały rozesłane do podmiotów zobowiązanych do wykonania przedmiotowych zadań, a także do pozostałych podmiotów, których działalność obejmuje między innymi realizację zadań z zakresu ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych. Wysłano łącznie 132 ankiety do jednostek administracji terytorialnej – 118 do gmin i 14 do powiatów. Ankietyzacji poddano również takie instytucje i służby jak: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Białymstoku, Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku, Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie, Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Białymstoku, Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Białymstoku, Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej w Białymstoku i w Lublinie, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Uzupełnieniem ankiet były dane uzyskane z WFOŚiGW w Białymstoku odnośnie dotacji i pożyczek dotyczących projektów z zakresu ochrony środowiska realizowanych przez samorządy, instytucje i przedsiębiorstwa oraz dane z NFOŚiGW w Warszawie dotyczące finansowania przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska w województwie podlaskim. Uzyskano także informacje pochodzące z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego odnośnie działań finansowanych lub współfinansowanych ze środków pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

2.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Województwo podlaskie zlokalizowane jest w północno - wschodniej części Polski i sąsiaduje z:

- z Białorusią,
- z Litwą,
- z województwem mazowieckim,
- z województwem warmińsko-mazurskim,
- z województwem lubelskim.

Obszar województwa podlaskiego zajmuje 2 018 702 ha (20 187 km²) co stanowi 6,46 % powierzchni kraju. Według stanu na 31.12.2019 r. województwo zamieszkiwane było przez 1 178 353 mieszkańców, co stanowiło 3,07% ludności Polski.

W skład województwa podlaskiego wchodzi 14 powiatów oraz 3 miast na prawach powiatu. Największą powierzchnię zajmują powiaty: białostocki (14,74% powierzchni województwa) oraz sokólski (10,18% powierzchni województwa), natomiast najmniejszymi powiatami są miasta grodzkie: Suwałki (0,32% powierzchni województwa) oraz Łomża (0,16% powierzchni województwa).

Tabela 1. Powierzchnia powiatów województwa podlaskiego

Powiat	Powierzchnia [ha]	% powierzchni województwa
augustowski	165 939	8,22
białostocki	297 644	14,74
bielski	138 509	6,86
grajewski	96 762	4,79
hajnowski	162 353	8,04
kolneński	94 010	4,66
łomżyński	135 459	6,71
moniecki	138 179	6,84
sejneński	85 517	4,24
siemiatycki	145 946	7,23
sokólski	205 450	10,18
suwalski	130 700	6,47
wysokomazowiecki	128 891	6,38
zambrowski	73 312	3,63
Miasto Białystok	10 213	0,51
Miasto Łomża	3 267	0,16
Miasto Suwałki	6 551	0,32

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2019

2.2. KLIMAT

Obszar województwa podlaskiego znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Położenie w chłodnym regionie termicznym Polski sprawia, że średnie roczne wartości temperatury

powietrza (6,8°C w Białymstoku) są o 3–4°C niższe niż na zachodnich krańcach Polski. Północna część województwa podlaskiego to jeden z chłodniejszych obszarów w kraju - w Wiżajnach k. Suwałk znajduje się biegun zimna w Polsce. Średnia suma opadu rocznego wynosi 593 mm, przy maksimum – ponad 650 mm w okolicach Wiżajn i minimum – poniżej 550 mm w okolicach Łomży. Pokrywa śnieżna występuje od początku listopada do końca kwietnia, a najdłużej śnieg zalega w rejonie Suwałk, średnio 90 dni w roku. Obszar Suwalszczyzny zaliczany jest do terenów o największej częstotliwości występowania wiatru, z porywami pojawiającymi się głównie w sezonie zimowym, ze zwiększoną częstotliwością cyklonalnej cyrkulacji zachodniej. Okres wegetacyjny wynosi od poniżej 200 dni w północnej części regionu do około 210 dni w pasie gmin położonych przy zachodniej granicy województwa.¹

2.3. GOSPODAROWANIE WODAMI

2.3.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Województwo podlaskie położone jest w obrębie trzech dorzeczy: Wisły, Niemna i Pregoly. Sieć hydrograficzna województwa należy do dość dobrze rozwiniętych. Wśród największych cieków obszaru należy wymienić rzeki: Bug (z dopływami: rzeką Nurzec, i rzeką Brok), Narew (z dopływami: rzeką Biebrza, Pisa, Supraśl, Orlanka) oraz Czarną Hańczę. Zlewnie największych rzek mają cechy zlewni nizinnych. Większość głównych rzek województwa podlaskiego ma meandrujący charakter koryta rzeczno, tworzący rozległe doliny, często o charakterze podmokłym i bagienno-torfowym. Znaczne obszary pokrywają łąki i powierzchnie leśne, w tym obszary objęte, ze względu na walory przyrodnicze, różnorodnymi formami ochrony.

W województwie podlaskim znajduje się około 280 jezior. Wszystkie są położone w północnej części województwa – na Pojezierzu Wschodnio-suwańskim, Pojezierzu Zachodnio-suwańskim, Pojezierzu Wigierskim oraz w rejonie Pagórków Augustowskich. Największym jeziorem na terenie województwa jest jezioro Wigry, o powierzchni sięgającej 2 118 ha. Najgłębszym jeziorem województwa (a także Polski) jest jezioro Hańcza, o głębokości maksymalnej wynoszącej 108,5 m.

2.3.2. WODY PODZIEMNE

Według danych GUS za 2019 r.² zasoby eksploatacyjne wód podziemnych na terenie województwa podlaskiego oszacowano na 692,3 hm³, co stanowi zaledwie 3,8% zasobów krajowych.

Z ogólnej wielkości zasobów wód podziemnych województwa:

- ok. 97,3% stanowią zasoby piętra czwartorzędowego (673,7 hm³),
- ok. 2,6% zasoby piętra trzeciorzędowego (17,9 hm³),
- ok. 0,04% zasoby piętra kredowego (0,3 hm³),
- ok. 0,01% warstw starszych od kredowych (0,1 hm³).

Wody podziemne na terenie województwa podlaskiego występują głównie w przewarstwieniach utworów czwartorzędowych, budowanych z piasków i żwirów, rzadziej w piaszczysto-żwirowych utworach trzeciorzędowych oraz węglanowych, budowanych z kredy. Głębokość warstw wodonośnych na terenie województwa mieści się w granicach 20-150 m p.p.t.

2.4. ZASOBY PRZYRODNICZE

Województwo podlaskie wyróżnia się znaczną różnorodnością biologiczną pod względem urozmaicenia siedlisk i gatunków przyrodniczych, w dużym stopniu zachowanych w stanie naturalnym lub półnaturalnym.

¹ *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego*, przyjęty uchwałą nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r.

² *Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2019 r.*, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2020

Pomimo postępującego rozwoju infrastruktury oraz presji urbanizacyjnej, obszar województwa nadal pozostaje ostoją wielu gatunków i mozaiką różnorodnych siedlisk, często cennych przyrodniczo.

Obszary prawnie chronione w województwie podlaskim w 2019 r. wg danych GUS³ zajmowały powierzchnię 638 701,95 ha, co stanowiło 31,6% powierzchni ogólnej województwa.

Powierzchnia poszczególnych form ochrony przyrody wynosiła: parków narodowych wynosiła 92 180,05 ha, rezerwatów – 23 702,81 ha, parków krajobrazowych – 86 566,05 ha, obszarów chronionego krajobrazu – 457 103,96 ha, użytków ekologicznych – 2 247,95 ha, stanowisk dokumentacyjnych – 0,5 ha, zespołów przyrodniczo- krajobrazowych – 140,66 ha.

W strukturze obszarów objętych ochroną prawną w województwie podlaskim dominują obszary chronionego krajobrazu (68,7% powierzchni chronionej), parki narodowe (14,4%) oraz parki krajobrazowe (12,8%). Największy udział obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni odnotowano w powiecie augustowskim (64,1%), zaś najmniejszy – w powiecie zambrowskim (0,4%).

Powierzchnia obszarów Natura 2000 na terenie województwa podlaskiego wg danych GUS wynosiła: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) – 579 400 ha, a specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) – 543 673,4 ha.

³ Bank Danych Lokalnych, GUS

3. OCENA REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH CELÓW I ZADAŃ OKREŚLONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2024 ROKU

Cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku zostały zagregowane w 10 obszarach interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakość powietrza:
 - 1.1. Cel: Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza;
 - 1.2. Cel: Poprawa efektywności energetycznej;
 - 1.3. Cel: Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu;
2. Zagrożenie hałasem:
 - 2.1. Cel: Ograniczenie emisji hałasu;
3. Pola elektromagnetyczne:
 - 3.1. Cel: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
4. Gospodarowanie wodami:
 - 4.1. Cel: Ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych;
5. Gospodarka wodno-ściekowa:
 - 5.1. Cel: Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej;
 - 5.2. Cel: Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
6. Zasoby geologiczne:
 - 6.1. Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;
7. Gleby:
 - 7.1. Cel: Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi;
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
 - 8.1. Cel: Racjonalne gospodarowanie odpadami;
9. Zasoby przyrodnicze:
 - 9.1. Zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków;
 - 9.2. Adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych;
 - 9.3. Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego;
 - 9.4. Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym;
10. Zagrożenie poważnymi awariami:
 - 10.1. Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym;
 - 10.2. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego;
 - 10.3. Monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii.

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Monitoring jakości powietrza w województwie podlaskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W latach 2019-2020 roczną ocenę jakości powietrza wykonano w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018 r. poz. 799 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu z późniejszymi zmianami (Dz. U. 2012 r. poz. 1031 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914),

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2018 r. poz. 1119).

W rocznej ocenie jakości powietrza uwzględnia się dwie grupy kryteriów:

- ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi;
- ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Województwo podlaskie podzielone zostało na dwie strefy:

- Aglomeracja Białostocka, którą tworzy powiat miasto Białystok;
- strefa podlaska obejmująca pozostały obszar województwa podlaskiego tj. 16 powiatów.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia, jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe;
- klasa D1 – jeżeli poziom stężenia ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- klasa D2 – jeżeli poziom stężenia ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Poniższe tabele prezentują wyniki klasyfikacji stref województwa podlaskiego z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi w roku 2016, 2019 i 2020.

Tabela 2. Klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2016 roku z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	PB	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
Aglomeracja Białostocka	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	A	A ¹
Strefa podlaska	A	A	A	A	A ²	A	A	A	A	A	C	C ¹
¹ dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2												
² dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D1												

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2016, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2017

Tabela 3. Klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2019 roku z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	PB	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
Aglomeracja Białostocka	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	A	A
Strefa podlaska	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	A	A ²
¹ dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2												
² dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny II faza, strefa podlaska uzyskała klasę C1												

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2019, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020

Tabela 4. Klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2020 roku z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	PB	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
Aglomeracja Białostocka	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A ¹
Strefa podlaska	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C ¹ ²
¹ dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2												
² dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa podlaska uzyskała klasę A												

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ, RWMS w Białymstoku, 2021

W 2020 zarówno w strefie miasto Białystok jak i strefie podlaskiej zaobserwowano przekroczenie docelowego poziomu benzo(a)pirenu oraz poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 na terenie strefy podlaskiej, w wyniku czego strefy otrzymały klasę C dla tych zanieczyszczeń. Strefa podlaska otrzymała klasę C za przekroczenie dopuszczalnego stężenia pyłu PM2,5 w powietrzu. Nie osiągnięto także poziomu celu długoterminowego dla ozonu, co skutkowało otrzymaniem dla tych zanieczyszczeń klas D2. W 2020 r. w porównaniu z rokiem bazowym odnotowano pogorszenie jakości powietrza w strefie podlaskiej pod względem stężenia pyłu PM2,5 i PM10 oraz zawartości w nim benzo(a)pirenu. Aglomeracja Białostocka uzyskała klasę C za przekroczenie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oraz poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10.

Według danych z 2019 roku w obu strefach nie został osiągnięty poziom celu długoterminowego dla ozonu, co skutkowało nadaniem klas D2. Strefa podlaska otrzymała klasę C1 za nieosiągnięcie poziomu określonego dla II fazy dla pyłu PM2,5.

Na przestrzeni lat 2016-2020 można zaobserwować pogorszenie jakości powietrza w strefie podlaskiej pod względem stężenia pyłu PM10 i zawartości w nim benzo(a)pirenu. W tej strefie odnotowano także nieosiągnięcie poziomu określonego dla II fazy dla pyłu PM2,5 za co skutkowało nadaniem klasy C1. Ponadto w raportowanych latach nie udało się osiągnąć poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danej substancji oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza (POP). Celem tworzenia tych programów jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania społeczeństwa lub alarmowych w strefach województwa podlaskiego w danym roku kalendarzowym.

W 2020 r. Sejmik Województwa Podlaskiego uchwalił nowy program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej. Program został opracowany w związku ze stwierdzeniem w 2018 r. przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (w tzw. „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie podlaskim, raporcie wojewódzkim za rok 2018”) przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM2,5 i poziomu docelowego B(a)P. Ponadto Sejmik Województwa Podlaskiego uchwalił nowy Plan Działań Krótkoterminowych dla strefy aglomeracja białostocka ze względu na ryzyko przekroczenia poziomu docelowego B(a)P. Dokumenty zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego:

- POP dla strefy podlaskiej - Uchwała Nr XIX/236/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia "Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej",

- PDK dla strefy aglomeracja białostocka - Uchwała Nr XIX/235/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 8 czerwca 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia "Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka".

Przedmiotowe dokumenty opracowano zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1159).

Poniższa tabela prezentuje wyniki klasyfikacji stref województwa podlaskiego z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin w roku 2016, 2019 i 2020 w strefie podlaskiej.

Tabela 5. Klasyfikacja stref województwa podlaskiego w poszczególnych latach z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin w strefie podlaskiej

Lata	NO _x	SO ₂	O ₃
2016	A	A	A ¹
2019	A	A	A ¹
2020	A	A	A ¹

¹ dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa podlaska uzyskała klasę D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2016, GIOŚ, RWMS w Białymstoku, 2017; Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2019, GIOŚ, RWMS w Białymstoku, 2020; Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ, RWMS w Białymstoku, 2021

W województwie podlaskim pod względem kryteriów dla ochrony roślin klasyfikuje się jedynie strefę podlaską. W tym celu roczną ocenę jakości powietrza wykonano dla zawartości dwutlenku węgla, tlenków azotu i ozonu w powietrzu. Strefa podlaska w każdym z raportowanych lat w wyniku analiz dla wyżej wymienionych zanieczyszczeń uzyskała klasę A, natomiast za nieosiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefie nadano klasę D2.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Wojewódzkiego Banku Zanieczyszczeń, w 2019 roku na terenie województwa podlaskiego wyemitowanych zostało łącznie 147 733,00 Mg zanieczyszczeń, natomiast w 2020 roku – 163 387,00 Mg.

Tabela 6. Emisja zanieczyszczeń na terenie województwa podlaskiego w latach 2019-2020

Ładunek zanieczyszczeń [Mg]								
Rok	benzo(a)piren	dwutlenek siarki	dwutlenek węgla	tlenek węgla	tlenki azotu	węglowodory alifatyczne	pyły	pyły pozostałe
2019	236357	296064	802613	118834	778636	860772	440702	604467
2020	202301	114666	361293	489954	525226	580808	328682	850526

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego

Według danych GUS w 2016 roku z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, zlokalizowanych w województwie podlaskim i zewidencjonowanych przez GUS, wyemitowanych zostało 2 208 086 Mg zanieczyszczeń gazowych i 815 Mg zanieczyszczeń pyłowych. W stosunku do 2020 roku emisja substancji gazowych zmalała o 153 355 Mg, czyli 6,95%. W przypadku substancji pyłowych odnotowano spadek emisji w porównaniu z rokiem 2016 o 312 Mg, czyli o 38,28%.

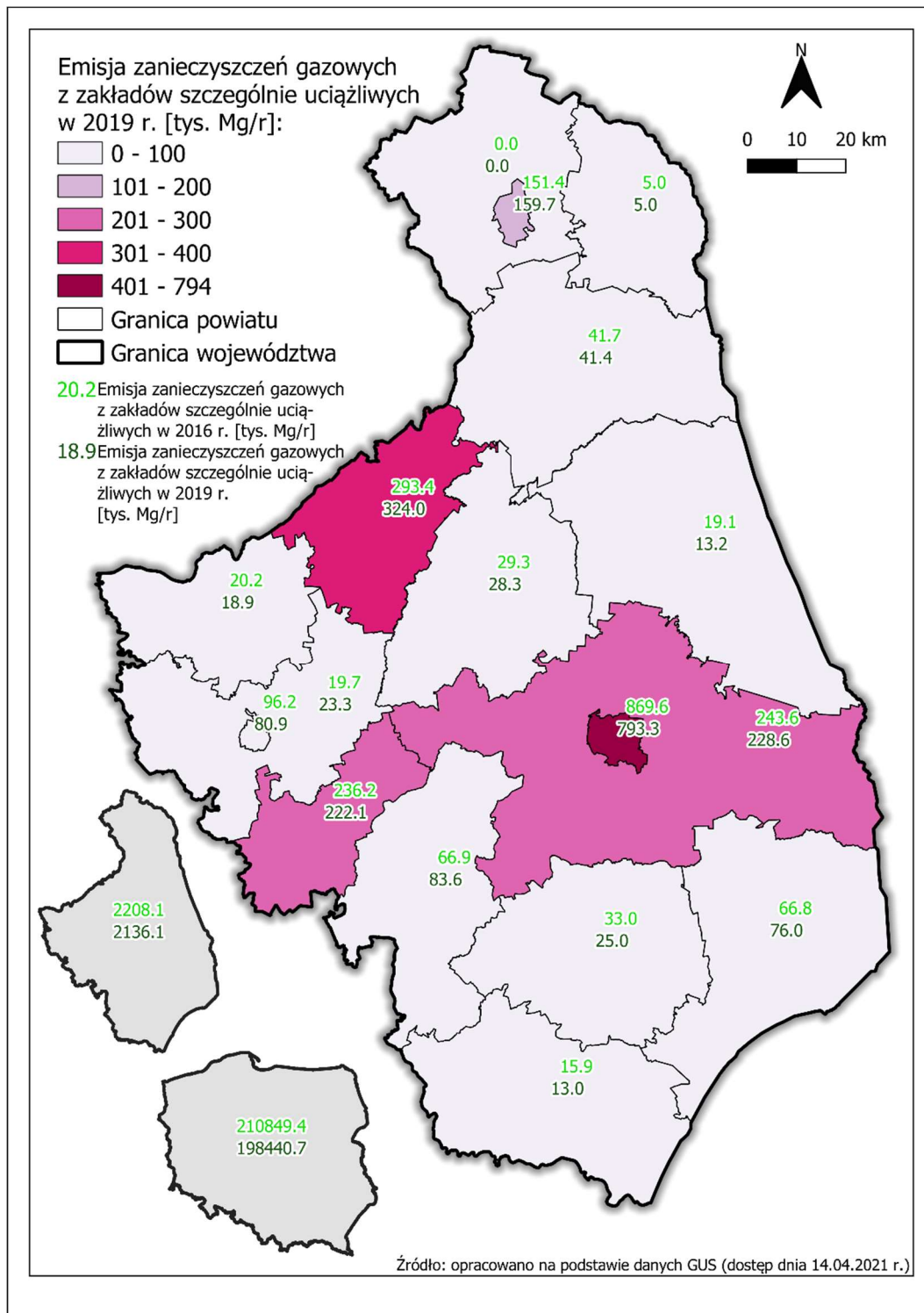
Większość emitowanych zanieczyszczeń zatrzymywana lub neutralizowana jest przez instalacje do redukcji zanieczyszczeń. W 2019 r. zatrzymanych zostało 98,7% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych oraz 24,5% zanieczyszczeń gazowych. Sytuacja to poprawiła się w kolejnym roku, gdzie zatrzymano 98,9% wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych oraz 30,9% zanieczyszczeń gazowych.

Tabela 7. Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie województwa podlaskiego w latach 2016, 2019 i 2020

	Emisja zanieczyszczeń gazowych [Mg]	Emisja zanieczyszczeń pyłowych [Mg]	Emisja ogółem [Mg]
2016	2 208 086	815	2 208 901
2019	2 136 065	661	2 136 726
2020	2 054 731	503	2 055 234

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 16.03.2021 r.)

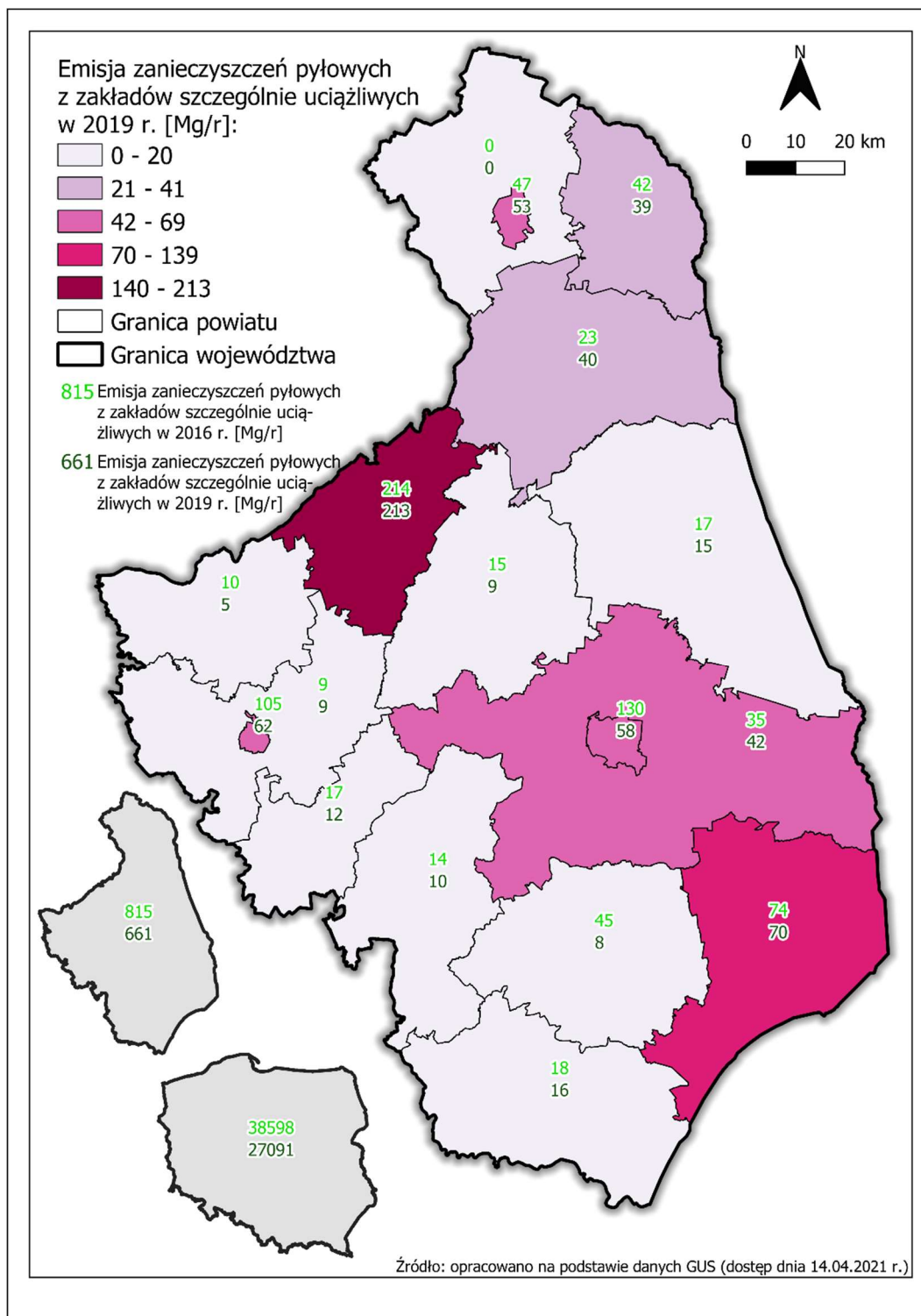
Według danych z 2019 roku, w ostatnich latach najwięcej zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych emitowane jest na terenie miasta Białystok i wynosi 793,3 tys. Mg. Na drugim miejscu pod tym względem znajduje się powiat grajewski, z terenu którego w 2019 roku wyemitowanych zostało ponad połowę mniej zanieczyszczeń gazowych niż z terenu miasta Białystok o znacznie mniejszej powierzchni. Stosunkowo dużą emisją szkodliwych dla środowiska gazów cechuje się także powiat białostocki oraz zambrowski. Obszarami cechującymi się najmniejszą emisją zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych są powiaty suwalski i sejneński. W porównaniu do roku 2016 rozkład wielkości emisji na terenie województwa nie uległ zmianom, ponieważ w 2016 roku pod względem ilości zanieczyszczeń gazowych emitowanych do powietrza dominowało również miasto Białystok i powiat grajewski.

Ryc. 1. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

Według danych z 2019 roku, w ostatnich latach najwięcej zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych emitowane jest na terenie powiatu grajewskiego i wynosi 213 Mg. Na drugim miejscu pod tym względem znajduje się powiat hajnowski, z terenu którego w 2019 roku wyemitowanych zostało 70 Mg. Stosunkowo dużą emisją szkodliwych dla środowiska gazów cechuje się także powiat białostocki wraz z miastem Białystok oraz miasto Suwałki i Łomża. Obszarami cechującymi się najmniejszą emisją zanieczyszczeń z zakładów

szczególnie uciążliwych są powiaty suwalski i kolneński. W porównaniu do roku 2016 rozkład wielkości emisji na terenie województwa nie uległ zmianom.

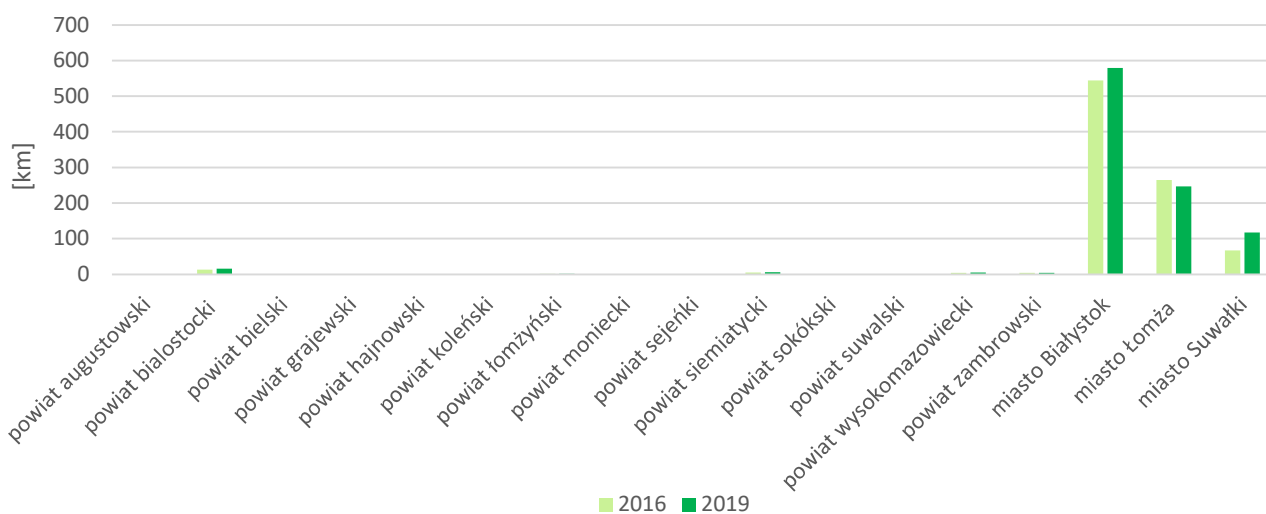
Ryc. 2. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

Sieć gazowa

W województwie podlaskim obserwuje się rozwój sieci gazowej. Jest to trend sprzyjający jakości środowiska z uwagi na fakt, iż użycie paliw gazowych w celach grzewczych generuje znacznie mniejszą emisję zanieczyszczeń niż spalanie paliw stałych. W 2019 roku odnotowano wzrost długości czynnej sieci gazowej o 211,53 km

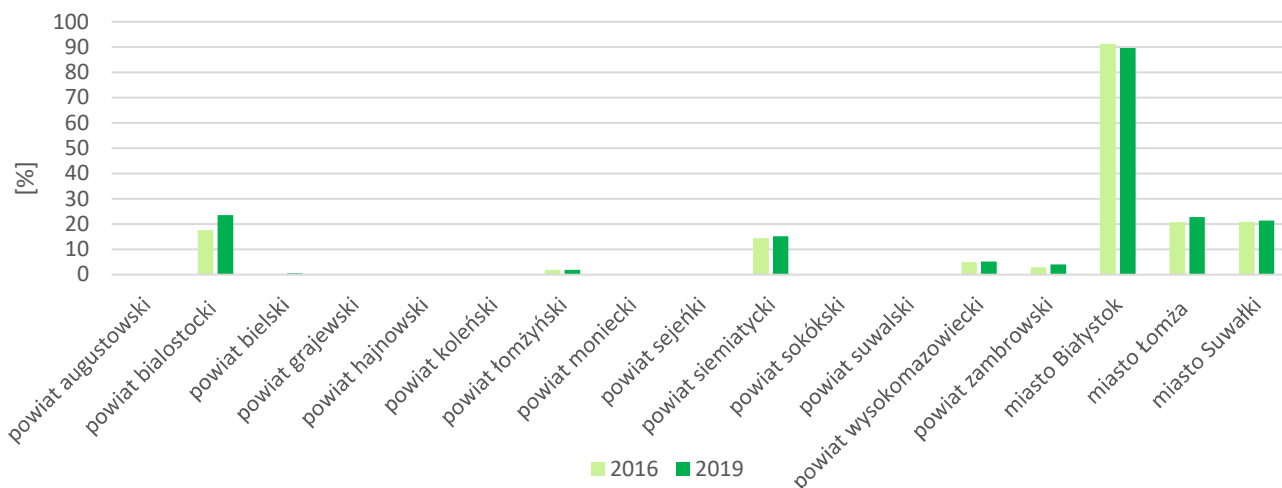
w porównaniu z rokiem 2016. Wzrosła także liczba przyłączy do budynków (o 4 019 gospodarstwa w porównaniu z rokiem 2016) oraz roczne zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań, które w 2016 roku wynosiło 574 954,4 MWh, natomiast w 2019 zużyto 647 497,7 MWh.

Odsetek mieszkańców województwa korzystających z sieci gazowej wynosił 29,2% w 2019 roku i są to głównie mieszkańcy miast. W 2016 roku z sieci gazowej korzystało 28,3% mieszkańców województwa, co świadczy m.in. o wzroście zainteresowania tym źródłem ogrzewania, jednak wzrost ten jest stosunkowo niewielki, jak na tak długi okres czasu. Obszarami najlepiej uzbrojonymi w sieć gazową są miasto Białystok i Łomża, a także Suwałki oraz powiat białostocki. Największy odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej odnotowano dla miasta Białystok, Łomża, Suwałki i powiatów białostockiego i siemiatyckiego. Najslabiej rozwinięta sieć gazowa, zarówno pod względem długości sieci rozdzielczej i ludności z niej korzystającej występuje w powiatach suwalskim, sejneńskim, kolneńskim i sokólskim.

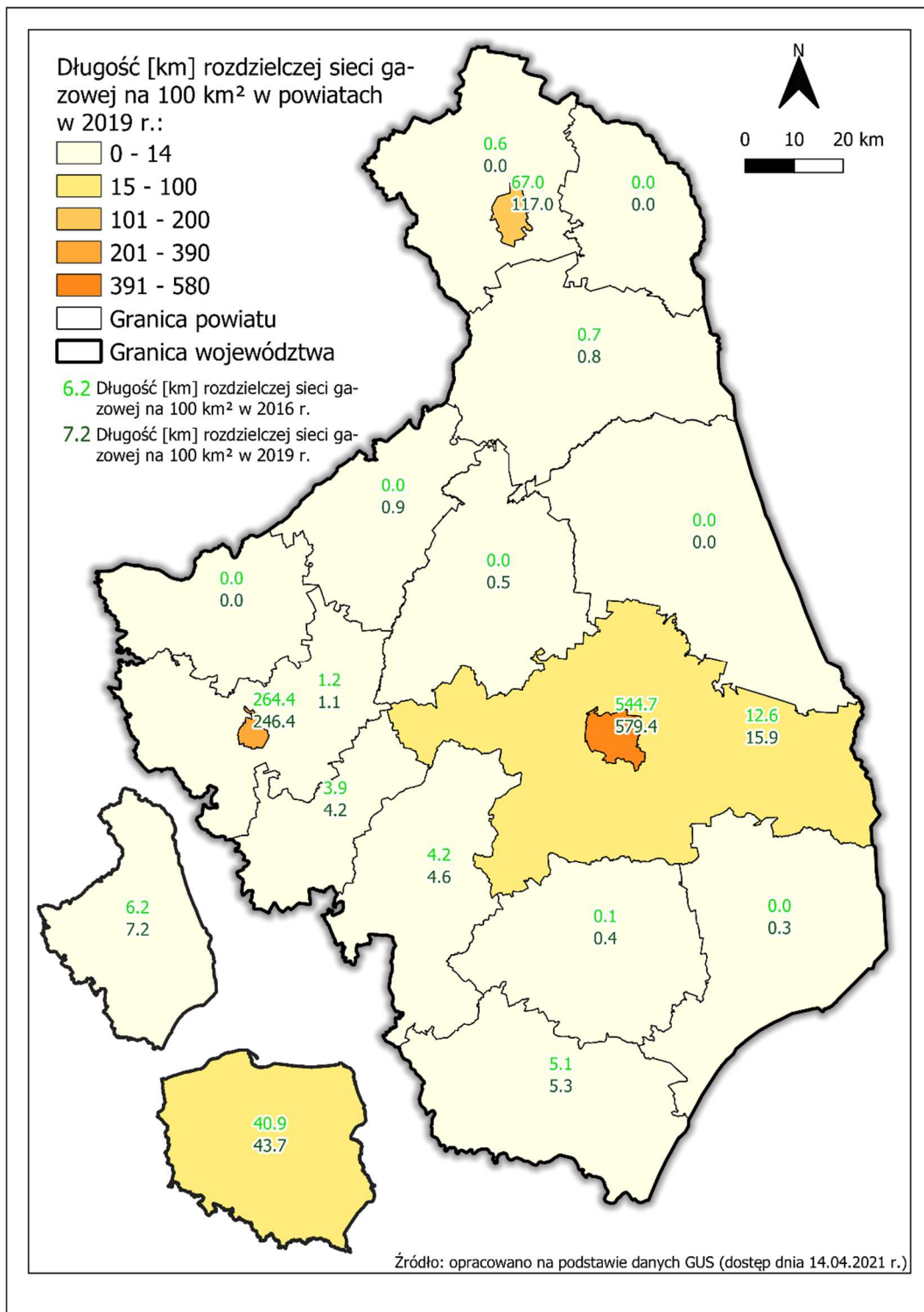
Ryc. 3. Długość czynnej sieci gazowej w województwie podlaskim w latach 2016 i 2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 14.04.2021 r.)

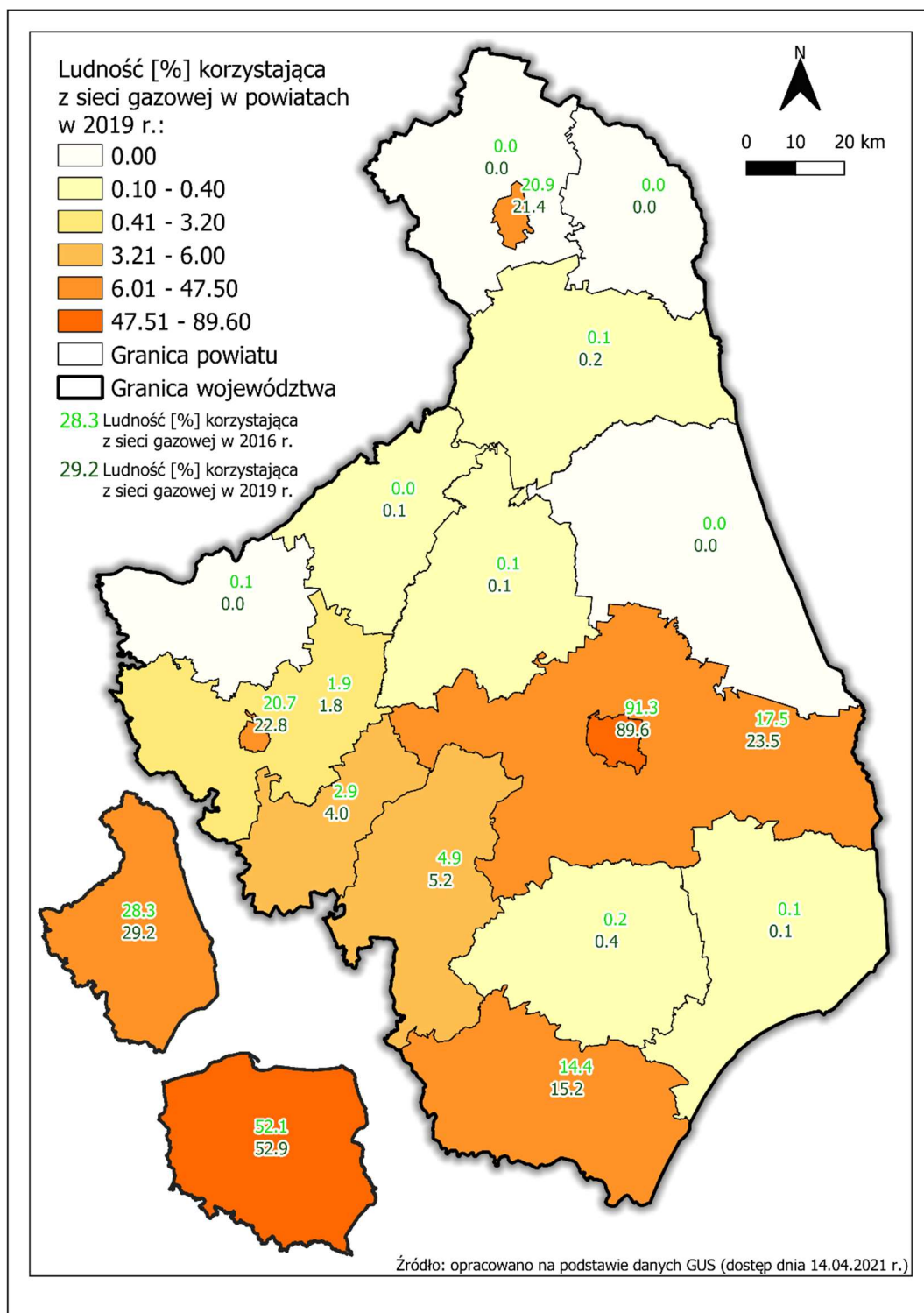

Ryc. 4. Liczba gospodarstw domowy korzystających z ogrzewania gazowego województwie podlaskim w latach 2016 i 2019

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 14.04.2021 r.)

Ryc. 5. Długość rozdzielczej sieci gazowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

Ryc. 6. Ludność korzystająca z sieci gazowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo ochrony środowiska, hałasem nazywamy dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. U. UE. L. z 2002 r. Nr 189, str. 12 z późn. zm.) pojęcie hałasu traktuje szerzej: hałas w środowisku to niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu, w tym hałas emitowany przez środki

transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej.

Na podstawie ww. definicji Dyrektywy 2002/49/WE hałas środowiskowy można podzielić wg źródła powstawania na:

- komunikacyjny - generowany przez ruch drogowy, kolejowy i lotniczy;
- przemysłowy - generowany przez zakłady przemysłowe lub poszczególne maszyny i urządzenia zlokalizowane na ich terenie.

Na terenie województwa podlaskiego głównymi źródłami hałasu są m.in.:

- sieć komunikacji drogowej:
 - drogi ekspresowe – łączna długość 103 km;
 - drogi krajowe – łączna długość 994,5 km;
 - drogi wojewódzkie – łączna długość 1 373,2 km;
- sieć komunikacji kolejowej - łączna długość eksploatowanych linii kolejowych 757 km;
- sieć komunikacji tramwajowej;
- lotniska;
- zakłady przemysłowe i usługowe.

Ochroną akustyczną objęte są określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112), wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje. Normy klimatu akustycznego zostały podane w postaci dopuszczalnych wartości wskaźników hałasu:

- długookresowych - mających zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem (sporządzanie map akustycznych oraz programów ochrony środowiska przed hałasem):
 - L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, wieczoru i nocy,
 - L_N - długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku;
- krótkookresowych - mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - L_{AeqD} - równoważny poziom dźwięku dla pory dnia (6.00–22.00),
 - L_{AeqN} - równoważny poziom dźwięku dla pory nocy (22.00–6.00).

W przypadku hałasu drogowego i kolejowego obowiązujące wartości wskaźników zależą od rodzaju zagospodarowania terenu i mieszczą się w przedziałach:

- w przypadku wskaźników długookresowych:
 - dla poziomu dziennie-wieczorno-nocnego L_{DWN} – 50–70 dB,
 - dla poziomu hałasu w porze nocy L_N – 45–65 dB;
- w przypadku wskaźników krótkookresowych:
 - dla poziomu równoważnego dźwięku w porze dnia L_{AeqD} – 50–68 dB,
 - dla poziomu równoważnego dźwięku w porze nocy L_{AeqN} – 45–60 dB.

3.2.1. HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ zobowiązany jest do wykonywania pomiarów monitoringowych hałasu komunikacyjnego na terenach miast o liczbie ludności poniżej 100 tys., a także na terenach znajdujących się przy drogach o natężeniu ruchu poniżej 3 milionów pojazdów na rok (8 200 pojazdów na dobę). Na pozostałych terenach istnieje obowiązek wykonywania map akustycznych - przez prezydentów miast o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy, bądź przez zarządcę drogi, po której przejeżdża powyżej 3 milionów pojazdów w ciągu roku.

W roku 2018 i 2019 w województwie podlaskim badania hałasu drogowego wykonane zostały przez GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W 2018 roku realizowane były w Augustowie, Łomży i Bielsku Podlaskim. W ramach tych miejscowości wyznaczono jeden punkt pomiarowy, w którym badano wskaźniki długookresowe oraz dodatkowo po cztery punkty do badań poziomów krótkookresowych. W 2019 roku badanie wykonywano w miejscowości Śniadowo, Giby i Sokółka. Wyznaczono jeden punkt w każdej z miejscowości dla którego badano wskaźniki długookresowe oraz cztery punkty w Śniadowie, jeden w Gibach, sześć w Sokółce dla których badano wskaźniki krótkookresowe.

W monitorowanych miejscowościach wyznaczono również punkty, w których wykonano pomiary 1-dobowe i wyznaczono wskaźniki krótkookresowe L_{AeqD} , L_{AeqN} . Punkty te zlokalizowane są w obrębie obszarów szczególnego zagrożenia hałasem, a uzyskane wartości pozwalają na ogólny pogląd na daną miejscowość pod kątem klimatu akustycznego. Ponadto wykonane pomiary krótkookresowe mogą posłużyć do kalibracji modelu obliczeniowego przy wykonywaniu map akustycznych.

W każdej miejscowości wyznaczono jeden punkt pomiarowy, w którym badano wskaźniki długookresowe. Czas pomiarów, w każdym z obszarów wynosił łącznie 8 dób pomiarowych w porach: wiosennej, letniej i jesienno-zimowej.

Tabela 8. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w 2018 r. w punktach oceny wskaźników długookresowych

Adres punktu pomiarowego	L_{DWN} [dB]	L_N [dB]	Wartość przekroczenia L_{DWN} [dB]	Wartość przekroczenia L_N [dB]
Augustów, ul. Chreptowicza 13	70,7	62,7	2,7	3,7
Łomża, ul. Aleja Legionów 54	72,4	65,2	4,4	6,2
Bielsk Podlaski, ul. Poświętna 35	70,2	62,8	2,2	3,8

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2018, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020

Tabela 9. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w 2019 r. w punktach oceny wskaźników długookresowych

Adres punktu pomiarowego	L_{DWN} [dB]	L_N [dB]	Wartość przekroczenia L_{DWN} [dB]	Wartość przekroczenia L_N [dB]
Śniadowo, ul. Szosowa 16a	71,8	64,5	3,8	5,5
Giby, Dziemianówka I, dz. nr 755	64,9	53,6	-	-
Sokółka, ul. Grodzieńska 478	71,3	63,6	3,3	4,6

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2019, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020

W związku z brakiem danych z roku 2016, który stanowi rok bazowy wykorzystano dane jakie były dostępne na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska za rok 2018. Badania w 2018 roku wskazały na przekroczenia poziomów dopuszczalnych we wszystkich punktach kontrolnych zarówno dla poziomu dobowego oraz nocnego. Największe przekroczenia odnotowano w Łomży o 4,4 dB dla poziomu dobowego i 6,2 dla poziomu nocnego.

W pozostałych punktach przekroczenia poziomu dobowego kształtował się od 2,2 do 2,7 dB oraz 3,7-3,8 dB dla poziomu nocnego. W 2019 roku w Śniadowie o 3,8 dB dla poziomu dobowego i o 5,5 dB dla poziomu nocy. Podobnie sytuacja przedstawia się w Sokółce – normy zostały przekroczone o 3,3 dB dla wskaźnika L_{DWN} oraz

o 4,6 dB dla L_N . Długookresowe pomiary hałasu wykonane min. w m. Sokółka ukazują niezmienny od lat problem zanieczyszczenia hałasem wzdłuż najczęściej użytkowanych dróg, zlokalizowanych w centralnej części miast.

Tabela 10. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w 2018 r. w punktach oceny wskaźników krótkookresowych

Adres punktu pomiarowego	L_{DWN} [dB]	L_N [dB]	Wartość przekroczenia L_{DWN} [dB]	Wartość przekroczenia L_N [dB]
Augustów, ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich 1	64,3	59,6	-	3,6
Augustów, ul. Wiśniowa 59	65	56,1	-	0,1
Augustów, ul. Wojska Polskiego 58	68,4	62,4	3,4	6,4
Augustów, ul. 3-go Maja 39	62,4	54,9	-	-
Łomża, ul. Piłsudskiego	66,3	56,1	1,3	0,1
Łomża, ul. Sikorskiego 271	66,9	53,9	5,9	-
Łomża, ul. Wojska Polskiego 31	68,2	64	3,2	8
Łomża, ul. Zawadzka 6	64,3	56,7	-	0,7
Bielsk Podlaski, ul. Białostocka 35	65,9	60,6	0,9	4,6
Bielsk Podlaski, ul. Białowieska 23	67,6	58,1	2,6	2,1
Bielsk Podlaski, ul. Brańska 78	66,9	57	1,9	1
Bielsk Podlaski, ul. Jana Pawła II 2	67,9	63,7	2,9	7,7

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2018, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020

Tabela 11. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w 2019 r. w punktach oceny wskaźników krótkookresowych

Adres punktu pomiarowego	L_{DWN} [dB]	L_N [dB]	Wartość przekroczenia L_{DWN} [dB]	Wartość przekroczenia L_N [dB]
Śniadowo, ul. Szosowa 37	69,3	65,9	4,3	9,9
Śniadowo, ul. Łomżyńska 29	58,4	44,2	-	-
Śniadowo, ul. Kolejowa 13	59,9	50	-	-
Śniadowo, ul. Kościelna 18	58,3	44,8	-	-
Giby, Giby 75	54,7	45,3	-	-
Sokółka, ul. Mariacka 51	66,5	58,1	1,5	2,1
Sokółka, ul. Piłsudskiego 7	59,4	49	-	-
Sokółka, ul. Kryńska 70	64,5	53,6	-	-

Adres punktu pomiarowego	L _{DWN} [dB]	L _N [dB]	Wartość przekroczenia L _{DWN} [dB]	Wartość przekroczenia L _N [dB]
Sokółka, ul. Kresowa 73	59,7	54,4	-	-
Sokółka, ul. Targowa 9	58,5	45,8	-	-
Sokółka, ul. Białostocka 114	67,3	63,8	2,3	7,8

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2019, GIOŚ, RWMS w Białymstoku, 2020

W 2018 roku tylko w jednym punkcie pomiarowym nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu dla punktu zlokalizowanego w Augustowie przy ul. 3-go Maja. Najwyższe przekroczenia w porze dnia odnotowano w Łomży przy ul. Sikorskiego 271 i wynosiły 5,9 dB, przy jednoczesnym braku przekroczeń w porze nocnej. Dla siedmiu punktów przeprowadzone pomiary wykazały przekroczenia norm hałasu zarówno w porze dziennej i nocnej. Przeprowadzone w 2019 roku pomiary wykazały przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu (w porze dziennej i nocnej) w trzech wytypowanych do badań punktach pomiarowych. Najwyższe przekroczenia dla pory dziennej odnotowano w Śniadowie w punkcie przy ul. Szosowa 37 - przekroczenie poziomu dopuszczalnego o 4,3 dB. Pozostałe wartości ponadnormatywne stwierdzono w Sokółce, które mieściły się w zakresie 1,5 - 2,3 dB. W porze nocy miały miejsce przekroczenia norm dopuszczalnych w tych samych lokalizacjach co w porze dnia. W Śniadowie wartości dopuszczalne były przekroczone o 9,9 dB, w Sokółce na ul. Mariackiej o 2,1 dB oraz ul. Białostockiej o 7,8 dB.

W 2018 i 2019 r. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku otrzymał wyniki okresowych pomiarów hałasu drogowego przekazanych przez Urząd Miasta Białystok.

Pomiary przeprowadzone w 2018 roku dotyczyły odcinków głównych dróg miasta Białystok charakteryzujących się wzmożonym natężeniem ruchu:

- ul. Piłsudskiego 3;
- Produkcyjna 28;
- Dojlidy Fabryczne 21.

Pomiary w 2019 roku dotyczyły kilku odcinków głównych dróg miasta Białystok, jak również krótkiego odcinka na trasie Białystok - Wasilków. Ze sprawozdań z okresowych pomiarów hałasu komunikacyjnego wynika że zbadano łącznie 3,45 km dróg miejskich:

- ul. Stanisława Sosabowskiego (1,3km);
- ul. Gen. Władysława Andersa (1,2km);
- ul. Gen. Władysława Sikorskiego (0,95km);

oraz 2,6 km drogi krajowej DK19/DK8 na północ od Białegostoku.

Tabela 12. Wartości przekroczeń zbadanych odcinków dróg w roku 2018

Nazwa odcinka drogi	Liczba punktów pomiarowych	Lokalizacja zarejestrowanego przekroczenia	Wartości dopuszczalne		Wartość przekroczenia	
			pora dzienna LA _{eq} D [dB]	pora nocna LA _{eq} N [dB]	pora dzienna LA _{eq} D [dB]	pora nocna LA _{eq} N [dB]
droga krajowa nr 8 (rozbudowana do S8) odcinek Mężenin - Jeżewo	17	Milewo Zabiele 20	65	56	brak	0,1
		Jeżewo Nowe 25			0,2	0,6
droga krajowa nr 8 (rozbudowana do S8) odcinek granica województwa Mazowieckiego - obwodnica Zambrowa	17	Żabikowo Prywatne 19A	61	56	0,2	3,7
		Szumowo	65	56	brak	2,2
		Nowe Szumowo 1			brak	0,3
		Żabikowo Rządowe 1A			brak	0,4
		Ostrożne 58			brak	0,3
		Ostrożne 59			brak	0,7
		Krajewo 1			brak	1,2
		Krajewo	61	56	brak	3,4
		Krajewo Korytki	65	56	brak	0,2
droga krajowa nr 8 (rozbudowana do S8) odcinek Wiśniewo - Mężenin	7	-	65	56	-	-
Białystok, ul. Piłsudskiego - Dąbrowskiego	4	Białystok, ul. Piłsudskiego 3	61	56	6	3,8
Białystok, ul. Sienkiewicza	2	-	65	56	-	-
droga krajowa nr 8 i 65 (obwodnica Białystok, osiedle Bacieczki)	1	-	65	56	-	-
droga krajowa nr 8 - miejski odcinek obejmujący ul. gen. Maczka znajdujący się w granicach administracyjnych miasta Białystok	2	-	65	56	-	-
Białystok, ul. Produkcyjna	2	Białystok, ul. Produkcyjna 28/1	65	56	3,9	3,6
droga krajowa nr 19 - miejski odcinek drogi obejmujący ul. Dojlidy Fabryczne znajdujący się w granicach administracyjnych Miasta Białystok	1	Białystok, ul. Dojlidy Fabryczne 21	61	56	10,9	10,2

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2018, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020

Tabela 13. Wartości przekroczeń zbadanych odcinków dróg w roku 2019

Nazwa odcinka drogi	Liczba punktów pomiarowych	Lokalizacja zarejestrowanego przekroczenia	Wartości dopuszczalne		Wartość przekroczenia	
			pora dzienna LA _{eq} D [dB]	pora nocna LA _{eq} N [dB]	pora dzienna LA _{eq} D [dB]	pora nocna LA _{eq} N [dB]
Miejski odcinek	pomiary okresowe	Białystok, ul. Dolistowska 8	61	56	4,2	4,2
		Białystok, ul. Pieczurki 83	61	56	-	-
		Białystok, ul. Ofiar Majdanka 3	61	56	2,8	1,6
Białystok, ul. Gen. Władysława Andersa		Białystok, ul. 1000-lecia Państwa Polskiego 54A	68	60	2,6	4,5
Białystok, ul. Gen. Władysława Sikorskiego		Białystok, ul. Sikorskiego 14	65	56	-	-
		Białystok, ul. Skrajna 16	65	56	-	-
odcinek drogi krajowej DK19/DK8 łączący Białystok z miastem Wasilków		Białystok, ul. Leśna 4	61	56	-	-
		Białystok, ul. Leśna 4A	61	56	-	-
		Białystok, ul. Leśna 3	61	56	-	-
Wasilków, droga miejska	pomiary w ramach kontroli WIOŚ	Białystok, ul. Leśna 3	61	56	-	-
		Wasilków, Rynek, Kalińskiego 21	65	56	3,8	5,3
		Księżno, ul. Leśna 7	65	56	-	-
Obwodnica Księżyna, droga wojewódzka nr 678 Kleosin - Markowszczyzna						

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2019, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020

Przekroczenie dopuszczalnych norm hałasu zarówno dla pory dziennej, jak i nocnej miały miejsce w 5 punktach pomiarowych. Najwyższe wartości przekroczeń odnotowano w Białymstoku przy ul. Dojlidy Fabryczne 21 dla drogi krajowej nr 19 i wynosiły w porze dziennej 10,9 oraz w porze nocnej 10,2.

Przekroczenie dopuszczalnych norm hałasu w środowisku miało miejsce wyłącznie wzdłuż dróg miejskich zarówno dla pory dnia, jak i pory nocy. Zarejestrowane wartości przekroczeń utrzymują się w zakresie 2,6-4,2 dB dla pory dnia oraz 1,6-5,3 dB dla pory nocy. Najwyższe wartości przekroczeń norm dopuszczalnych odnotowano wzdłuż drogi krajowej nr 65 (jej miejskiego odcinka obejmującego ul. Stanisława Sosabowskiego w Białymstoku) oraz w punkcie zlokalizowanym przy rynku w Wasilkowie.

Hałas przemysłowy obejmuje dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny, urządzenia oraz części procesów technologicznych, instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do hałasu przemysłowego zalicza się również dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych takie jak: klimatyzacje, wentylatory itp., a także urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych. W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas przemysłowy ma na ogół charakter lokalny, a zagrożenie hałasem przemysłowym związane jest głównie z niekorzystną lokalizacją zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie

zakładów. Poziom emisji hałasu przemysłowego jest uzależniony w dużym stopniu od stosowanego procesu technologicznego i wykorzystywanych w nim maszyn i urządzeń, których ilość, stan techniczny, poziom nowoczesności, a także izolacyjność akustyczna i lokalizacja źródła są czynnikami decydującymi o stopniu uciążliwości dla otoczenia.

W 2018 roku na terenie województwa poddano pomiarom hałasowym 46 podmiotów (30 w ramach pomiarów kontrolnych oraz 18 w związku z badaniami okresowymi – automonitoringowymi). W 2019 r. na terenie województwa podlaskiego poddano pomiarom hałasowym 53 podmioty z czego 22 w ramach pomiarów kontrolnych oraz 31 w związku z okresowych pomiarów wielkości emisji na podstawie art. 147 ust.1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 r., poz. 1219 z późn. zm.). Głównym źródłem hałasu przemysłowego zbadanego w 2018 roku były przedsiębiorstwa związane z mechaniczną obróbką drewna, kamienia i metalu, natomiast w 2019 r. podmioty wykorzystujące instalacje chłodnicze (posiadające wentylatory i agregaty usytuowane poza obrębem budynku), czy podobnie jak w roku wcześniejszym działalności związane z obróbką drewna i metalu.

W 2018 roku stwierdzono, że 14 zakładów przekracza poziomy dopuszczalne, z czego 71,4% to przekroczenia odnotowane w nocy, co związane jest z faktem iż normy dla tego okresu doby są bardziej restrykcyjne. W okresie dnia przekroczenia mieszczą się w przedziale 5-10 dB. W 2019 roku 8 zakładów przekroczyło poziomy dopuszczalne, z czego 62,5% stanowiły przekroczenia występujące w nocy. Wszystkie z zarejestrowanych przekroczeń w porze dnia mieściły się w zakresie 0,1-5 dB.⁴

Na podstawie wyników kontroli prowadzonych przez Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku można stwierdzić, że w ostatnich latach wiele zakładów przemysłowych wprowadziło już szereg zabezpieczeń akustycznych, które skutecznie wyeliminowały nadmierny hałas przemysłowy z terenów mieszkalnych. Najczęściej stosowanymi zabezpieczeniami są: wyciszenia i wygłuszenia maszyn, obudowy akustyczne, tłumiki, kabiny dźwiękoszczelne, środki natury organizacyjnej (np. zmiana trybu pracy zakładu), dobór mało hałaśliwej technologii produkcji, urządzeń, maszyn i środków transportu, ekrany akustyczne. Wiele z tych działań zostało podjętych w efekcie przeprowadzonych kontroli, a także wprowadzenia dla niektórych przedsiębiorstw obowiązku uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

W związku z występowaniem na terenie województwa podlaskiego przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu w środowisku sporządzono mapy akustyczne, które są elementem oceny stanu akustycznego środowiska, narażenia ludności na ponadnormatywny hałas oraz stanowią podstawę do opracowania programów ochrony przed hałasem.

Ustawa Prawo ochrony środowiska zobowiązuje starostów miast oraz zarządzających drogami, liniami kolejowymi i lotniskami do sporządzania map akustycznych. Pierwszy etap mapowania akustycznego w województwie podlaskim dotyczył miasta Białystok – jedynej w województwie aglomeracji o liczbie ludności większej niż 250 tysięcy. Podczas drugiego etapu mapowania akustycznego wykonano w 2012 r. opracowania pt. „Realizacja map akustycznych dla dróg publicznych w Łomży, o łącznej długości 18 476 m” i „Mapa akustyczna dla dróg publicznych położonych na terenie miasta Suwałki o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie” oraz dokonano aktualizacji istniejącej już mapy Białegostoku (2014 r.).

W ramach trzeciej rundy mapowania, zakończonej pod koniec 2017 r. wykonano następujące opracowania:

- Mapa akustyczna dla miasta Białegostoku - w ramach obowiązku wykonywania map akustycznych dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy – jednostką odpowiedzialną za realizację mapy jest Prezydent Miasta Białystok;

⁴ Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2018, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020; Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa podlaskiego w roku 2019, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020

- Mapa akustyczna dla dróg publicznych położonych na terenie m. Suwałki o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie - jednostką odpowiedzialną za realizację mapy jest Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach;
- Mapa akustyczna dla dróg publicznych położonych na terenie m. Łomża o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie - jednostką odpowiedzialną za realizację mapy jest Prezydent Miasta Łomża.
- Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie – województwo podlaskie – jednostką odpowiedzialną za realizację mapy jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;
- Mapy akustyczne dla odcinków dróg wojewódzkich nr 674, 676, 677, 693, 678 na których natężenie ruchu przekracza 3 000 000 pojazdów rocznie – jednostką odpowiedzialną za realizację mapy jest Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku.⁵

Podobnie jak w opracowaniach z lat ubiegłych, ostatnia runda mapowania wykazała, że najistotniejszym czynnikiem decydującym o stanie klimatu akustycznego **Białegostoku** jest ruch drogowy. Jest to jedyny z czynników w przypadku którego można mówić, iż oddziałuje on na terenie całego miasta, powodując przekroczenia najczęściej w przedziale 0-5 dB. Przekroczenia wskaźnika L_{DWN} powyżej 10 dB występują bardzo sporadycznie. Obszarami o szczególnie dużym zagrożeniu ponadnormatywnym poziomem hałasu, z uwagi na ilość osób i wielkość przekroczeń poziomów dopuszczalnych, są rejonu położone przy następujących odcinkach ulic:

- ul. Piastowska na odcinku od ul. Mieszka I do ul. J.K. Branickiego;
- ul. Aleja Solidarności od ul. J. Kaczmarskiego do ul. J. Tuwima;
- ul. Zwierzyniecka w pobliżu skrzyżowania z ul. Wiejską;
- ul. Wiejska w pobliżu skrzyżowania z ul. Zwierzyniecką;
- obszar w pobliżu skrzyżowania ulic Hetmańska, Wierzbowa, Aleja Jana Pawła II,
- odcinki ul. Hugo Kołłątaja;
- ul. Nowowarszawska i ul. Dojlidy Fabryczne na odcinku od ul. Stawowej do ul. K. Ciołkowskiego.

Mapa akustyczna dla odcinków dróg położonych na terenie miasta **Suwałki** o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie pokazuje, że hałas pochodzący od analizowanych dróg (DK 8 i DW 655) stanowi jedno z głównych źródeł uciążliwości akustycznej na terenie miasta. Wokół analizowanych odcinków dróg akustyczny stan środowiska można zakwalifikować jako niedobry (przy drodze wojewódzkiej nr 655) i zły (przy drodze krajowej nr 8). Nie występują obszary, na których stan warunków akustycznych środowiska oceniono na bardzo zły.

Zasadniczym źródłem hałasu na obszarze miasta **Łomża** jest ruch pojazdów po drogach krajowych nr 61 i nr 63, a także po drodze wojewódzkiej nr 677 i głównych drogach powiatowych. Mapowanie na terenie Łomży wykonano dla następujących odcinków:

- DK 61 (cała w granicach miasta);
- DW 677 Aleja Legionów (od granicy miasta do Placu T. Kościuszki);
- DK 63 ul. Szosa Zambrowska (od ul. Gen. W. Sikorskiego do Alei J. Piłsudskiego);
- DK 63 ul. Gen. W. Sikorskiego (od ul. Szosa Zambrowska do ul. Wojska Polskiego);
- 2598B Aleja J. Piłsudskiego (od ul. Szosa Zambrowska do ul. Poznańskiej);
- 2608B ul. Zawadzka (od ul. Gen. W. Sikorskiego do Alei J. Piłsudskiego).

⁵ Stan środowiska w województwie podlaskim. Raport 2020, GIOŚ, RWMS w Białymstoku, Białystok 2020

W porównaniu z mapą akustyczną wykonaną w 2012 r, największe zmiany obserwuje się dla ulic: Aleja Legionów (DW677), Szosa Zambrowska (DK63), Gen. W. Sikorskiego (DK63), Aleja J. Piłsudskiego i ul. Zawadzka. Na tych odcinkach natężenie ruchu wzrosło prawie dwukrotnie. Dla początkowego odcinka drogi krajowej DK 61 (od granicy miasta do ul. Poznańskiej) obserwuje się zmniejszenie natężenia ruchu.

Na podstawie analiz wykonanych przez GDDKiA w ramach opracowania **map akustycznych dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie** stwierdzono występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na obszarach chronionych akustycznie, przylegających bezpośrednio do analizowanych odcinków dróg krajowych. Łączna liczba osób eksponowanych na hałas drogowy wyniosła w zakresie wartości poziomu L_{DWN} - 25,2 tys. oraz L_N - 19,9 tys. osób. Porównując zbiorcze wyniki analiz wykonanych na potrzeby aktualnej mapy akustycznej i mapy akustycznej wykonanej w 2011 r. stwierdza się, że dla województwa podlaskiego nastąpiło obniżenie wartości badanych wskaźników (powierzchnia obszarów zagrożonych, liczba lokali mieszkalnych, liczba zagrożonych mieszkańców w poszczególnych zakresach). Stan klimatu akustycznego wokół dróg krajowych ulega ciągłym zmianom. Spowodowane jest to wzrostem ilości pojazdów samochodowych, co pogarsza sytuację akustyczną przylegających terenów.

Mapowanie odcinków dróg wojewódzkich wykonane przez Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku dotyczyło następujących odcinków dróg wojewódzkich:

- droga numer 677, odcinek o długości ok. 20 km na południe od Łomży,
- droga numer 693, w granicach miasta Siemiatycze,
- droga numer 678, na odcinku od granicy m. Białystok do miejscowości Tołcze,
- droga numer 676, na odcinku od granicy miasta Białystok w stronę zachodnią,
- droga numer 674, na odcinku od skrzyżowania z DK 19 w kierunku południowym.

W porównaniu do poprzedniej mapy akustycznej dla dróg wojewódzkich wykonanej w 2011 r. wyciągnięto następujące wnioski: na większości analizowanych odcinków drogowych (z wyjątkiem DW 674) wielkość ruchu pojazdów wzrosła, czego następstwem jest wzrost poziomu hałasu, który kształtuje się na poziomie ułamka decybel. Wyjątek stanowi DW 674 na terenie m. Sokółka, gdzie ilość pojazdów zmalała w istotny sposób, a co za tym idzie obniżył się poziom hałasu (o ponad 2 dB). W istotny sposób spadła ilość terenów i ludności zagrożonej hałasem ponadnormatywnym. Biorąc pod uwagę ogólny trend wzrostu ilości pojazdów na drogach, należy oczekiwać, że bez podejmowania dodatkowych działań ochronnych przed hałasem, stan klimatu akustycznego w otoczeniu dróg będzie ulegał dalszej degradacji, a w sytuacji gdzie występują obecnie duże naruszenia standardów jakości środowiska (DW 677) będą się one pogłębiać.

W 2020 r. RWMS w Białymstoku na podstawie pomiarów monitoringowych wykonanych w 2019 r. sporządził **lokalną mapę hałasu dla odcinka DK19 w Sokółce**. Mapowanie wykonano wydłuż miejskiego odcinka drogi krajowej nr 19 na trasie Białystok - przejście graniczne w Kuźnicy.

Mapa została wykonana zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska i z zapisami zawartymi w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa podlaskiego na lata 2016 — 2020”. Należy podkreślić, że mapa ta jest tzw. mapą lokalną wykonaną w oparciu o „Wytyczne do sporządzania map akustycznych, Warszawa 2016” opracowane na zamówienie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Instytucie Ochrony Środowiska PIB, Zakład Akustyki Środowiska.

Po przeprowadzonej kalibracji modelu obliczeniowego stwierdzono, iż metoda obliczeniowa jest równoważna z metodą pomiarową. W punkcie przy ul. Grodzieńskiej 47B, gdzie wykonywano pomiary na potrzeby wyliczenia wskaźników długookresowych L_{DWN} , L_N wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych (norma L_{DWN} = 68 dB, norma L_N = 59 dB zgodnie z zagospodarowaniem terenu) odpowiednio o 3,3 dB dla L_{DWN} i 4,6 dB dla L_N . Dzięki wykonanym mapom imisyjnym określono, że 6,2% ogólnej liczby mieszkańców eksponowanych jest na hałas dla

wskaźnika $L_{DWN} > 55\text{dB}$, a 2,5% ogólnej liczby mieszkańców ekspozowanych jest na hałas dla wskaźnika $L_N > 50\text{dB}$, zamieszkałych wzdłuż DK19 w Sokółce.⁶

Zdefiniowane charakterystyki obszarów przekroczeń wynikające z opracowanych map akustycznych, stanowiły podstawę do opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem (POŚPH). Dla terenu województwa podlaskiego zostały opracowane:

- „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Białegostoku” – przyjęty uchwałą nr LI/794/18 Rady Miasta Białystok z dnia 18 czerwca 2018 r.;
- „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych w województwie podlaskim poza aglomeracjami, wzdłuż dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, których eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami L_{DWN} i L_N ” - przyjęty uchwałą nr XIV/148/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 28 października 2019 r.

W dokumentach tych wyszczególniono podstawowe kierunki i zakres działań niezbędnych do zmniejszania wielkość emisji hałasu do środowiska. Celem tych opracowań jest również zwiększenie świadomości zagrożenia hałasem i jego wpływu na zdrowie człowieka. Programy zakładają, że zadania wspomagające przyniosą także inne korzyści np. poprawę bezpieczeństwa ruchu, zmniejszenie wprowadzanych zanieczyszczeń ze źródeł liniowych, a przestrzeganie zasad właściwego planowania przestrzennego pozwoli zapobiec powstawaniu konfliktów akustycznych w przyszłości. POŚPH dla dróg nowoprojektowanych, prowadzonych w nowym śladzie (np. obwodnice miejscowości), zaleca korzystanie z katalogu środków antyhałasowych i najnowszych zdobyczy techniki (najnowsze technologie nawierzchni dróg oraz tam gdzie to uzasadnione stosowanie ekranów akustycznych), pozwalających na zmniejszenie uciążliwości akustycznej inwestycji. Dla starych przebiegów dróg w obszarach miejscowości może nie być takich możliwości ze względu na ograniczoną szerokość pasów drogowych, zwartą zabudowę uliczną i brak rezerw terenu. W związku z czym, najlepsze efekty poprawy klimatu akustycznego będą przynosić długookresowe inwestycje drogowe, związane z modernizacją, przebudową i budową nowych dróg i obwodnic.

3.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, polami elektromagnetycznymi są pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, które tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring pól elektromagnetycznych w latach 2017-2019 realizowany był w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

W latach 2017-2019 monitoring pól elektromagnetycznych polegał na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w 135 punktach pomiarowych (po 45 na rok) rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa, w miejscach dostępnych dla ludności, usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy;
- w pozostałych miastach;
- na terenach wiejskich.

⁶ Lokalna Mapa Hałasu dla miejskiego odcinka DK19 w Sokółce na terenie województwa podlaskiego wykonana na podstawie pomiarów poziomu hałasu w roku 2019 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, GIOŚ, RWMŚ w Białymstoku, 2020

Dla każdej z powyższych grup terenów wybrano się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego. W tych samych lokalizacjach pomiarów dokonuje się co 3 lata. Pomiary wykonano się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r., nr 192, poz. 1883) dopuszczalna wartość natężeń pól elektromagnetycznych w latach 2017-2019 wynosiła 7,0 V/m. Trzyletnia średnia arytmetyczna z pomiarów za lata 2017-2019 w województwie podlaskim wyniosła 0,22 V/m, co stanowi zaledwie 3,14% wartości dopuszczalnej określonej w obowiązującym do końca 2019 r. rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 r., poz. 2448).

W podziale na poszczególne typy obszarów, dla których prowadzony jest monitoring PEM, wartości kształtowały się następująco:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. – 0,31 V/m,
- w pozostałych miastach – 0,23 V/m,
- na terenach wiejskich – 0,13 V/m.

Tylko w 50 punktach pomiarowych wartość zmierzona była wyższa od dolnego progu czułości sondy pomiarowej wynoszącego 0,2 V/m.

Poza pomiarami natężenia pól elektromagnetycznych prowadzona jest również działalność kontrolna poziomów pól elektromagnetycznych, realizowana przez Wydział Inspekcji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku. W 2019 r. przeprowadzono 3 kontrole, w ramach których nie stwierdzono naruszeń (uzyskano wartości poniżej dopuszczalnej normy). Skontrolowano dwie stacje bazowe telefonii komórkowej oraz jedną napowietrzną linię elektroenergetyczną 400 kV:

- linia elektroenergetyczna 400 kV Ełk Bis-Granica RP – wartość zmierzona wynosiła 1035 V/m;
- stacja bazowa telefonii komórkowej - Dziadkowice dz. nr 76/1 - wartość zmierzona wynosiła 1,4 V/m;
- stacja bazowa telefonii komórkowej - Jasionówka dz. nr 700/2 - wartość zmierzona wynosiła 1,4 V/m.

3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

3.4.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych na podstawie wyników klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, uzyskanych w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym. Zarówno stan ekologiczny naturalnych jednolitych części wód, jak i potencjał ekologiczny silnie zmienionych i sztucznych jednolitych części wód, określa się na podstawie wyników badań elementów biologicznych (fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce bentosowe, fitoplankton i ichtiofauna) oraz na podstawie wyników badań elementów wspierających, czyli elementów hydromorfologicznych i elementów fizykochemicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód klasyfikuje się nadając im jedną z pięciu klas jakości.

Stan chemiczny określany jest na podstawie wyników uzyskanych z badań substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń chemicznych, prowadzonych w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych w odniesieniu do środowiskowych norm jakości określonych w aktualnym rozporządzeniu Ministra Infrastruktury.

W przypadku, gdy jednolita część wód powierzchniowych znajduje się w obszarze chronionym, ocenę stanu wód (stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny) wykonuje się dodatkowo w punkcie monitoringu obszarów chronionych, uwzględniając jednocześnie ocenę spełniania wymagań dodatkowych określonych dla tego obszaru. Ocena ostateczna jednolitej części wód położonej w obszarze chronionym polega na porównaniu wyników oceny

uzyskanej w punkcie reprezentatywnym oraz oceny wykonanej w punkcie (punktach) monitoringu obszarów chronionych. Ostateczna ocena stanu jednolitej części wód determinowana jest zawsze przez gorszy z uzyskanych stanów. Ocenę stanu jednolitych części wód wykonuje się także, gdy brak jest klasyfikacji jednego z elementów składowych oceny stanu wód, a stan/potencjał ekologiczny lub stan chemiczny osiągnął stan niższy niż dobry lub nie zostały spełnione wymagania dodatkowe określone dla obszarów chronionych. Stan wód oceniany jest wówczas jako zły.

Presje na stan wód w województwie podlaskim powoduje niedostateczne oczyszczanie wytwarzanych ścieków oraz dobrze rozwinięte rolnictwo, w tym wielkotowarowa hodowla bydła. Rolnicze użytkowanie terenu, niedostateczna sanitacja terenów wiejskich oraz hodowla bydła należą do głównych potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Do źródeł zanieczyszczeń zalicza się także m.in. nielegalne składowiska odpadów.

Badania stanu wód wykonane zostały przez GIOŚ w oparciu o program Państwowego Monitoringu Środowiska. Ocena stanu jednolitych części wód rzecznych została przeprowadzona na podstawie wyników badań monitoringowych przeprowadzonych w latach 2014 -2019 (269 JCWP rzecznych).

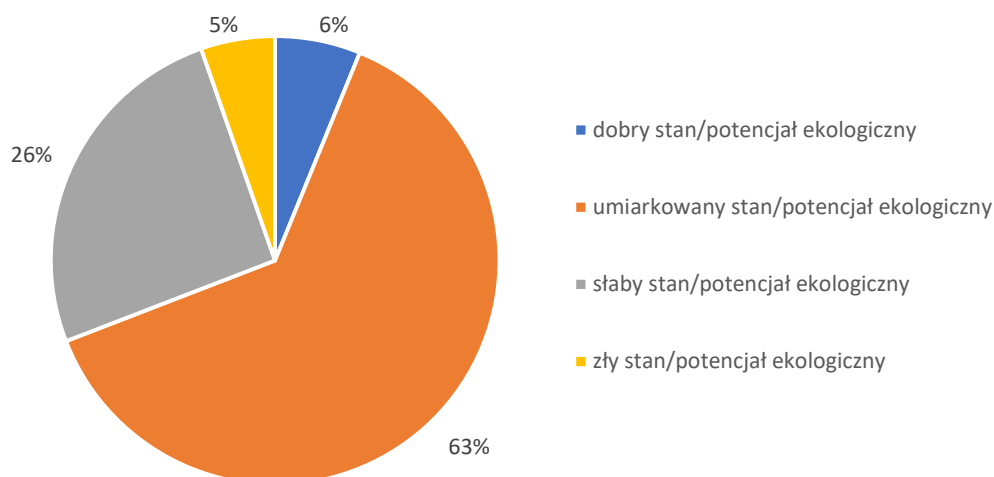
Klasyfikację stanu lub potencjału ekologicznego przeprowadzono dla 242 JCWP monitorowanych w punktach reprezentatywnych. Dla 223 JCWP naturalnych określono stan ekologiczny, dla 19 JCWP silnie zmienionych lub sztucznych – potencjał ekologiczny. Spośród JCWP badanych w latach 2014 - 2019:

- dobry stan/potencjał ekologiczny osiągnęły 15 JCWP (6,2%),
- umiarkowany stan/potencjał ekologiczny charakteryzował największą liczbę JCWP – 153 JCWP (63,2%),
- słaby stan/potencjał ekologiczny – 62 JCWP (25,2%),
- zły stan/potencjał ekologiczny – 13 JCWP (5,4%).

W żadnej z badanych JCWP nie stwierdzono bardzo dobrego (I klasa) stanu lub maksymalnego potencjału ekologicznego (I klasa).

Klasyfikację stanu chemicznego wykonano dla 222 JCWP. Dla 9 (4,1%) badanych JCWP stan chemiczny oceniono jako dobry, natomiast dla 213 (95,9%) badanych JCWP stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego.

Stan jednolitych części wód badanych w latach 2014- 2019 będący oceną końcową określono dla 248 JCWP. Dobry stan wód osiągnęła tylko 1 JCWP (0,4%) - Sarnetka (Młyńska Rzeczka). Zły stan wód określono dla 247 JCWP (99,6%). Dla 21 JCWP nie było możliwości wykonania oceny.

Ryc. 7. Wyniki oceny stanu/potencjału ekologicznego JCWP rzecznych w województwie podlaskim

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019

W latach 2014-2019 na terenie województwa podlaskiego prowadzono monitoring 53 jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych.

Dla 7 z 53 badanych w latach 2014-2019 JCWP nie było możliwości wykonania oceny. Stan jednolitych części wód jeziornych, będący oceną końcową, określono dla 46 JCWP, w tym dla 7 JCWP (15,2%) jako dobry, natomiast dla 39 JCWP jeziornych (84,8%) jako zły stan.

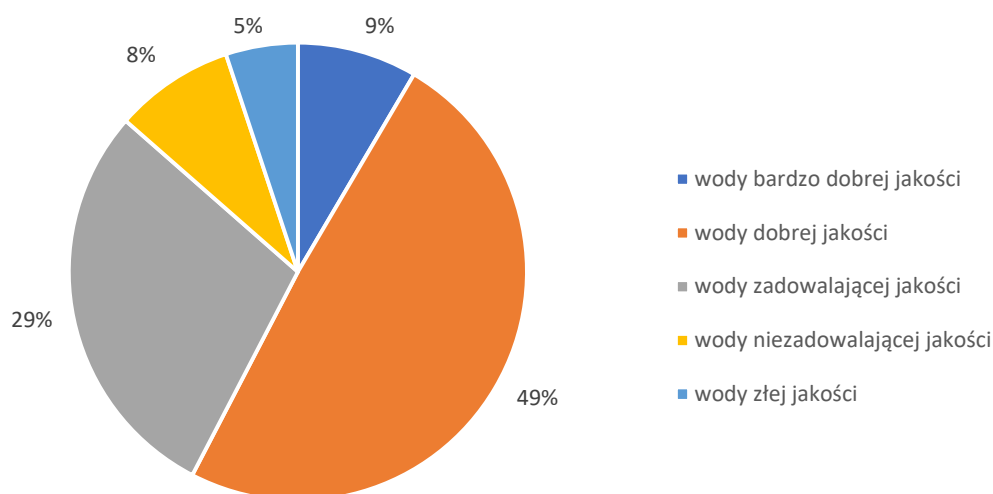
3.4.2. WODY PODZIEMNE

Badania chemizmu wód podziemnych na terenie województwa podlaskiego prowadzone są w ramach państwowego monitoringu środowiska przez PIG-PIB, na zlecenie GIOŚ.

W 2019 r. PIG-PIB przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1289 punktach pomiarowych, z czego 59 w województwie podlaskim. Ocena jakości wód podziemnych oparta jest na Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 r., poz. 2148).

Wyniki badań wód podziemnych w ppk za 2019 r. przedstawiają się następująco:

- wody bardzo dobrej jakości (I klasa) – 5 ppk (8,5%)
- wody dobrej jakości (II klasa) – 29 ppk (49,2%)
- wody zadowalającej jakości (III klasa) – 17 ppk (28,8%)
- wody niezadowalającej jakości (IV klasa) – 5 ppk (8,5%)
- wody złej jakości (V klasa) – 3 ppk (5,1%).

Ryc. 8. Wyniki badań wód podziemnych na terenie województwa podlaskiego w 2019 r.

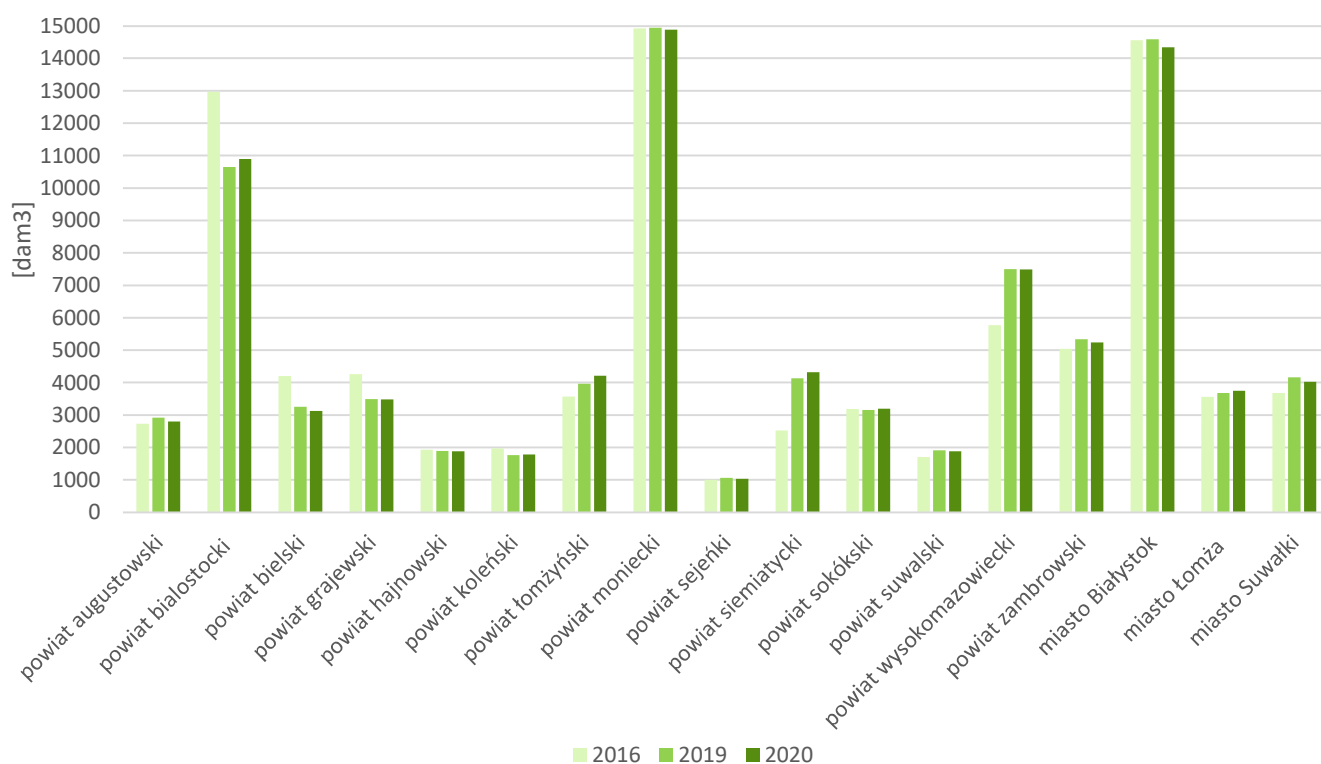
Źródło: <http://mjwp.gios.gov.pl/>

3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

3.5.1. SIĘĆ WODOCIĄGOWA

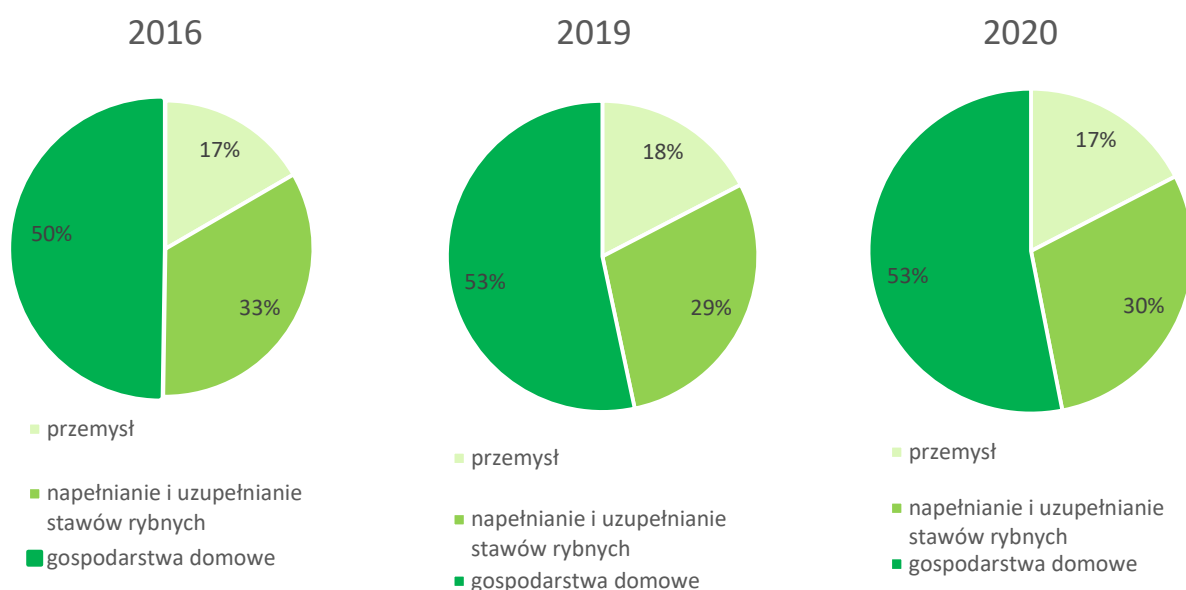
W 2016 roku na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto łącznie 87 629,7 dam³ wody i wielkość ta była o 790,4 dm³ mniejsza od ilości wody zużytej w 2019 roku, która wyniosła 88 420,1 dma³. W roku 2020 ilość zużytej wody była bardzo zbliżona do zużycia wody w 2019 roku i wyniosła 88 316,8 dm³. Zużycie wody na jednego mieszkańca wzrasta w każdym z analizowanych lat. W roku bazowym wynosiła 73,8 m³, co stanowiło 98,27% wody zużytej przed jednego mieszkańca w 2020 roku (75,1m³). Największym zużyciem wody charakteryzował się powiat moniecki i miasto Białystok. Wysokie ilości zużytej wody zanotowano również w powiecie białostockim, jednak wartości bardzo się wahały i w 2016 roku były zdecydowanie wyższe, niż w roku 2019. Najmniej zużytej wody odnotowuje się w powiecie sejneńskim, nieco więcej w powiatach hajnowskim, kolneńskim i suwalskim.

Najwięcej wody w poszczególnych latach zużywane jest na potrzeby gospodarstw domowych i kształtuje się na poziomie 50-53%. Woda wykorzystywana na cele przemysłowe kształtuje się na stałym poziomie wynoszącym 17-18%. Napełnianie stawów w 2016 roku wyniosło 33%, w kolejnym roku spadło o 4%, a w 2020 roku wyniosło 30%.

Ryc. 9. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim [dam³]

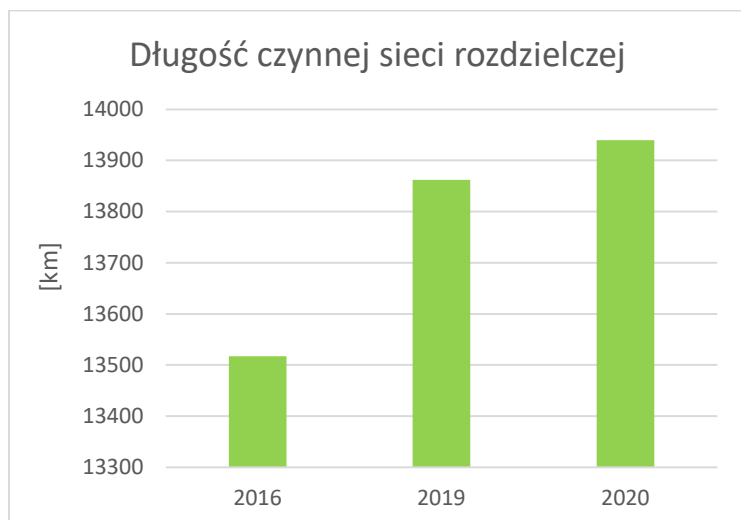
Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS (dostęp dnia 14.04.2021 r.)

Ryc. 10. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim w 2016, 2019 i 2020 r. [dam³]

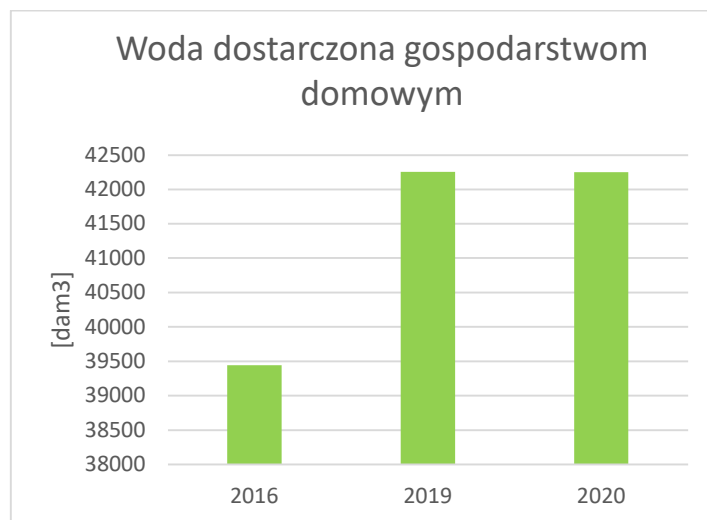
Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS (dostęp dnia 19.07.2021 r.)

Poniżej zaprezentowane wykresy wskazują m.in. na wzrost długości czynnej sieci wodociągowej na terenie województwa - w 2020 r. wzrost odnotowano zarówno w stosunku do roku poprzedniego (o 77,5 km), jak i do roku bazowego (o 422,3 km). Tendencja wzrostowa utrzymuje się także przy ilości wody dostarczonej do gospodarstw domowych pomiędzy rokiem 2016 gdzie wyniosła 39 444,4 dam³, a rokiem 2020 – 42 250,8 dam³. Przeciwna sytuacja ma miejsce w przypadku liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – w latach 2016-2019 nastąpił spadek o 0,4%, natomiast w roku 2019 wskaźnik przyłączy do budynków wyniósł 81,9%. Należy zauważyć, że jednocześnie wraz ze spadkiem wspomnianego wyżej wskaźnika na przestrzeni lat 2016-2019, jednocześnie odnotowano spadek liczby osób korzystających z sieci wodociągowej – w okresie od 2016 do 2019 roku wartość ta spadła o 4 472 osób. Niepełne dane dla roku 2020 wynikają z braku danych w bazie GUS.

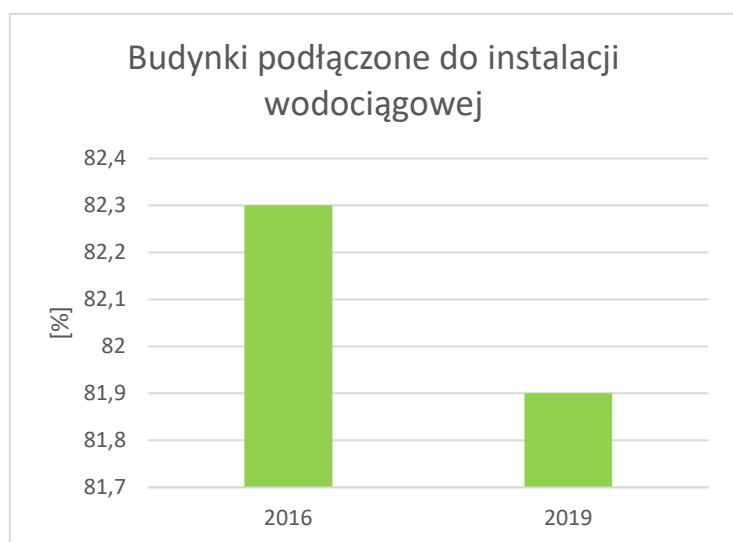
Ryc. 11. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (stan na 19.07.20)

Ryc. 13. Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym w latach 2016, 2019 i 2020 na terenie województwa podlaskiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (stan na 19.07.20)

Ryc. 12. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2016 i 2019 w województwie podlaskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (stan na 19.07.20)

Ryc. 14. Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2016 i 2019 w województwie podlaskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (stan na 19.07.20)

Stopień zwodociągowania województwa to procentowy udział osób korzystających z sieci wodociągowej w stosunku do wszystkich mieszkańców województwa. Według danych GUS, ogólny stopień zwodociągowania województwa od 2016 roku rósł i w 2019 roku wynosił 90,8%. W miastach wartość ta wynosiła w 2019 roku 96,8%, natomiast na terenach wiejskich z wodociągów korzystało 81,6% mieszkańców.

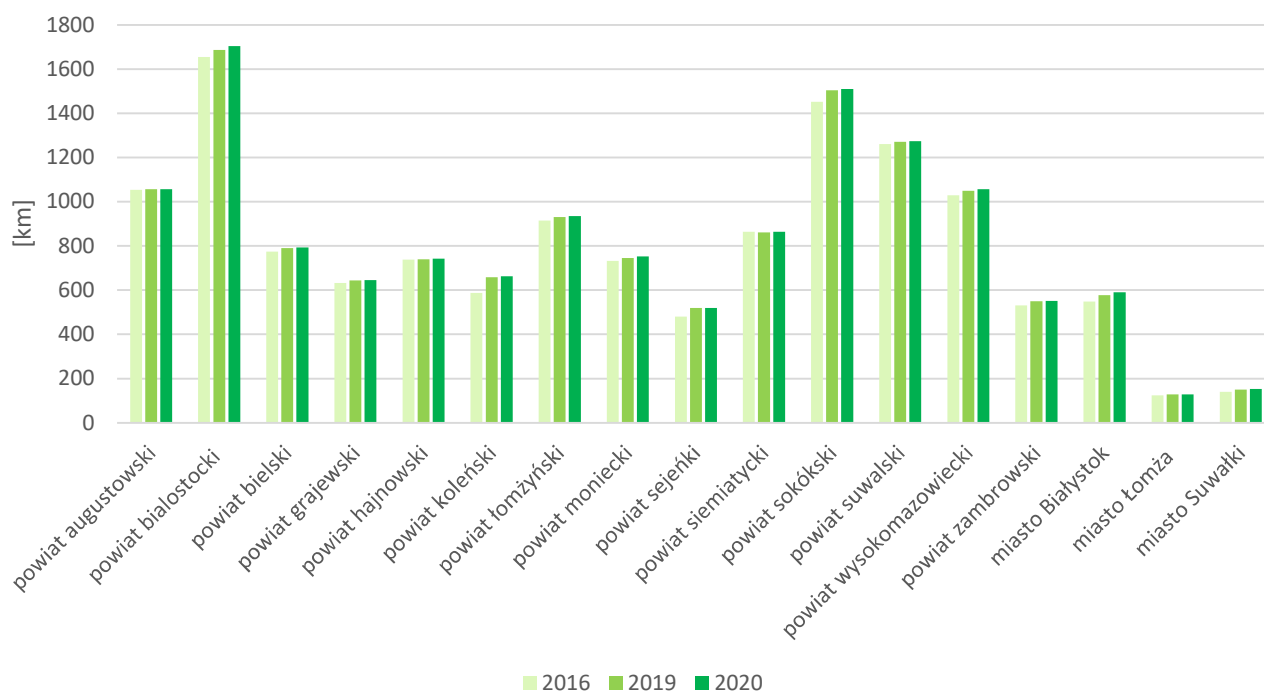
Tabela 14. Stopień zwodociągowania województwa w latach 2016 i 2019

Parametr	Rodzaj terenu	2016	2019
		[%]	
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Województwo	90,6	90,8
	Miasta	96,7	96,8
	Wsie	81,1	81,6

Parametr	Rodzaj terenu	2016	2019
		[%]	
Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej	Województwo	82,3	81,9
	Miasta	89,1	89,4
	Wsie	78,5	77,7

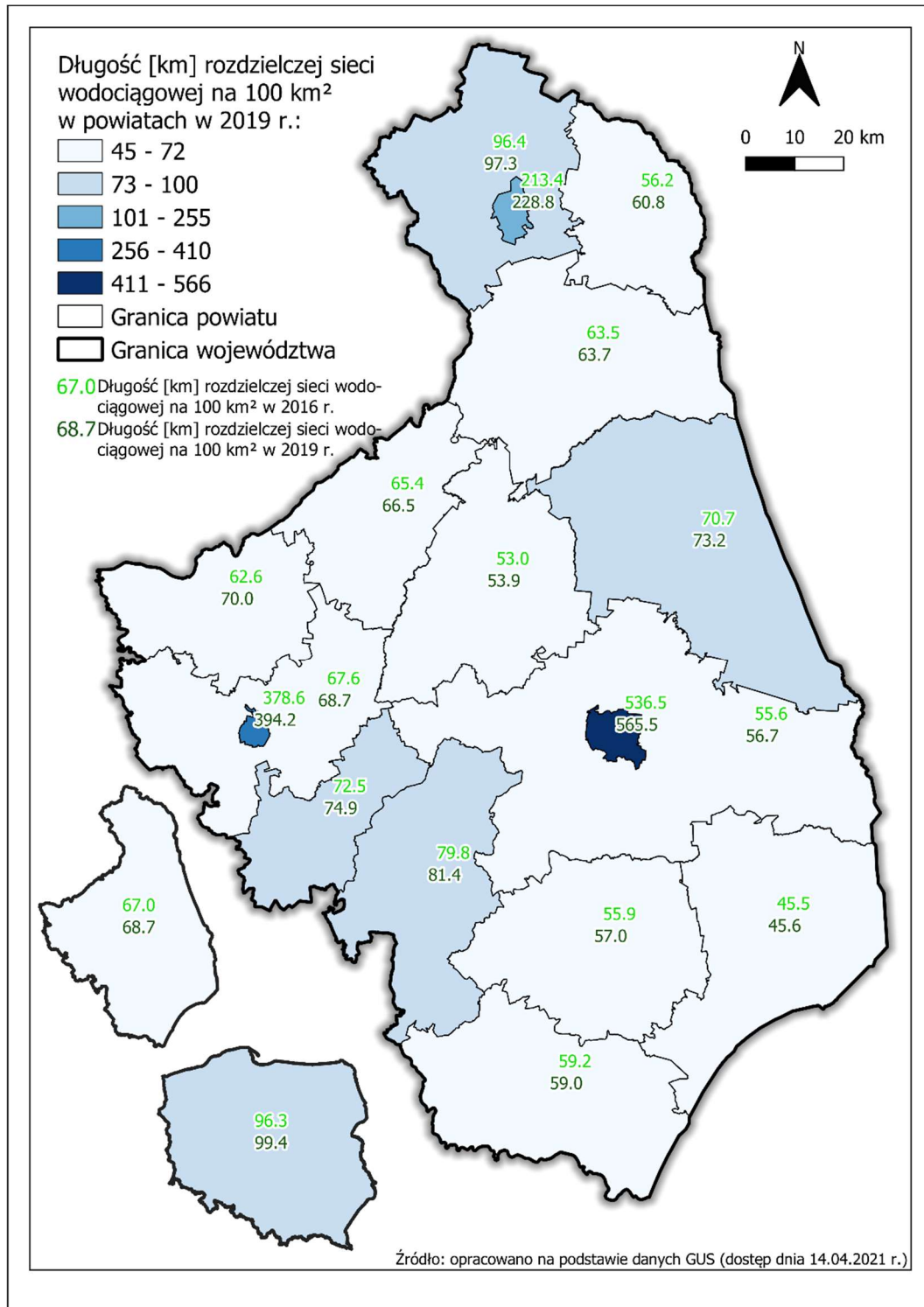
Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS (dostęp dnia 19.07.2021)

Zarówno w 2016 roku, jak i w latach 2019 i 2020, najlepszym uzbrojeniem w sieć wodociągową w skali województwa cechował się powiat białostocki, następnie sokólski i suwalski. Powiatami o największej długości sieci wodociągowej na 100 km² są miasta Białystok, Łomża i Suwałki oraz powiaty suwalski, wysokomazowiecki i zambrowski, natomiast do powiatów o najsłabiej rozwiniętej sieci wodociągowej w stosunku do powierzchni, są powiaty moniecki i hajnowski.

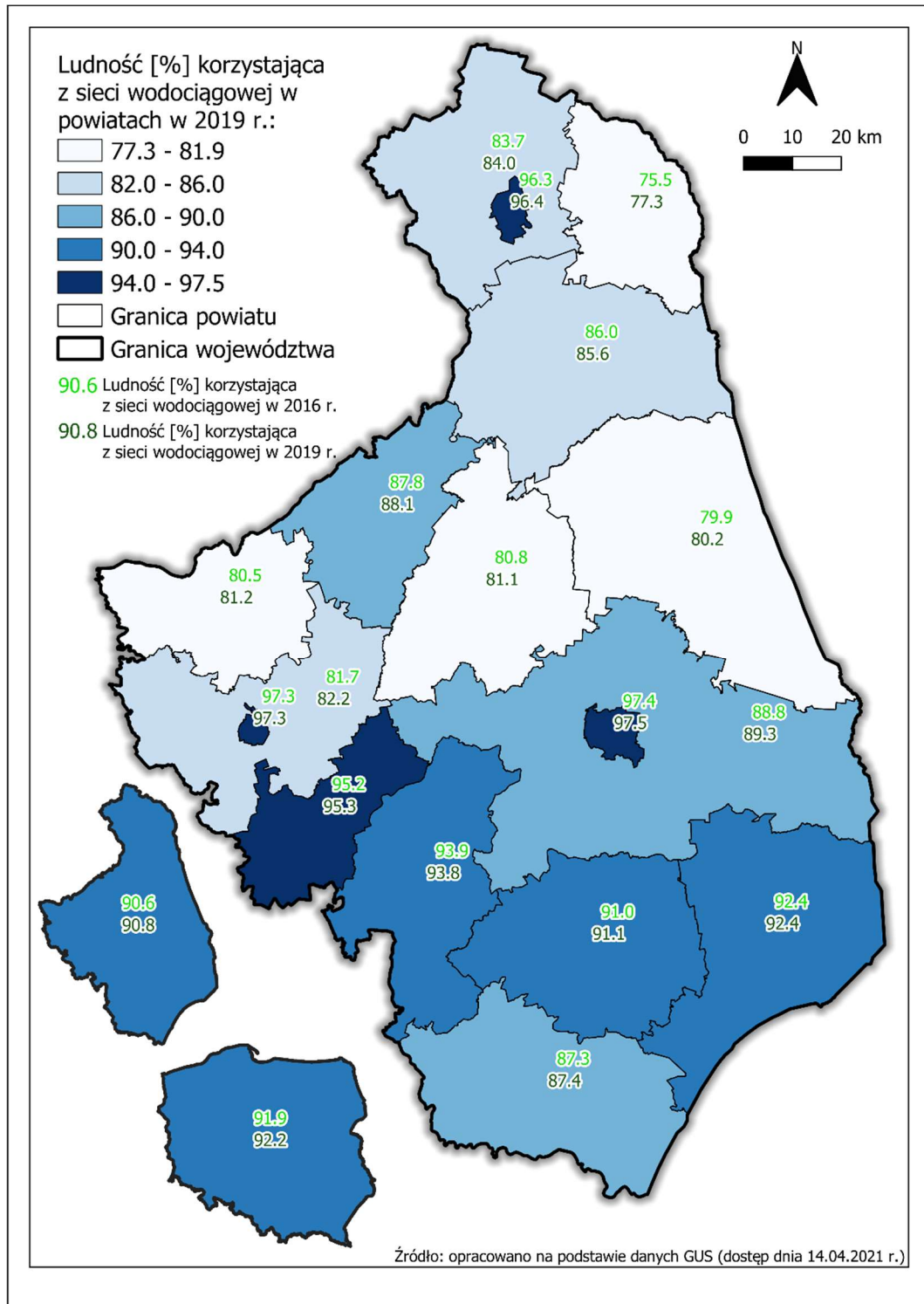

Ryc. 15. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016, 2019 i 2020

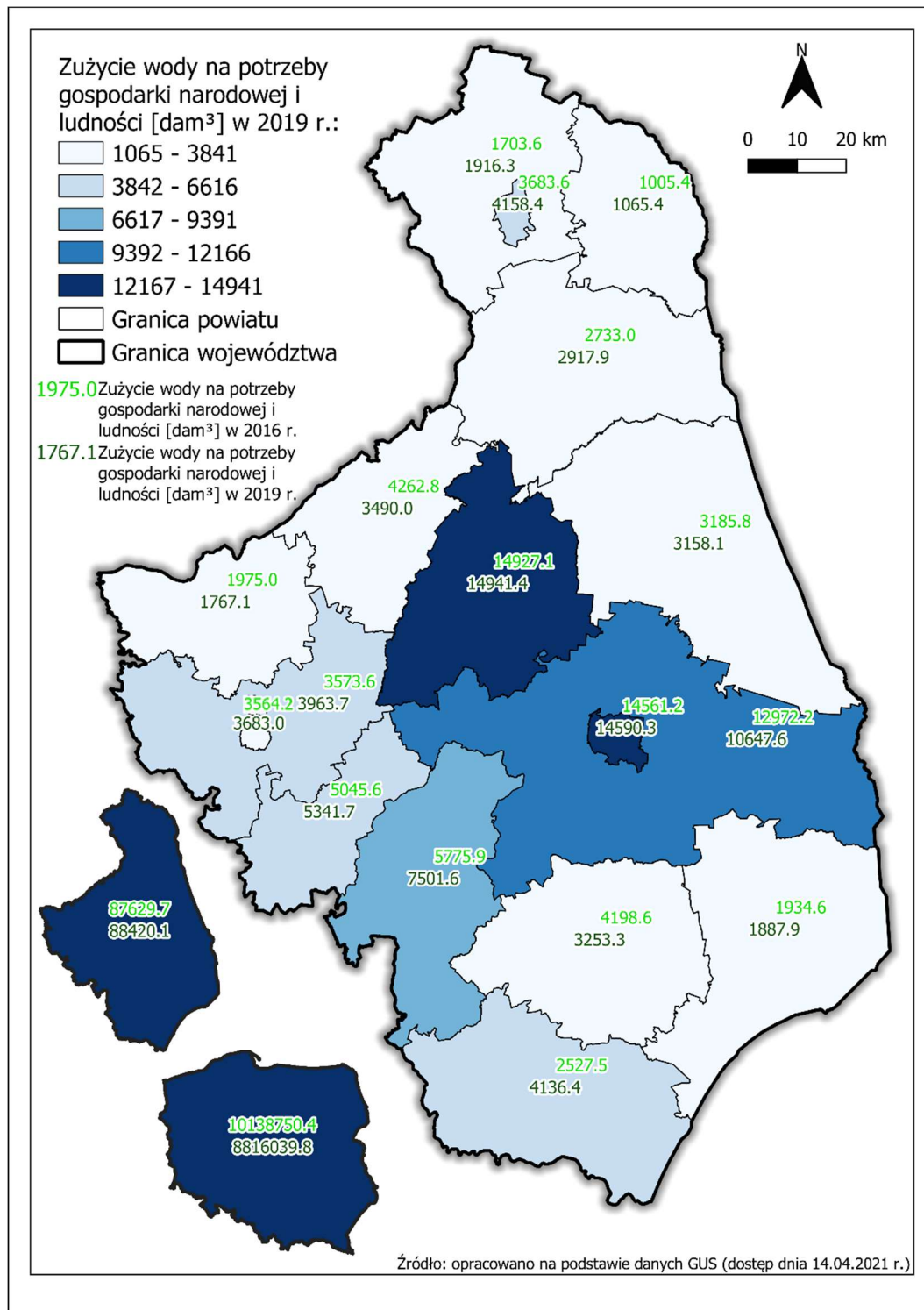
Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS (dostęp dnia 19.07.2021)

Ryc. 16. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

Ryc. 17. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

Ryc. 18. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

3.5.2. SIĘĆ KANALIZACYJNA

W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego znajdowało się 149 oczyszczalni ścieków, z czego 34 sztuk stanowiły oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów. Łączna przepustowość wszystkich oczyszczalni wynosiła tego roku 282 517 m³/dobę, natomiast łączna wydajność oczyszczalni komunalnych wynosiła 1 655 244 RLM.

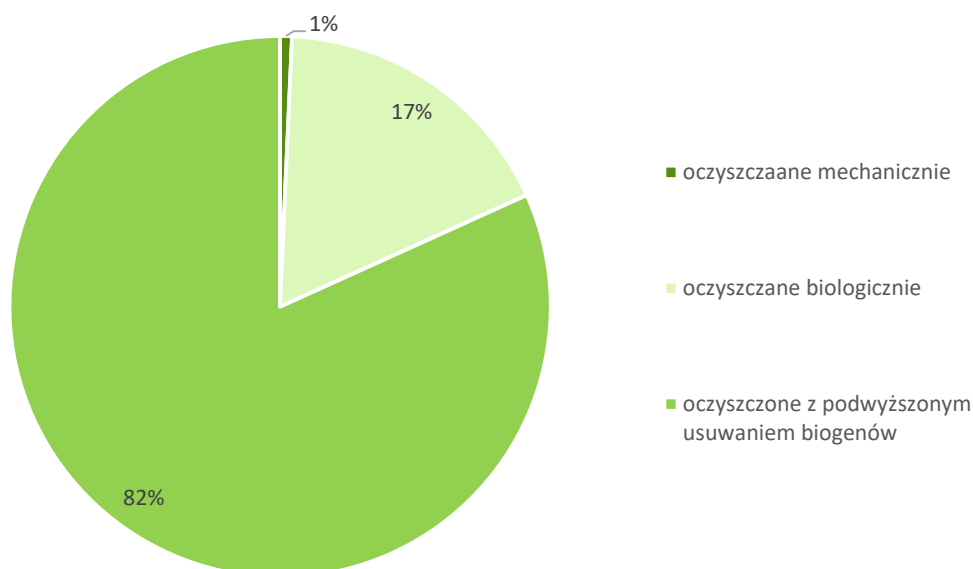
Ilość ścieków komunalnych odprowadzonych do oczyszczalni ścieków wynosiła w 2016 roku 33 141,0 dam³, w 2019 roku 33 677,0 dam³, natomiast w 2020 roku 33 469,0 dam³. Oczyszczonych zostało, łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi, 33 141,0 dam³ ścieków w 2016 roku, 33 677,0 dam³ w roku 2019 oraz 33 469,0 dam³ w roku 2020.

Tabela 15. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu

	2016	2018	2020
[kg]			
BZT5	229 021	205 187	184 265
ChZT	1 992 888	1 699 617	1 687 077
Zawiesina ogólna	362 833	275 122	262 454
Azot ogólny	442 229	409 868	379 453
Fosfor ogólny	23 295	25 935	21 800

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 19.07.2021 r.)

Malejące wartości ładunków zanieczyszczeń w ściekach komunalnych świadczą o poprawie jakości oczyszczania ścieków, co skutkuje mniejszą ilością zanieczyszczeń dostających się do środowiska. Jedyny wyjątek stanowi ładunek fosforu ogólnego, który wzrósł w roku 2019 w porównaniu z rokiem bazowym, po czym w 2020 roku jego wartość zaczęła stopniowo maleć.

Ryc. 19. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub ziemi w 2019 roku w województwie podlaskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 19.07.2021 r.)

Tabela 16. Wykorzystanie osadów ściekowych z oczyszczalni przemysłowych i komunalnych w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim

Wykorzystanie osadów ściekowych z oczyszczalni przemysłowych i komunalnych	2016	2019	2020
[t]			
Ogółem	14 342	14 821	15 131
Stosowane w rolnictwie	3 149	3 819	3 857
Stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	610	471	585
Stosowane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	160	182	374
Przekształcone termicznie	1 133	932	1 301
Składowane razem	-	93	288

Wykorzystanie osadów ściekowych z oczyszczalni przemysłowych i komunalnych	2016	2019	2020
Magazynowane czasowo	5 331	6 872	4 387

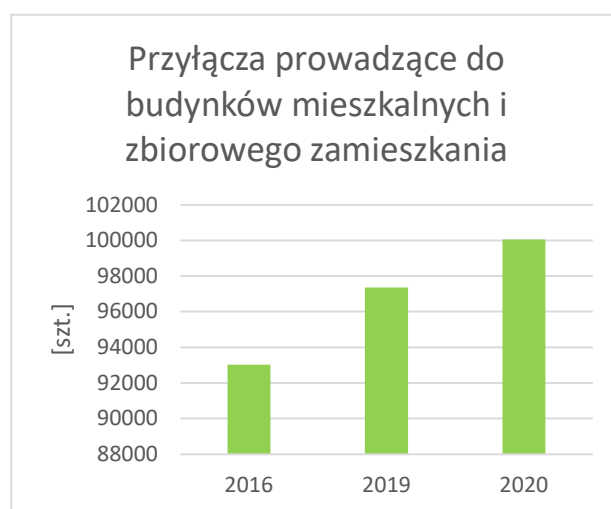
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 19.07.2021 r.)

Na przestrzeni lat 2016-2020 wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej – w latach 2016-2019 wzrost wyniósł 188,4 km, a w latach 2019-2020 było to 72,2 km. Tendencja wzrostowa miała miejsce także w przypadku ilości przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, ponieważ od 2016 do 2019 roku ich ilość wzrosła o 4 321 szt., a w latach 2019-2020 o 2 709 szt. W latach 2016-2019 przybyło ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (o 3 542 osoby).

Ryc. 20. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 19.07.2021 r.)

Ryc. 21. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 19.07.2021 r.)

Ryc. 22. Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2016 i 2019 w województwie podlaskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 19.07.2021 r.)

Stopień skanalizowania województwa, będący procentowym udziałem osób korzystających z sieci kanalizacyjnej wśród wszystkich mieszkańców województwa, wynosił w 2019 roku 64,8%. Na terenach miejskich stopień ten osiągał 91,7%, z kolei a na wsiach wyniósł jedynie 23,0%. Udział budynków mieszalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej wśród wszystkich budynków mieszalnych w miastach wynosił dla obszaru całego województwa 39,9%, dla miast 77,4%, natomiast dla terenach wiejskich było to jedynie 19,0%. Wartości wszystkich wyżej wymienionych parametrów w latach 2016-2019 wykazywały tendencję wzrostową, co zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 17. Stopień skanalizowania województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

Parametr	Rodzaj terenu	2016	2019
		[%]	
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Województwo	64,1	64,8
	Miasta	91,5	91,7
	Wsie	21,8	23,0
Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej	Województwo	38,8	39,9
	Miasta	76,3	77,4
	Wsie	18,2	19,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 19.07.2021 r.)

W województwie podlaskim zauważyć można dość duże zróżnicowanie w długości sieci kanalizacyjnej na 100 km² pomiędzy powiatami. Obszarami, gdzie parametr ten w 2020 roku osiągnął najwyższe wartości są miasto Białystok i powiat białostocki, a także powiaty augustowski, suwalski i bielski. Powiatami o najmniejszym zagęszczeniu sieci kanalizacyjnej są powiaty sejeński, koleński i łomżyński. Warto jednak zauważyć, że na przestrzeni lat 2016-2020 w każdym z powiatów wartość tego parametru wzrosła.

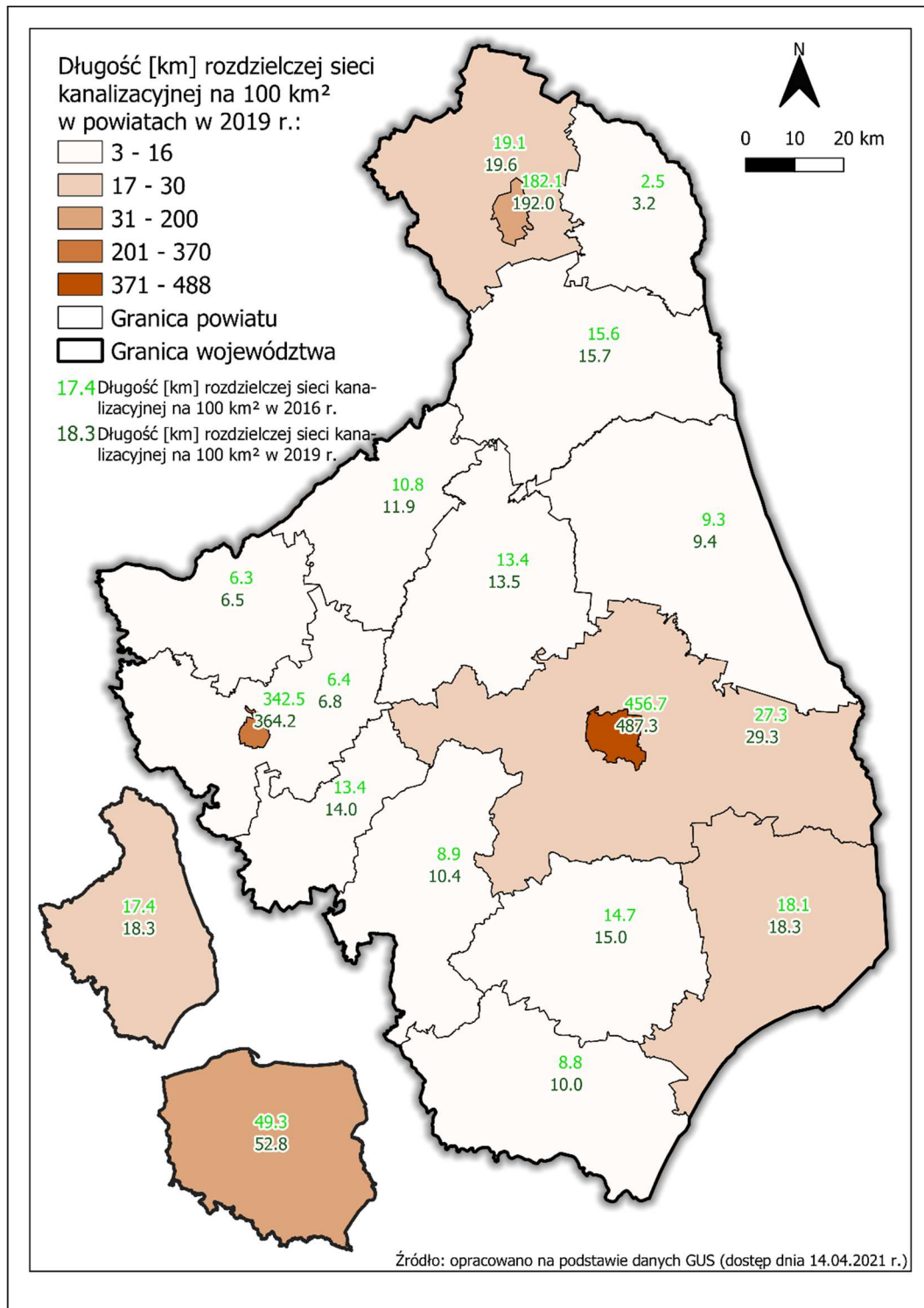
Obszarami, gdzie największy odsetek mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej są miasta Białystok, Suwałki i Łomża oraz powiaty białostocki i hajnowski. Obszarami gdzie najmniej mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej, bo niecałe 40%, są powiaty łomżyński, sejeński, wysokomazowiecki, koleński, suwalski i siemiatycki. Pozostałymi powiatami, gdzie nadal stosunkowo niewiele mieszkańców korzysta z sieci (40-60%) są powiaty sokólski, moniecki, grajewski, bielski, zambrowski i augustowski.

Na terenie województwa podlaskiego w 2019 roku ilość zbiorników bezodpływowych była większa o 4 678 sztuk w stosunku do roku 2016, analogicznie wzrosła w tym okresie liczba oczyszczalni przydomowych - o 2 713 sztuk. O osiem sztuk wzrosła także ilość stacji zlewnych zlokalizowanych na terenie województwa - w 2016 roku było ich 157, a w roku 2019 - 165.

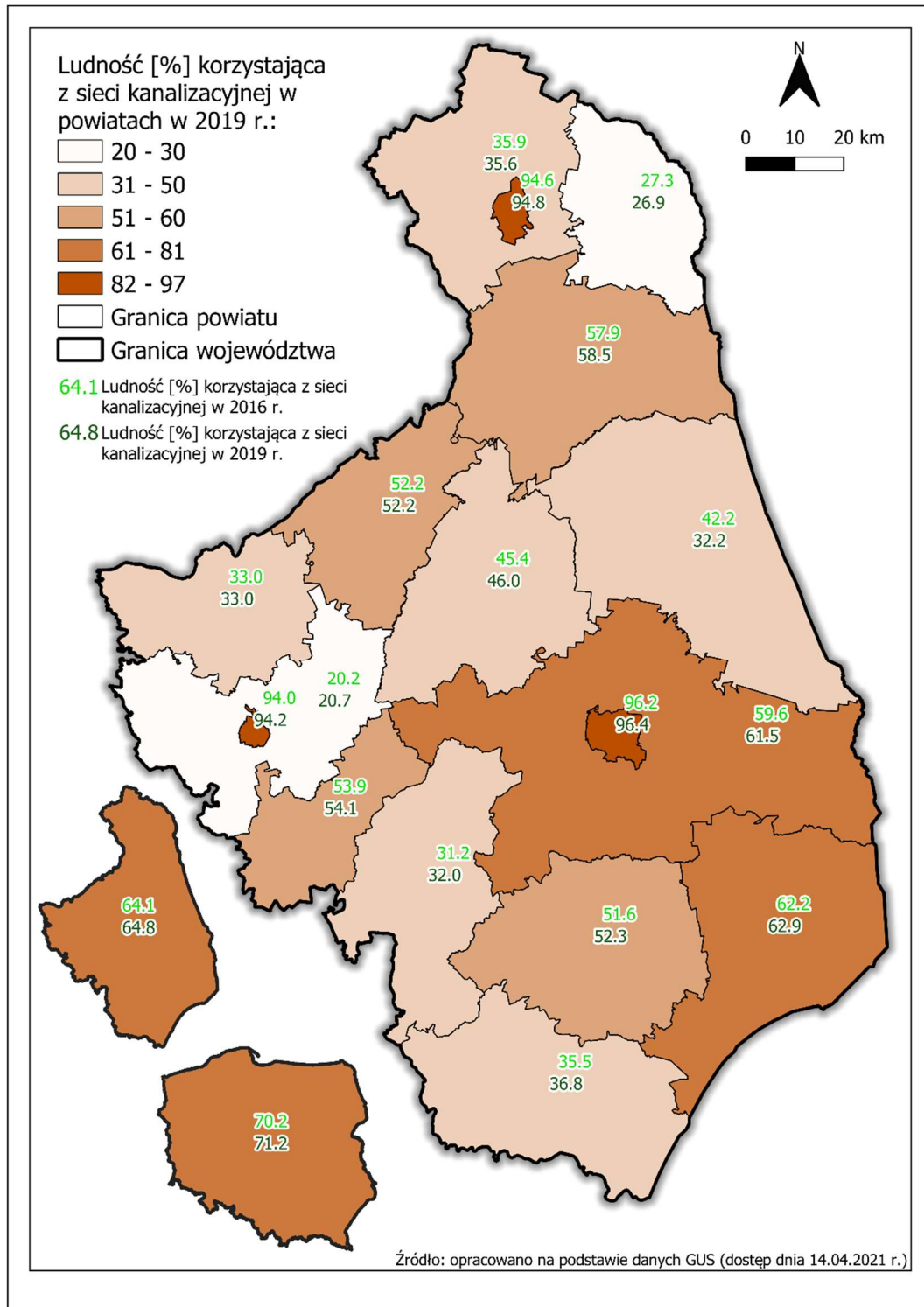
Tabela 18. Liczba zbiorników bezodpływowych, oczyszczalni przydomowych i stacji zlewnych na terenie województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

Liczba zbiorników bezodpływowych, oczyszczalni przydomowych i stacji zlewnych	2016	2019
	[szt.]	
Zbiorniki bezodpływowe	102 916	107 594
Oczyszczalnie przydomowe	10 609	13 322
Stacje zlewne	157	165

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 20.07.2021 r.)

Ryc. 23. Długość rozdzielczej sieci kanalizacyjnej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

Ryc. 24. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019

3.6. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Dokumentem regulującym gospodarkę odpadami na terenie województwa podlaskiego jest *Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022* przyjęty przez Sejmik Województwa Podlaskiego Uchwałą nr XXXII/280/16 z dnia 19 grudnia 2016 r. Sejmik Województwa Podlaskiego podjął także Uchwałą Nr XXXII/281/16 z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie wykonania ww. Planu, która jest aktem prawa miejscowego.

Według danych pozyskanych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego na koniec 2016 roku na terenie województwa funkcjonowało 99 Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), natomiast w 2019 roku było ich 111. W 2016 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 17 składowisk odpadów, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne, natomiast w 2019 roku było ich 15.

Według GUS, w 2016 roku na terenie województwa podlaskiego zebrano łącznie 290 846,70 t odpadów, a w tym 243 208,70 t odpadów z gospodarstw domowych, z czego jedynie 21,9% stanowiły odpady zebrane selektywnie.

W 2019 roku masa zebranych odpadów wyniosła 334 048,67 t, w tym odpadów z gospodarstw domowych 282 785,78 t. O 12,5% wzrósł odsetek odpadów zebranych w sposób selektywny. W 2020 roku zanotowano niewielki wzrost masy zebranych odpadów o 4 819,18 t dając tym samym 338 867,85 t, jak i odpadów pochodzących z gospodarstw domowych o 15 243,53 t (298 029,31 t). Nadal wzrasta też wskaźnik odpadów zebranych w sposób selektywny z gospodarstw domowych – w roku 2020 wyniósł 40,2%. Można zauważyć poprawę w sposobie gospodarowania odpadami w gospodarstwach domowych. Świadczą o tym m.in. wzrost udziału odpadów z gospodarstw domowych w ilości odpadów selektywnie zebranych oraz wzrastająca ilość odpadów przekazanych do recyklingu. Nadal jednak dużym problemem w gospodarowaniu odpadami komunalnymi jest znaczna ich część przekazywana do składowania. Intensywnie wzrasta także roczna ilość wytworzonych odpadów przypadających na jednego mieszkańca, co wynika m.in. z rosnącego konsumpcjonizmu w społeczeństwie oraz z nieekologicznego sposobu pakowania towarów przez producentów. Odpady pochodzące z gospodarstw domowych stanowiły w 2016 r. 83,62% łącznej masy zebranych odpadów, w 2019 roku 84,65%, a w 2020 roku 87,95%. Pozostała część pochodziła m.in. z biur, instytucji, usług komunalnych, małych biznesów.

Tabela 19. Gospodarka odpadami komunalnymi w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim

	2016		2019		2020	
Ilość zebranych odpadów komunalnych [t]	290 846,70		334 048,67		338 867,85	
Odpady pochodzące z gospodarstw domowych	243 208,70 t	83,62%	282 785,78 t	84,65 %	298 029,31 t	87,95%
Masa odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku przez jednego mieszkańca [kg]	245		283		288	
Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach komunalnych [%]	19,2		31,5		brak danych	
Udział odpadów z gospodarstw domowych w odpadach zebranych selektywnie [%]	21,9		34,4		brak danych	
Odpady przekazane do recyklingu	brak danych		74 873,2 t	22,41%	94 665,0 t	27,94%
Odpady przekazane do kompostowania lub fermentacji	brak danych		25 132,0 t	7,52%	40397,3 t	11,92%
Odpady przekazane do przekształcenia termicznego z odzyskiem energii	brak danych		129 467,5 t	38,76%	108 531,5 t	32,03%
Odpady przekazane do składowania	brak danych		104560,9 t	31,30%	95 274,1 t	28,12%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 20.07.2021 r.)

Według danych GUS roku 2017 i 2018 wytworzono odpowiednio 659 577,91 Mg i 639 434,09 Mg odpadów budowlanych i remontowych. Ich zasadniczymi składnikami są: gruz betonowy, ceglany i ceramiczny. Odpady te po prostym przetworzeniu w kruszarkach i klasyfikacji na sitach wykorzystywane są jako kruszywo budowlane lub do produkcji materiałów budowlanych. Ziemia z wykopów znajduje zastosowanie przy wypełnianiu wyrobisk, niwelacji terenu bądź przy budowie nasypów.

Odzyskowi poddano w 2017 roku 112 783,75 Mg oraz 136 231,18 Mg w 2018 roku odpadów, z których zdecydowana większość jest wykorzystywana przy budowie nowej infrastruktury drogowej i kolejowej. Są one także wykorzystywane do niwelacji terenu, formowania warstw izolacyjnych na składowiskach odpadów komunalnych. Odpady, których nie da się wykorzystać, jak np. odpady asfaltów, smół i produktów smołowych, drewna pokrytego farbami, unieszkodliwia się między innymi przy wykorzystaniu metod termicznych - unieszkodliwieniu poddano 8770,11 Mg i 12338,22 Mg.

Tabela 20. Masa odpadów wytworzonych, poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania pochodzących z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych na terenie województwa podlaskiego w latach 2017-2018

Masa odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej [Mg]						
Kod odpadu	Wytworzona		Poddana odzyskowi		Unieszkodliwiona	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
170101	31 976,18	48 308,61	55 769,01	82 818,15	-	-
170102	4 115,19	8 789,2510	8 853,98	9 120,56	-	-
170103	1 450,947	30,2857	541,47	488,27	-	-
170106*	0,00	8,5	-	-	-	-
170107	7 846,199	362,402	6 970,047	13881,66	-	-
170180	2,5	0,0	-	-	39,272	0,00
170181	8 958,45	406,03	13 476,02	13 472,9	-	-
170201	2 781,9365	305,9809	1 414,44	113,3	-	-
170202	57,624	320,26	3,02	6,56	21,33	27,10
170203	265,971	286,0395	139,942	73,879	0,10	0,00
170204*	344,30	181,042	-	-	-	-
170301*	150,00	180,00	-	-	-	-
170302	409,54	6,99	400,00	94,00	-	-
170303*	0,195	0,00	-	-	-	-
170380	114,947	93,10	83,761	308,601	0,30	0,00
170401	421,4131	135,4124	-	-	-	-
170402	415,3464	763,4347	-	-	-	-
170403	3,481	67,28	-	-	-	-
170404	0,179	4,167	-	-	-	-
170405	22 378,0484	81 406,8722	13 830,937	7 387,255	-	-
170406	0,373	0,00	-	-	-	-
170407	2 656,1855	677,53	348,43	315,91	-	-

Masa odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej [Mg]						
Kod odpadu	Wytworzona		Poddana odzyskowi		Unieszkodliwiona	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
170409*	0,00	1,62	-	-	-	-
170410*	0,223	0,3345	-	-	-	-
170411	28,954	50,6379	1,650	54,094	-	-
170503*	116,76	76,02	0,00	59,00	-	-
170504	507 719,929	489 386,34	192,82	2500,00	-	-
170505*	96,36	0,00	-	-	-	-
170506	6 280,39	214,46	-	-	-	-
170603*	0,190	0,089	-	-	-	-
170604	46 934,695	1 782,602	603,296	708,20	101,14	30,55
170801*	31,38	0,00	-	-	-	-
170802	458,25	462,15	40,02	222,46	-	-
170901*	0,00	14,12	-	-	-	-
170903*	0,88	0,00	-	-	-	-
170904	13560,889	5112,529	10 114,91	4 606,38	8 647,24	12 280,565
Suma	659 577,91	639 434,09	112 783,75	136 231,18	8770,11	12338,22

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego za lata 2017 – 2019

Według danych GUS w latach 2016 i 2019 zmalała ilość nielegalnych miejsc deponowania odpadów. W 2016 roku zarejestrowano 87 takich miejsc, w 2019 roku – 58. W 2016 roku udało się zlikwidować 28 miejsc nielegalnego deponowania odpadów, a w roku 2019 zlikwidowano 38 takich punktów.

3.7. ZASOBY GEOLOGICZNE I GLEBY

„Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” jest częścią Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Badania realizowane są przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie GIOŚ.

Pobór próbek glebowych do badań wykonuje się w odstępach 5 letnich w 216 stałych punktach pomiarowo-kontrolnych znajdujących się na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Na terenie województwa podlaskiego znajduje się 6 punktów pomiarowych, rozmieszczonych przy granicach województwa, których lokalizacje przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 21. Punkty pomiarowe chemizmu gleb ornych Polski w województwie podlaskim

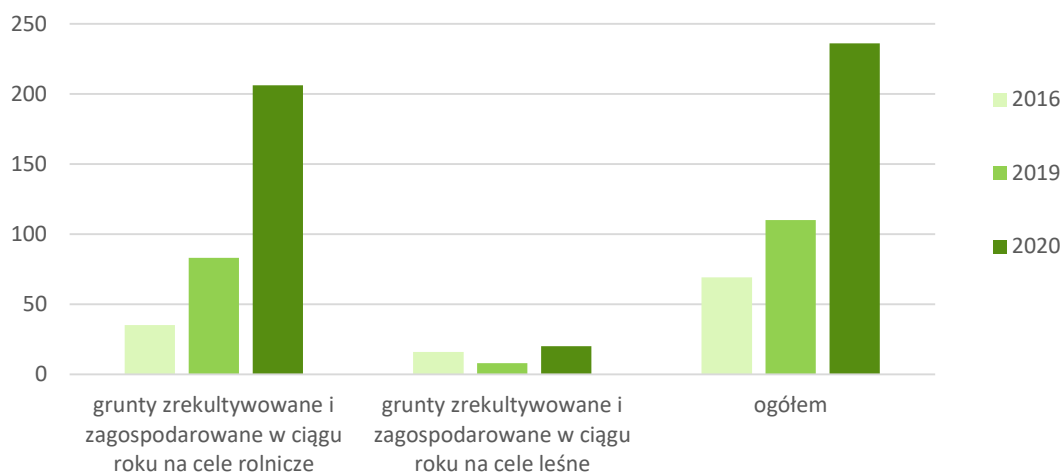
Nr punktu pomiarowego	Miejscowość	Gmina	Powiat
37	Hołny Wolmera	Sejny	sejneński
87	Danówek	Grajewo	grajewski

Nr punktu pomiarowego	Miejscowość	Gmina	Powiat
89	Mężenin	Rutki	zambrowski
91	Sobolewo	Supraśl	białostocki
167	Łąpy Dębowa	Łąpy	białostocki
169	Podolany	Białowieża	hajnowski

Źródło: www.gios.gov.pl (dostęp dnia 20.07.2021 r.)

Ostatnia edycja badań realizowana była w 2015 roku. Kolejna przypada na rok 2020, jednak jej wyniki nie zostały jeszcze upublicznione.

W 2016 roku grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji zajmowały 2 660 ha, w roku 2019 – 2 760 ha, natomiast w roku 2020 było to 2 742 ha. Zdecydowaną przewagę powierzchnią miały grunty zdewastowane. W 2016 roku zrekultywowano i zagospodarowano łącznie 69 ha. Rekultywacją objęto 35 ha, z czego na cele leśne przeznaczono 9 ha, z kolei na cele rolnicze 18 ha. Wielkość powierzchni zrekultywowanej i zagospodarowanej w 2019 roku była znacznie większa i wynosiła 110 ha gruntów zdewastowanych i zdegradowanych. Zrekultywowano 80 ha, z czego 7 ha przeznaczono na cele leśne, a 60 na cele rolnicze. Tendencja wzrostowa utrzymała się także w roku 2020, kiedy zrekultywowane i zagospodarowane grunty wyniosły 236 ha. Zrekultywowano 149 ha gruntów, z czego 19 ha przeznaczono na cele leśne, 121 ha na cele rolnicze.

Ryc. 25. Gleby zrekultywowane i zagospodarowane w województwie podlaskim w latach 2016, 2019 i 2020

Źródło: www.gios.gov.pl (dostęp dnia 20.07.2021 r.)

3.8. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.8.1. OBSZARY I OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE

Na terenie województwa podlaskiego wyznaczone zostały następujące formy ochrony przyrody:

- 4 parki narodowe
- 93 rezerваты przyrody
- 3 parki krajobrazowe
- 13 obszarów chronionego krajobrazu
- 14 zespołów przyrodniczo krajobrazowych
- 108 użytków ekologicznych
- 653 pomniki przyrody
- 36 obszarów Natura 2000

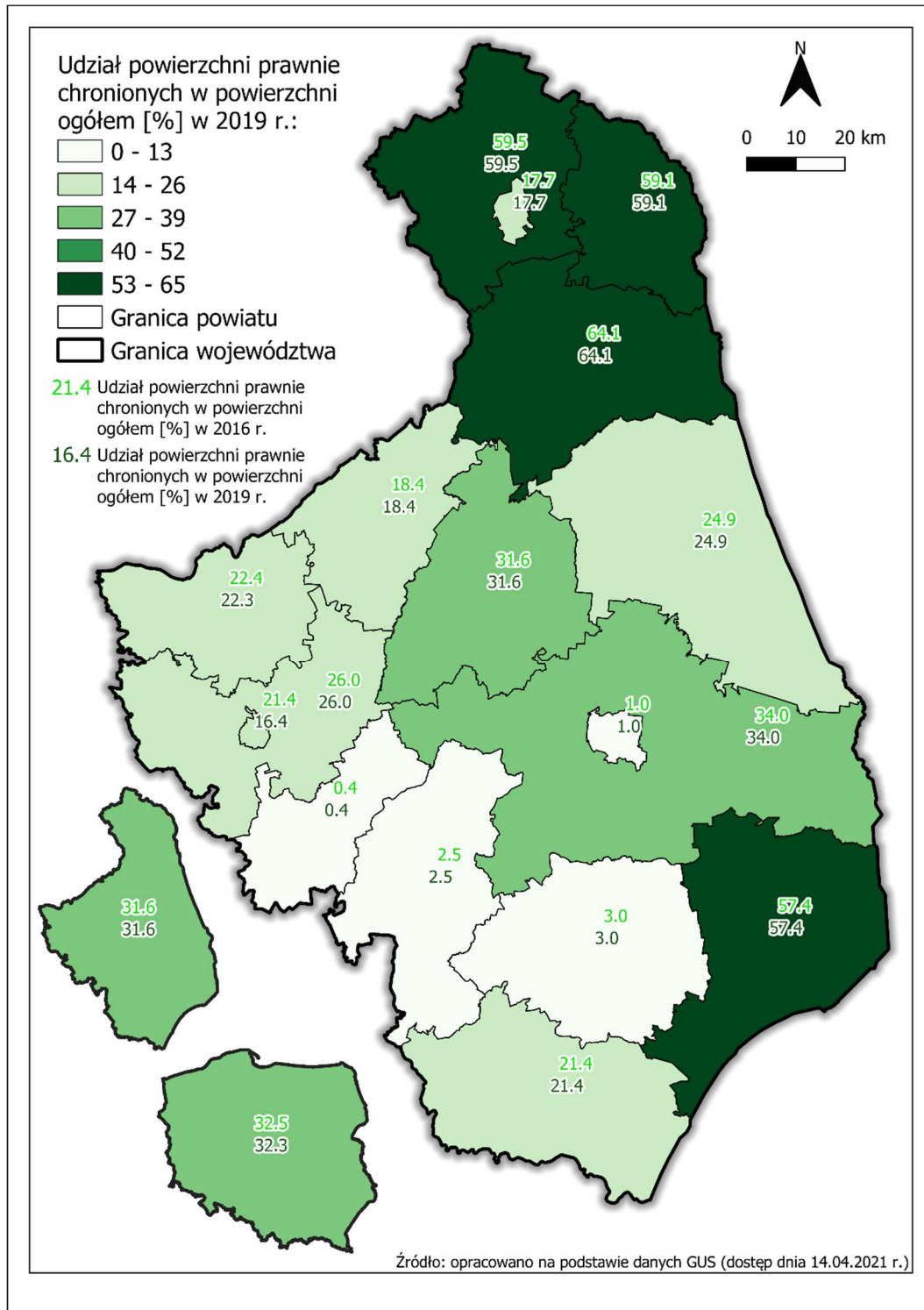
Wśród obszarowych form ochrony największy udział w powierzchni województwa mają obszary chronionego krajobrazu oraz obszary Natura 2000, tj. obszary specjalnej ochrony ptaków i specjalne obszary ochrony siedlisk. Obszary Natura 2000 w większości nakładają się na pozostałe formy ochrony przyrody. W raportowanych latach w odniesieniu do roku bazowego odnotowano także niewielki spadek powierzchni zajmowanej przez obszary chronionego krajobrazu, co jest spowodowane opracowaniem nowych granic.

Tabela 22. Formy ochrony przyrody w województwie podlaskim

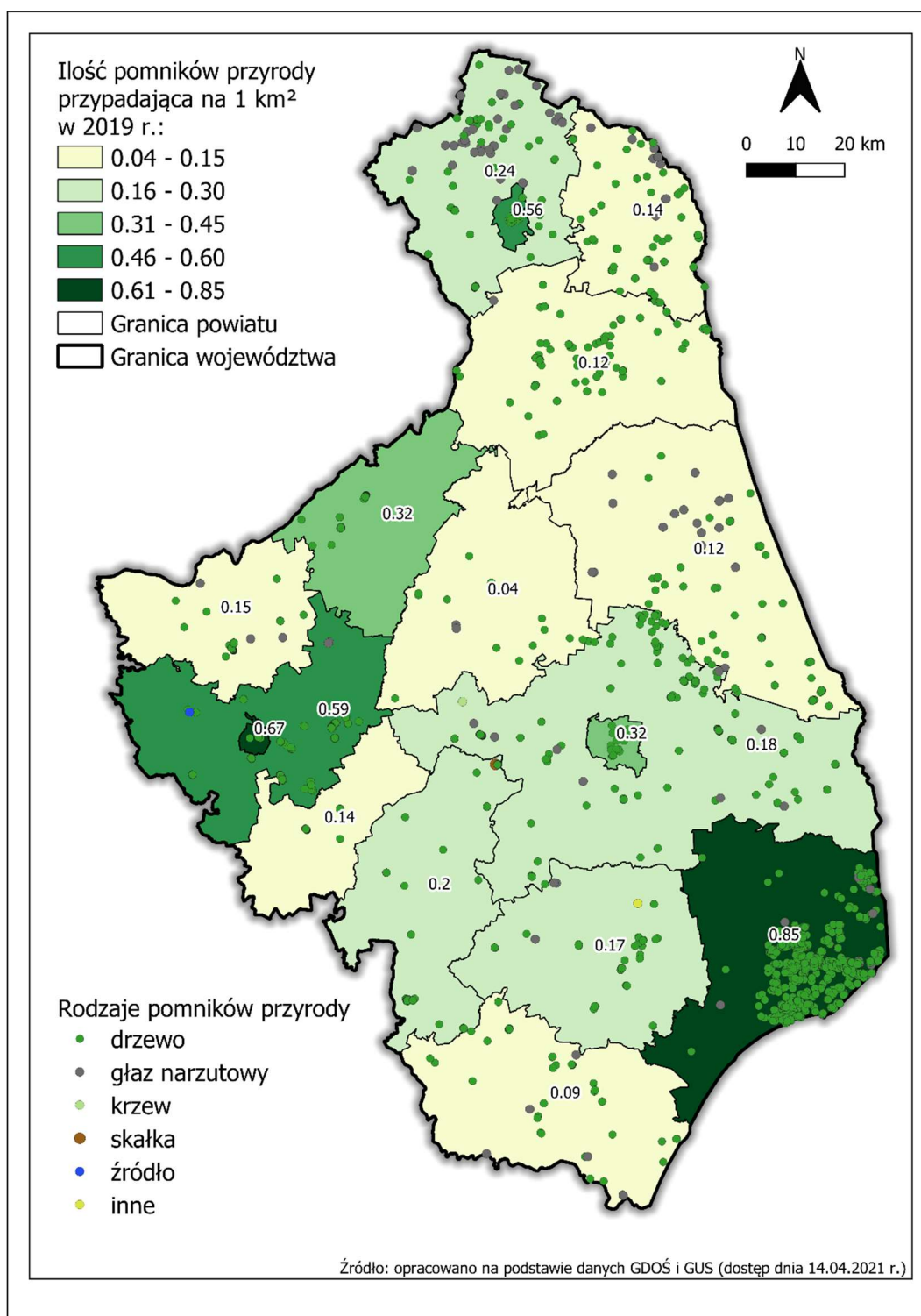
Forma ochrony	Ilość obecnie [szt.]	Łączna powierzchnia [ha]			Udział w powierzchni województwa [%]		
		2016	2019	2020	2016	2019	2020
Parki narodowe	4	92 180,09	92 180,05	92 180,05	4,57	4,57	4,57
Rezerваты przyrody	93	23 674,60	23 702,81	23 702,81	1,17	1,17	1,17
Parki krajobrazowe	3	86 566,05	86 566,05	86 566,05	4,29	4,29	4,29
Obszary chronionego krajobrazu	13	457 304,18	457 103,96	456 791,66	22,65	22,64	22,63
Natura 2020: obszary specjalnej ochrony ptaków	12	579 400,00	579 400,00	579 400,00	28,70	28,70	28,70
Natura 2020: specjalne obszary ochrony siedlisk	24	543 673,40	543 673,40	543 691,00	26,93	26,93	26,93

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 12.02.2021 r.); Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody GDOŚ (dostęp dnia 15.03.2021 r.)

Obszary prawnie chronione największy udział powierzchniowy mają w powiecie augustowskim, hajnowskim, sejneńskim i suwalskim, gdzie pokrywają ponad połowę powierzchni powiatu. Dużym udziałem obszarów o wysokich walorach przyrodniczych cechują się także powiaty białostocki i moniecki. Najmniej takich obszarów znajduje się w mieście Białystok oraz w powiatach zambrowskim, wysokomazowieckim i bielskim. W latach 2016-2020 nie występowały znaczące zmiany w powierzchniowym udziale obszarów chronionych w powiatach na terenie województwa podlaskiego.

Ryc. 26. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni powiatów województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019 (bez obszarów Natura 2000)

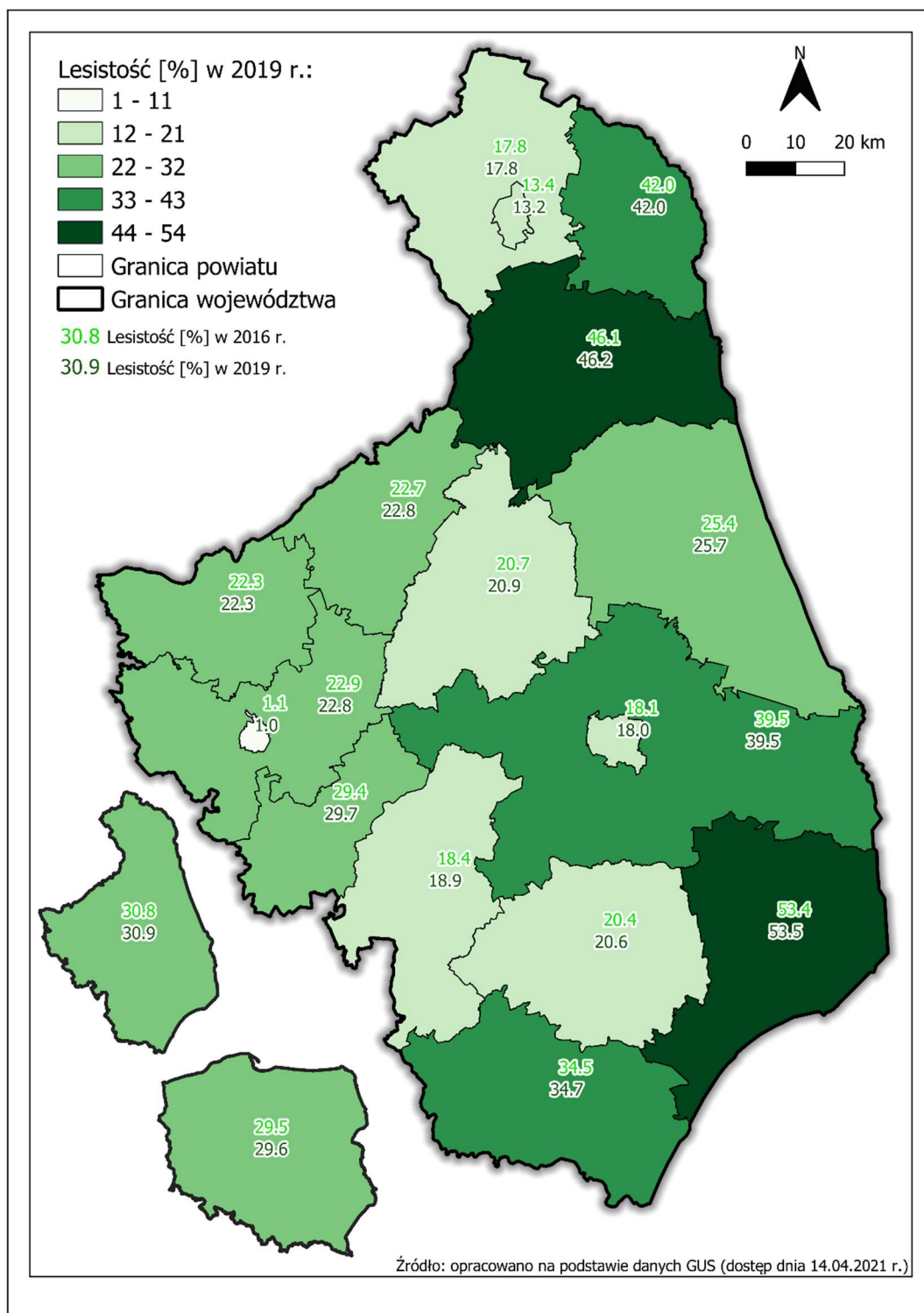

Ryc. 27. Ilość pomników przyrody przypadająca na 1 km² w powiatach województwa podlaskiego w 2019 roku

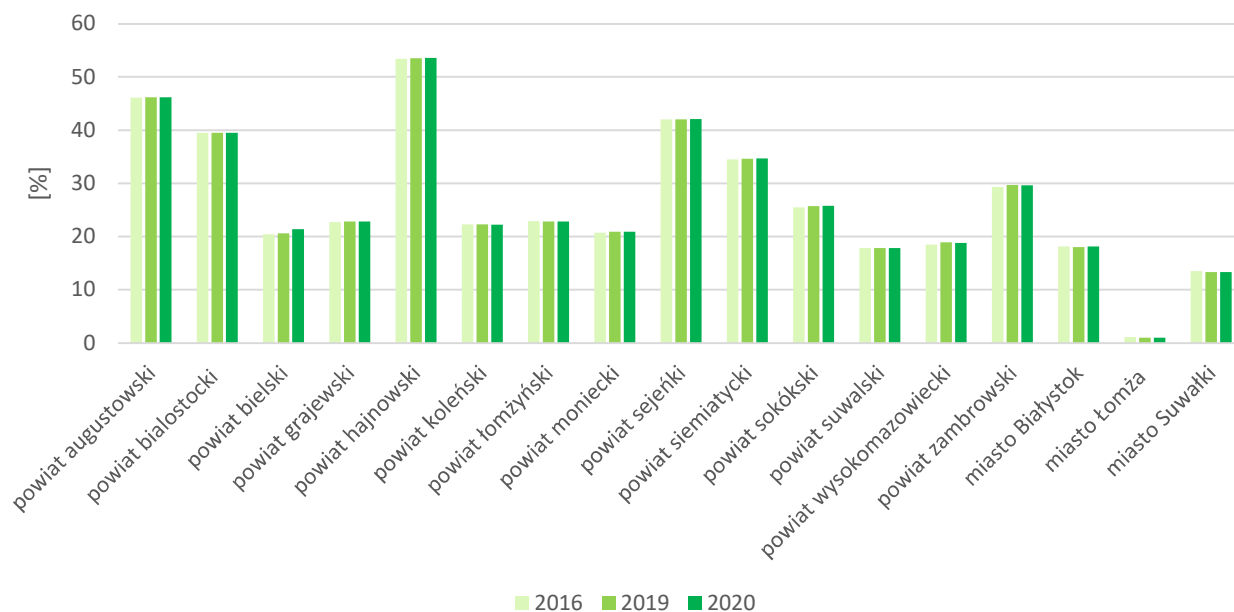
3.8.2. LASY

Większość lasów na terenie województwa podlaskiego znajdują się pod zarządem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku. Na terenie województwa znajduje się 31 nadleśnictw. Lesistość województwa w latach 2016-2020 była większa niż lesistość kraju (29,5-29,6%) i wynosiła 30,8 % w 2016 roku, 30,9% w 2019 roku, osiągając 31% w 2020 roku. Najwięcej terenów leśnych zlokalizowanych jest we wschodniej części województwa - w powiatach hajnowskim, augustowskim i sejneńskim, w każdym z nich lesistość przekracza 40%. Również powiaty białostocki i siemiatycki charakteryzują się poziomem lesistości przewyższającym średnią

krajową. Wynikiem takiego stanu jest zlokalizowanie w powiecie hajnowskim Puszczy Białowieskiej, na terenie powiatów augustowskiego i sejneńskiego Puszczy Augustowskiej oraz pozostałości Puszczy Mielnickiej w granicach powiatu siemiatyckiego. Terenami o najmniejszej lesistości są obszary położone w północnej i centralnej części województwa – są to powiaty suwalski, moniecki i wysokomazowiecki.

Ryc. 28. Lesistość w powiatach województwa podlaskiego

Ryc. 29. Poziom lesistości w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016, 2019 i 2020

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 21.07.2021 r.)

W latach 2016-2020 największa część lasów w województwie była własnością Skarbu Państwa. Stosunkowo duży udział miały także lasy prywatne, natomiast lasy gminne stanowiły najmniejszą część. Od roku 2016 do roku 2020 ogólna powierzchnia lasów w województwie wzrosła o 3 313,78 ha. Wśród form własności największy przyrost powierzchni lasów odnotowano wśród lasów prywatnych, gdzie wyniósł on 2 416,85 ha. Nieznacznie zwiększyła się powierzchnia lasów będących własnością Skarbu Państwa (o 806,7 ha) oraz lasów będących własnością gmin (o 39,27 ha).

Tabela 23. Lasy województwa podlaskiego według form własności

Lasy ogółem	2016	631 518,93 ha
	2019	633 855,72 ha
	2020	634 832,71 ha
Lasy publiczne - Skarbu Państwa	2016	416 452,99 ha
	2019	417 126,64 ha
	2020	417 259,69 ha
Lasy publiczne - Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	2016	380 580,30 ha
	2019	381 338,36 ha
	2020	381 518,43 ha
Lasy publiczne - gminne	2016	1 432,48 ha
	2019	1 475,29 ha
	2020	1 471,75 ha
Lasy prywatne	2016	203 428,55 ha
	2019	205 001,33 ha
	2020	205 845,40 ha

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 21.07.2021 r.)

W lasach będących pod zarządkiem Lasów Państwowych (LP), w latach 2016-2020 nieznacznie spadł udział lasów ochronnych, co związane było ze zmianą ich granic. W roku bazowym zajmowały one powierzchnię 10 611,47 ha, natomiast w 2020 roku ich powierzchnia zmniejszyła się o 347,39 ha i wyniosła 10 264,08 ha.

3.8.3. ZIELEŃ URZĄDZONA

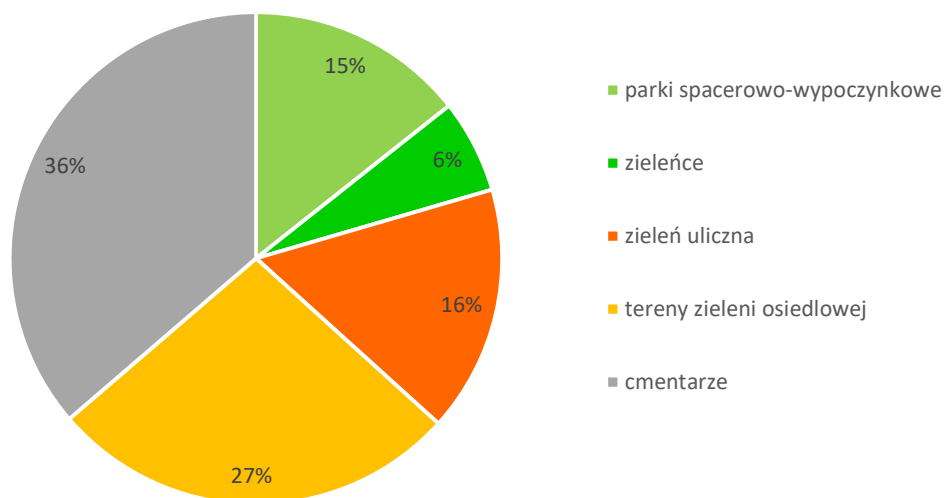
Według danych GUS w województwie podlaskim nieznacznie zmniejszyła się powierzchnia terenów zielonych, która w roku 2016 wyniosła 2 659,61 ha, natomiast w 2019 roku – 2 656,12 ha. Pomimo wzrostu powierzchni parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców, zieleni ulicznej oraz terenów cmentarza zmniejszenie terenów zieleni osiedlowej o 35,71 ha wpłynęło na ogólny bilans województwa. Należy mieć na uwadze, iż tereny zieleni urządzonej są charakterystyczne raczej dla obszarów miejskich, gdzie oprócz spełniania funkcji estetycznej, stanowią także barierę ochronną przed hałasem komunikacyjnym oraz chronią przed negatywnymi skutkami zmian klimatu zapewniając ocienienie oraz zapobiegając zjawisku tworzenia tzw. „wysp ciepła”.

Tabela 24. Tereny zieleni w województwie podlaskim w latach 2016 i 2019

Tereny zieleni	Ilość [szt.]		Powierzchnia [ha]	
	2016	2019	2016	2019
parki spacerowo-wypoczynkowe	42	44	373,33	380,95
zieleńce	323	331	151,46	163,29
zieleń uliczna	-	-	423,51	430,80
tereny zieleni osiedlowej	-	-	752,57	716,86
cmentarze	710	711	958,74	964,22

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 21.07.2021 r.)

W 2019 roku największy udział w powierzchni terenów zielonych stanowiły tereny cmentarzy (36%) i tereny zieleni osiedlowej (27%), z kolei najmniejszą powierzchnię zajmują zieleńce (6%).

Ryc. 30. Udział poszczególnych form terenów zieleni w 2019 roku na terenie województwa podlaskiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (dostęp dnia 21.07.2021 r.)

3.9. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Szczególnym rodzajem zagrożeń występujących w środowisku są tzw. „nadzwyczajne zagrożenia” charakteryzujące się nagłym przebiegiem. Do zagrożeń takich zaliczyć należy klęski o charakterze naturalnym jak: powódzie, huragany, trzęsienia ziemi lub katastrofy i wypadki związane z technologiami i wytworami ludzkimi jak: uwalnianie się niebezpiecznych substancji chemicznych, wybuchy, katastrofy komunikacyjne itp., zwane poważnymi awariami. Najważniejsza w przeciwdziałaniu powstania zagrożeń jest prewencja, czyli ograniczenie do minimum prawdopodobieństwa wystąpienia katastrofy lub awarii. Jednym z takich działań jest prowadzenie rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Tabela 25. Zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) na terenie województwa podlaskiego

Zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR)	
2019	
1	BARTER Sp. z o.o. 15-281 Białystok, ul. Legionowa 28 Oddział w Sokółce „SAGA”
2	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna, 09-411 Płock, ul. Chemików 7 Terminal paliw płynnych w Sokółce
3	PERN S.A. Baza Paliw Nr 15 w Narewce
4	Orlen Paliwa Spółka z o.o. Widełka 869, 39-145 Widełka Oddział Logistyka Pierwotna Gazu w Płocku, Terminal Gazu Płynnego w Sokółce
5	PERN S.A. ul. Wyszogrodzka 133, 09-410 Płock Dział Wschodni, Baza Adamowo, 17-307 Mielnik
6	KRYPTON Sp. z o.o. ul. Wojska Polskiego 40, 08-110 Siedlce, Oddział w Zabłotczyźnie 30 k/Narewki
7	ONICO GAS Sp. z o.o. ul. Flory 3/4, 00-586 Warszawa Terminal LPG Planta
2020	
1	BARTER Sp. z o.o., 15-281 Białystok, ul. Legionowa 28 Oddział w Sokółce „SAGA”
2	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna, 09-411 Płock, ul. Chemików 7 Terminal paliw płynnych w Sokółce
3	PERN S. A. Baza Paliw Nr 15 w Narewce
4	Orlen Paliwa Sp. z o.o., Widełka 869, 39-145 Widełka Oddział Logistyka Pierwotna Gazu w Płocku, Terminal Gazu Płynnego w Sokółce
5	PERN S.A. ul. Wyszogrodzka 133, 09-410 Płock Dział Wschodni, Baza Adamowo, 17-307 Mielnik
6	BAŁTYKGAZ Sp. z o.o., ul. Sobieskiego 5, 84-230 Rumia Baza Przeładunkowa Gazu Płynnego w Zabłotczyźnie
7	ALPETROL Sp. z o.o., ul. Flory 3/2, 00-586 Warszawa Terminal LPG Planta

Źródło: www.gios.gov.pl (dostęp dnia 21.07.2021 r.)

Tabela 26. Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) na terenie województwa podlaskiego

Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)	
2019	
1	CEDC International Sp. z o.o. ul. Kowanowska 48, 64-600 Oborniki Wielkopolskie Oddział Polmos Białystok
2	Pfleiderer Grajewo Sp. z o.o.
3	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Białymstoku Sp. z o.o. 15-423 Białystok, ul. Grochowa 2a Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu w Hajnówce
4	System Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ S.A. 00-342 Warszawa, Al. Topiel 12 EuRoPol GAZ S.A. Tłocznia i Pomiarownia Gazu w Kondratkach
5	System Gazociągów Tranzytowych "EUROPOL GAZ" S.A. Tłocznia Gazu Zambrów

Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)	
2019	
6	PAKAR Jacek Szpakowski ul. Zawady 8, 15-697 Białystok Baza magazynowania i dystrybucji gazu PAKAR Jacek Szpakowski
7	Nasycalnia Podkładów w Czeremsze Spółka z o.o.
8	Polska Spółka Gazownicza Sp. o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku
2020	
1	CEDC International Sp. z o.o. ul. Kowanowska 48, 64-600 Oborniki Wielkopolskie Oddział Polmos Białystok
2	Pfleiderer Grajewo Sp. z o.o.
3	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Białymstoku Sp. z o.o. 15-423 Białystok, ul. Grochowa 2a Baza Magazynowa i Rozlewnia Gazu w Hajnówce
4	System Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ S.A. 00-342 Warszawa, Al. Topiel 12 EuRoPol GAZ S.A. Tłocznia i Pomiarownia Gazu w Kondratkach
5	System Gazociągów Tranzytowych "EUROPOL GAZ" S.A. Tłocznia Gazu Zambrów
6	PAKAR Jacek Szpakowski ul. Zawady 8, 15-697 Białystok Baza magazynowania i dystrybucji gazu PAKAR Jacek Szpakowski
7	Nasycalnia Podkładów w Czeremsze Spółka z o.o.
8	Polska Spółka Gazownicza Sp. o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku
9	ADEX Adam Zajkowski, 18-100 Łapy, ul. Piłsudskiego 5 Rozlewnia Gazu Łapy Dębowa ul. Przemysłowa 120

Źródło: www.gios.gov.pl (dostęp dnia 21.07.2021 r.)

Według informacji otrzymanych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku w 2019 roku przeprowadzono 1 287 kontroli zakładów korzystających ze środowiska, natomiast w 2020 roku – 1 711. Przeprowadzane kontrole swoim zakresem obejmowały wielu komponentów.

Ponadto w 2019-2020 roku WIOŚ w Białymstoku nie odnotowano zdarzenia, które miałyby miejsce na terenie województwa podlaskiego, spełniającego kryteria poważnej awarii, jak również zdarzeń o znamionach poważnych awarii.

4. PODSUMOWANIE ZADAŃ ZREALIZOWANYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W LATACH 2019-2020

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono zadania zrealizowane w latach 2019 – 2020 na terenie województwa podlaskiego w zakresie ochrony środowiska w poszczególnych obszarach interwencji. Koszty podane przez gminy oraz powiaty są wynikiem danych pochodzących z wypełnionych przez nie elektronicznych formularzy.

4.1. OBSZAR INTERWENCJI „OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA”

Tabela 27. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
1	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej, Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej.	Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla aglomeracji białostockiej w zakresie opracowania nowego PDK Opracowanie Programu ochrony powietrza dla strefy podlaskiej w zakresie emisji pyłu PM _{2,5} oraz B(a)P	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	0,00	60 270,00	WFOŚiGW, budżet państwa
2	Instalacja kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, mikroinstalacji wiatrowych w budynkach użyteczności publicznej	Budowa instalacji fotowoltaicznej na pokryciach dachowych dwóch pawilonów SP ZOZ Ośrodka Rehabilitacji w Suwałkach	SP ZOZ Ośrodek Rehabilitacji w Suwałkach	0,00	152 192,00	RPOWP
		Wykorzystanie energii z odnawialnych źródeł na potrzeby Szpitala Wojewódzkiego w Łomży	Szpital Wojewódzki im. K.S. Wyszyńskiego w Łomży	0,00	1 277 054,65	RPOWP, środki własne szpitala
		Instalacja kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, mikroinstalacji wiatrowych w budynkach użyteczności publicznej	Białostockie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie w Białymstoku	62 474,59	0,00	RPOWP
3	Zakup pojazdów spełniających najnowsze normy emisji spalin w celu zastąpienia starszych wyслужonych pojazdów	Zakup nowych ambulansów	WSPR SP ZOZ w Łomży	1 248 557,00	2 326 099,00	środki EFRR, środki własne SP ZOZ w Łomży, zbiórka publiczna, Bank w Szepietowie, gmina Wysokie Mazowieckie
4	Termomodernizacja budynków	Termomodernizacja budynków przy ul. Pogodnej 22	SP ZOZ WSPR w Białymstoku	4 750 803,52		fundusze europejskie, środki własne SP ZOZ w Białymstoku
		Termomodernizacja budynków	Białostockie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie w Białymstoku	582 648,82	0,00	RPOWP

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
			2019	2020	
	Modernizacja, remont i przebudowa wraz ze zmianą zagospodarowania terenu budynku po oddziałach zakaźnych Szpitala Wojewódzkiego im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Łomży	Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	1 263 439,73	592 078,88	fundusze europejskie, środki własne Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży
5	Modernizacja oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne	Białostockie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie w Białymstoku	70 479,00	125 854,09	RPOWP
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					12 511 951,28

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa i jego jednostek organizacyjnych

Tabela 28. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
			2019	2020	
1	Realizacja Państwowego Monitoringu w zakresie jakości powietrza atmosferycznego	GIOŚ	trudne do określenia		budżet GIOŚ
2	Remont budynków Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Wysokiem Mazowieckiem	powiat wysokomazowiecki	0,00	479 737,00	środki własne powiatu
	Przebudowa i termomodernizacja starej części szkoły przy ul. Szkolnej 22 w Mońkach	powiat moniecki	1 425 796,00		RPOWP
	Termomodernizacja budynku prosektorium SPZOZ w Augustowie	SPZOZ w Augustowie	113 455,20	0,00	środki powiatu, środki SPZOZ w Augustowie
	Wymiana stolarki tradycyjnej na stolarkę o wysokich parametrach termoizolacyjnych w kościele p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Augustowie	Parafia p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Augustowie	50 858,04	0,00	środki powiatu, Parafia p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Augustowie
	Termomodernizacja Szpitala Ogólnego w Grajewie	Szpital Ogólny w Grajewie	0,00	1 991 243,00	środki własne powiatu, środki EFRR
	„Adaptacja starej sali gimnastycznej w Zespole Szkół Nr 2 w Grajewie na potrzeby Grajewskiego Centrum Edukacji Obronnej” – w tym termomodernizacja budynku (wymiana okien, drzwi, docieplenie)	powiat grajewski	0,00	6 765,00	środki własne powiatu
	Termomodernizacja budynków terapeutycznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Lipniaku	powiat suwalski	337 212,42	0,00	środki własne powiatu
Termomodernizacja Ośrodka Kultury w Sejnach	Urząd Miasta Sejny	444,80	1 143 667,28	środki własne powiatu, środki EFRR	

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
		Termomodernizacja budynków	gminy	23 703 481,59	62 576 865,49	PROWP
3	Zakup i montaż systemów urządzeń pomiarowych	Zakup i montaż sensora jakości powietrza Airly	powiat hajnowski	0,00	4 450,00 (abonament roczny - 720,00)	środki własne powiatu
		Stacja pomiaru zanieczyszczeń powietrza	gminy	0,00	20 602,50	RPOWP, środki własne gmin
4	Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne		Powiatowy Zarząd Dróg w Augustowie, gminy	25 642 043,26	725 670 010,45	środki własne powiatu, PROWP, środki własne gmin
5	Wymiana źródeł ogrzewania na ekologiczne	Zakup kotła wodnego do kotłowni Zespołu szkół w Nieckowie	powiat grajewski	69 249,00	0,00	środki własne powiatu
		Modernizacja węzła ciepłowniczego w Zespole Szkół Zawodowych w Hajnówce	powiat hajnowski	0,00	26 610,00	środki własne powiatu
		Wymiana kotła co. na ekologiczny opalany wyłącznie paliwem typu pellet	Muzeum Przyrody – Dwór Lutosławskich w Drozdowie	0,00	67 235,77	środki powiatu, środki własne Muzeum Przyrody – Dworu Lutosławskich w Drozdowie
		Modernizacja systemów ogrzewania	gminy	796 191,59	7 091 847,02	RPOWP
		Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej	gminy	35 283 804,44	16 309 153,15	RPOWP, NFOŚiGW
6	Zakup pojazdów spełniających najnowsze normy emisji spalin w celu zastąpienia starszych wysłużonych pojazdów	Zakup pojazdów spełniających najnowsze normy emisji spalin w celu zastąpienia starszych wysłużonych pojazdów	Powiatowy Zarząd Dróg w Augustowie	0,00	127 000,00	środki własne powiatu
		Zakup niskoemisyjnego taboru na potrzeby transportu publicznego	Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej	75 743 395,08	50 690 760,00	środki własne ZBKM, środki UE
		Zakup samochodów niskoemisyjnych	gminy	10 751 629,66	3 256 453,59	środki własne, EFRR, PFRON
7	Instalacje OZE	Montaż i instalacja paneli fotowoltaicznych	gminy	24 138 373,20	19 899 772,10	RPOWP, środki unijne
		Działania skutkujące wzrostem efektywności energetycznej procesów i obiektów (w tym wdrażanie systemów sterowania energią i rekuperacja)	gminy	938 425,10	4 325,20	RPOWP, środki własne gmin
8	Opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej		gminy	6 023 008,31	0,00	RPOWP
9	Budowa ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej		gminy	4 718 771,50	2 626 491,00	środki FDS, środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych
10	Budowa/przebudowa systemów oczyszczania spalin w procesach produkcyjnych		gminy	3 311,18	0,00	NFOŚiGW

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
			2019	2020	
11	Uruchomienie linii alarmowych w ramach kontroli przestrzegania zakazu spalania odpadów w instalacjach indywidualnych	Straż Miejska	Brak możliwości szczegółowego wyodrębnienia kosztów		środki własne gmin
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					1 101 732 438,92

Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych w realizację Programu ochrony środowiska

4.2. OBSZAR INTERWENCJI „ZAGROŻENIA HAŁASEM”

Tabela 29. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania	
			2019	2020		
1	Aktualizacja istniejących programów ochrony przed hałasem oraz opracowanie nowych w miarę zaistniałej potrzeby	Sejmik Województwa Podlaskiego	59 286,00	0,00	budżet państwa	
2	Przebudowa i modernizacja dróg w celu poprawy jakości nawierzchni	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 682 (Markowszczyzna-Łapy)	PZDW w Białymstoku	71 452 581,15	0,00	RPOWP, środki własne województwa
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 685 (Zabłudów - granica gminy Zabłudów)	PZDW w Białymstoku	23 520 501,95	0,00	RPOWP, środki własne województwa
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 692 (Ciechanowiec - Ostrożany)	PZDW w Białymstoku	99 423 275,48	54 888 048,61	RPOWP, środki własne województwa
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 673 (Dąbrowa Białostocka - Sokółka)	PZDW w Białymstoku	117 618 379,22	59 907 323,72	RPOWP, środki własne województwa
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 645 (Nowogród - Łomża)	PZDW w Białymstoku	40 806 297,23	1 670 662,16	RPOWP, środki własne województwa
		Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 677 (Łomża - Śniadowo)	PZDW w Białymstoku	37 876 819,00	4 090 343,18	RPOWP, środki własne województwa
		Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 678 - etap I o dł. 2,36 km (Roszki Wodźki - Wysokie Mazowieckie)	PZDW w Białymstoku	9 750 007,42	30 773 379,60	środki własne województwa
		Budowa wiaduktu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 674 w m. Sokółka	PZDW w Białymstoku, PKP PLK S.A.	4 800 000,00	37 028 984,63	środki z rezerwy subwencji ogólnej budżetu państwa, środki Gminy Sokółka, środki własne województwa
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					593 665 889,35	

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa i jego jednostek organizacyjnych

Tabela 30. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania	
			2019	2020		
1	Monitoring jakości powietrza	Zakup urządzeń do pomiaru hałasu	GIOŚ	0,00	592 725,00	środki GIOŚ, NFOŚiGW
		Realizacja Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie hałasu	GIOŚ	niemożliwe do oszacowania		środki GIOŚ
2	Przebudowa i modernizacja dróg w celu poprawy jakości nawierzchni	Budowa obwodnicy Suwałk w ciągu drogi S61	GDDKiA	297 551 370,45	0,00	budżet państwa, fundusze unijne
		Budowa drugiej jezdni obw. Szczuczyna w ciągu drogi S61	GDDKiA	72 255 887,30		budżet państwa, fundusze unijne
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie wysokomazowieckim	powiat wysokomazowiecki	36 211 236,00	33 269 042,00	środki własne powiatu, środki własne gmin, dofinansowanie ze źródeł zew.
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie zambrowskim	powiat zambrowski	14 400 000,00	1 240 000,00	środki własne powiatu, dotacje celowe, środki własne gmin
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie augustowskim	Powiatowy Zarząd Dróg w Augustowie	15 251 878,15	10 748 632,19	środki własne powiatu, środki własne gmin, środki FDS, środki Nadleśnictwa
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie koleńskim	powiat koleński	4 240 933,92	11 786 118,38	środki własne powiatu, środki FDS, dotacja PRGiPID
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie bielskim	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim	6 389 215,25	10 196 195,56	środki własne powiatu, środki FDS, środki Nadleśnictwa Bielsk Podlaski
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie hajnowskim	Zarząd Dróg Powiatowych	151 000,00	8 779 874,43	środki własne powiatu, środki FDS, środki gminy Białowieża i Czeremcha
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie grajewskim	powiat grajewski	15 073 966,01	7 532 482,37	środki własne powiatu, środki FDS
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie suwalskim	powiat suwalski	7 512 624,72	10 502 451,14	środki własne powiatu, środki własne gmin, Rządowy Program na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie sokólskim	Powiatowy Zarząd Dróg	24 580 616,83	2 584 308,05	środki własne powiatu, środki własne gmin, budżet państwa, środki FDS, środki RFIL
		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg w powiecie łomżyńskim	Zarząd Dróg Powiatowych w Łomży	9 858 057,90	21 307 489,90	środki własne powiatu, środki własne gmin, dotacja FDS
Budowa, przebudowa, modernizacja dróg na terenie gmin	gminy	461 651 945,38	334 584 294,56	środki własne gminy, środki FDS, WFOŚiGW, budżet państwa, RPOWP		

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
			2019	2020	
3	Sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem źródeł hałasu oraz wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	gminy	18 000,00	10 000,00	środki własne gmin
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					1 418 280 345,49

Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych w realizację Programu ochrony środowiska

4.3. OBSZAR INTERWENCJI „POLA ELEKTROMAGNETYCZNE”

Tabela 31. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
			2019	2020	
1	Zakup i wymiana urządzeń do pomiaru pola elektromagnetycznego	GIOŚ Centralne Laboratorium Badawcze	0,00	15 000,00	budżet GIOŚ
2	Realizacja Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie pomiarów pola elektromagnetycznego	GIOŚ	niemożliwe do oszacowania		budżet GIOŚ
3	Opracowanie i aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem ochrony przed polami elektromagnetycznymi	gminy	niemożliwe do oszacowania		środki własne gmin
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					15 000,00

Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych w realizację Programu ochrony środowiska

4.4. OBSZAR INTERWENCJI „GOSPODAROWANIE WODAMI”

Tabela 32. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
1	Ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń do wód poprzez niewłaściwe stosowanie nawozów, wdrażanie „dobrej praktyki rolniczej”	Informowanie rolników o szkodliwości stosowania nawozów azotowych w pobliżu wód	Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi	w ramach zadań własnych		środki ŁPKDN
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:						w ramach zadań własnych

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa i jego jednostek organizacyjnych

Tabela 33. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
1	Ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń do wód poprzez niewłaściwe stosowanie nawozów, wdrażanie „dobrej praktyki rolniczej”	Ograniczenie spływu zanieczyszczeń powierzchniowych pochodzących z rolnictwa poprzez stosowanie kodeksu dobrej praktyki rolniczej oraz racjonalne dawkowanie i przestrzeganie terminów stosowania nawozów i środków ochrony roślin	WIOŚ, Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szpietowie	37 034,44		środki UE
		Realizacja działań wynikających z programów dotyczących zrównoważonego rolnictwa (w tym np. wspieranie rolnictwa zrównoważonego, ochrona gleb i wód, ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków, czy zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych w rolnictwie))	Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	koszty w ramach działalności		środki własne PODR
2	Zwiększanie retencji wodnej województwa	Budowa zbiorników retencyjnych (w ramach adaptacji do zmian klimatu)	Nadleśnictwo w Bielsku Podlaskim, Nadleśnictwo Suwałki	54 863,00	677 375,12	środki własne nadleśnictwa, POliŚ
		Kompleksowy projekt adaptacji lasów do zmian klimatu - mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych	Nadleśnictwo Krynki, Nadleśnictwo Płaska	233 780,00	0,00	środki własne nadleśnictwa, środki UE

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
		Wdrożenie małej retencji na obszarach Natura 2000 i innych cennych przyrodniczo - utrzymanie obiektów małej retencji nizinnej	Nadleśnictwo Rudka	12 400,00	12 000,00	środki własne nadleśnictwa
3	Ochrona zasobów wodnych	Budowa, przebudowa, modernizacja urządzeń melioracji wodnych	powiaty	120 000,00		środki własne powiatu
		Udrożnienie rowu melioracyjnego doprowadzającego wodę do zbiornika rekreacyjno -retencyjnego w Zarzeczanach	gmina Gródek	10 000,00	0,00	środki własne gminy
		Konserwacja rowów melioracyjnych	gminy	236 716,88	239 377,16	środki własne spółki, środki własne województwa
4	Przegląd pozwoleń wodnoprawnych, w tym związanych z poborem wód podziemnych wydanych przed 2018 r.		powiaty	koszty w ramach pracy urzędu		środki własne powiatu
5	Ochrona przed powodzią	Przeciwdziałanie powodziom i suszom – zbiornik wodny małej retencji w Brańsku wraz z uporządkowaniem rzeki Nurzec	gminy	0,00	8 605 770,17	środki NFOŚiGW
		Zagospodarowanie brzegów rzek i jezior	gminy	1 385 480,00	0,00	środki własne gminy, PROWP
		Budowa, remont budowli hydrotechnicznych	gminy	0,00	270 194,30	środki własne gminy
6	Zwiększenie retencji wodnej województwa	Budowa zbiorników retencyjnych	gminy	3 689 623,00	7 120 836,68	środki własne gminy
		Zachowanie naturalnego charakteru rzek i dolin rzecznych oraz poprawa warunków wodnych	gminy	1 832 701,00	0,00	PROWP
7	Ochrona wód w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego JST		gminy	koszty w ramach pracy urzędu		środki własne gminy
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:						24 538 151,75

Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych w realizację Programu ochrony środowiska

4.5. OBSZAR INTERWENCJI „GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA”

Tabela 34. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
1	Poprawa jakości wody	Budowa Stacji Uzdatniania Wody	SPP ZOZ w Choroszczy	3 000 000,00	0,00	środki własne województwa, środki własne SP ZOZ w Choroszczy
2	Monitoring w zakresie jakości wód i kontrola odprowadzania zanieczyszczeń	Lustracje terenowe pod kątem wylewania gnojowicy, kontrola cieków wodnych na terenie Parku pod kątem odprowadzania nieczystości	Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi	w ramach zadań własnych		budżet ŁPKDN
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:						3 000 000,00

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa i jego jednostek organizacyjnych

Tabela 35. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
1	Monitoring w zakresie jakości wód i kontrola odprowadzania zanieczyszczeń	Realizacja państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości wody	GIOŚ	niemożliwe do oszacowania		budżet GIOŚ
		Doposażanie systemu monitoringu wód w sprzęt, urządzenia i oprogramowanie	GIOŚ	1 843 558,00	2 084 590,00	budżet GIOŚ, NFOŚiGW, PGW WP, Fundusze Europejskie Infrastruktura i Środowisko
2	Ograniczenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód poprzez systemy kanalizacyjne	Dofinansowanie zakupu i montażu urządzeń zbierających, oczyszczających i rozsączających wody opadowe i roztopowe z placu parkingu szpitalnego przy ul. Szpitalnej 12	powiat augustowski	48 000,00	0,00	SPZOZ w Augustowie, środki własne powiatu, NFOŚiGW
		Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej	gminy	44 967 050,17	16 484 977,20	środki własne gminy, PROWP
		Odwodnienie i drenaż boiska na stadionie miejskim	gminy	284 130,00	0,00	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
3	Poprawa jakości wody poprzez rozbudowę i	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	gminy	34 737 153,00	13 542 647,90	środki własne gminy, PROWP, środki Europejskiego Funduszu Rolnego

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
	modernizację sieci wodociągowej	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	gminy	25 387 008,98	51 561 868,28	środki własne gminy, PROWP, NFOŚiGW
		Przebudowa hydroforni wraz z infrastrukturą	gminy	0,00	42 435,00	środki własne gminy, środki FDS
		Rozbudowa ujęcia wody	gminy	1 923 746,41	13 579 232,26	środki własne gminy, PROWP, WFOŚiGW, NFOŚiGW
		Rozbudowa istniejącego monitoringu ciśnienia wody w połączeniu z przepływem i analizą chemiczną wody	gminy	0,00	27 197 647,61	środki własne gminy, środki UE, NFOŚiGW
		Wymiana wodomierzy	gminy	475 945,00	860 239,11	środki gminy
		Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Bielsk Podlaski	gmina Bielsk Podlaski	8 294 685,83	6 787 593,72	PROWP
4	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Przebudowa i modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków	gminy	31 947 056,93	58 801 196,00	środki własne gminy, PROWP, NFOŚiGW, środki UE
		Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	gminy	35 197 345,14	20 082 972,10	środki własne gminy, środki NFOŚiGW
		Modernizacja przepompowni ścieków	gminy	1 556 733,13	0,00	środki własne gminy, WFOŚiGW
		Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	gminy	634 100,00	2 920,00	środki własne gminy
5	Budowa i modernizacja indywidualnych systemów oczyszczania ścieków	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	gminy	4 101 879,00	1 639 420,00	środki własne gminy, PROWP
		Budowa zbiorników bezodpływowych	gminy	0,00	39 000,00	środki własne gminy
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:						404 105 130,77

Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych w realizację Programu ochrony środowiska

4.6. OBSZAR INTERWENCJI „GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW”

Tabela 36. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania	
			2019	2020		
1	Monitoring i kontrole w zakresie gospodarki odpadami	Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego	Sejmik Województwa Podlaskiego	w ramach zadań własnych		środki własne województwa
		Prowadzenie bazy danych o odpadach	Sejmik Województwa Podlaskiego	w ramach zadań własnych		środki własne województwa
		Wydawanie zezwoleń w zakresie gospodarki odpadami	Sejmik Województwa Podlaskiego	w ramach zadań własnych		środki własne województwa
		Prowadzenie bazy azbestowej	Sejmik Województwa Podlaskiego	w ramach zadań własnych		środki własne województwa
		Monitoring w zakresie gospodarki odpadami	Sejmik Województwa Podlaskiego	w ramach zadań własnych		środki własne województwa
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					w ramach zadań własnych	

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa i jego jednostek organizacyjnych

W obszarze interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” Urząd Marszałkowski wykonał Aktualizację Planu gospodarki odpadami województwa podlaskiego w zakresie wyznaczenia w województwie podlaskim miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów przeznaczonych dla transportów odpadów zatrzymanych przez stosowne organy (Krajowa Administracja Skarbowa, Straż Graniczna, Policja, Inspekcja Transportu Drogowego, organy Inspekcji Ochrony Środowiska) przyjmując uchwałę Nr VI/42/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 18 lutego 2019 roku. W poniższej tabeli zestawiono ilość wniosków, zezwoleń oraz wykonanych sprawozdań w zakresie gospodarki odpadami wydanych przez Urząd Marszałkowski w ramach prowadzenia zadań własnych.

Tabela 37. Zestawienie realizacji zadań Urzędu Marszałkowskiego

Zadanie	Szacunkowe koszty zadania w zł	
	2019	2020
Prowadzenie bazy danych o odpadach	Ilość wniosków o wpis do rejestru, zmianę wpisu oraz o wykreślenie – 9 520 szt.	Ilość wniosków o wpis do rejestru, zmianę wpisu oraz o wykreślenie - 4 542 szt.
Wydawanie zezwoleń w zakresie gospodarki odpadami	Wytwarzanie odpadów: - 1 nowe pozwolenie, - 2 decyzje wygaszające pozwolenia. Zbieranie odpadów: - 2 nowe zezwolenia. Przetwarzanie odpadów:	Wytwarzanie odpadów: - 2 nowe pozwolenia. Zbieranie odpadów: - 3 nowe zezwolenia. Przetwarzanie odpadów: - 2 nowe zezwolenia,

Zadanie	Szacunkowe koszty zadania w zł	
	2019	2020
	- 3 nowe zezwolenia, - 1 decyzja umarzająca postępowanie ws. udzielenia zezwolenia.	- 1 decyzja umarzająca postępowanie ws. udzielenia zezwolenia.
Prowadzenie bazy azbestowej	Informacje o wyrobach zawierających azbest złożone przez 143 podmioty i wprowadzone do Bazy Azbestowej	Informacje o wyrobach zawierających azbest złożone przez 111 podmiotów i wprowadzone do Bazy Azbestowej
Monitoring w zakresie gospodarki odpadami	Ilość zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz w instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów za 2018 r. – 4 562 szt. Ilość rocznych sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi za 2018 r. – 418 szt.	Ilość rocznych sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za 2019 r. – 3 990 szt. Ilość rocznych sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi za 2019 r. – 2 380 szt.

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa

Tabela 38. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania	
			2019	2020		
1	Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	Demontaż, zabezpieczenie, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z budynku administracji SPZOZ w Augustowie	SPZOZ w Augustowie	9 998,62	0,00	środki SPZOZ w Augustowie, środki własne powiatu
		Usuwanie wyrobów zawierających azbest	gminy	187 924,13	1 376 077,01	środki własne gminy, WFOŚiGW
		Aktualizacja i inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest	gminy	39 700,00	66 600,00	środki własne gminy, środki Ministerstwa Rozwoju
2	Rozbudowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów	Budowa i wyposażenie Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	gminy	17 617,65	11 428 887,38	środki własne gminy
		Budowa wiaty na potrzeby Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	gminy	0,00	5 166,00	środki własne gminy
		Obowiązek zorganizowania i odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości	gminy	2 243 035,26	2 413 750,36	środki własne gminy
		Zakup pojemników do selektywnego zbierania odpadów i organizacja miejsc ich lokalizacji	gminy	0,00	1 380,00	środki własne gminy
3	Rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Rozbudowa instalacji MBP Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów	gminy	0,00	24 000 000,00	środki własne gminy, środki UE

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania	
			2019	2020		
4	Ograniczenie ilości odpadów przekazywanych do składowania	Modernizacja, przebudowa i rozbudowa instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych	Miasto Białystok	422 930,00	452 243,00	środki własne gminy
		Usprawnienie systemu recyklingu odpadów	gminy	187 500,00	617 690,00	środki własne gminy
		Organizacja stanowisk rozbiórki odpadów wielkogabarytowych	gminy	117 550,00	148 835,00	środki własne gminy
		Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big - Bag	gminy	0,00	568 481,74	środki własne gminy, NFOŚiGW
		Budowa i modernizacja kwatery na odpady resztkowe, których odzysk jest niemożliwy	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach	5 090 718,00	1 763 373,00	środki własne gminy
		Odbiór odpadów wielkogabarytowych	gminy	16 883,78	23 508,79	środki własne gminy
5	Ograniczenie oddziaływania odpadów na środowisko	Likwidacja "dzikich" wysypisk odpadów	gminy	109 388,74	19 466,86	środki własne gminy
		Zakup pojazdów do mycia i dezynfekcji pojemników na odpady komunalne	gminy	0,00	642 060,00	WFOŚiGW
		Instalacja wzbogacania i oczyszczania gazów składowiskowych	gminy	801 000,00	0,00	środki własne gminy
		Monitoring zrehabilitowanego składowiska odpadów	gminy	0,00	30 000,00	środki własne gminy
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					52 801 765,32	

Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych w realizację Programu ochrony środowiska

4.7. OBSZAR INTERWENCJI „ZASOBY GEOLOGICZNE I GLEBY”

Tabela 39. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarach interwencji „gleby” oraz „zasoby geologiczne” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
1	Utrzymanie dobrej jakości gleb i ochrona	Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin z uwzględnieniem zasady zintegrowanej ochrony roślin	ARiMR	niemożliwe do oszacowania		środki własne
		Promowanie zachowań sprzyjających ochronie gleb i powierzchni ziemi	ODR	niemożliwe do oszacowania		środki własne
2	Ochrona złóż kopalin	Aktualizacja bazy danych o surowcach na terenie województwo podlaskiego, ustalanie zasobów złóż kopalin, a także ich ochrona	Państwowy Instytut Geologiczny	niemożliwe do oszacowania		NFOŚiGW
		Prowadzenie centralnego archiwum geologicznego w tym także zasobów województwa podlaskiego				
		Gromadzenie, udostępnianie, przetwarzanie i archiwizacja informacji geologicznych, w tym także z terenów województwa podlaskiego				
		Prowadzenie bazy danych geologicznych, w tym także dotyczących województwa podlaskiego				
		Sporządzanie krajowego bilansu zasobów kopalin w tym także z terenu województwa podlaskiego				
		Koordinacja i wykonywanie prac z zakresu kartografii geologicznej w tym także na terenie województwa podlaskiego				
Rozpoznanie i monitoring zagrożeń geologicznych w tym także na terenie województwa podlaskiego				środki własne PIG-PIB		
3	Likwidacja „dzikich wysypisk” odpadów (w tym rekultywacja wyrobisk po „dzikich wysypiskach”)	gminy	0,00	3 075,00	środki własne gminy	
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:						3 075,00

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa i jego jednostek organizacyjnych

4.8. OBSZAR INTERWENCJI „ZASOBY PRZYRODNICZE”

Tabela 40. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania	
			2019	2020		
1	Ochrona krajobrazu i opracowanie planów ochrony cennych terenów	Powoływanie nowych form ochrony przyrody i krajobrazu	Sejmik Województwa		środki własne województwa	
		Wydawanie pozwoleń zintegrowanych	Marszałek Województwa		środki własne województwa	
		Naliczanie opłat za korzystanie ze środowiska	Marszałek Województwa		środki własne województwa	
		Opiniowanie powiatowych/ gminnych programów ochrony środowiska	Zarząd Województwa		środki własne województwa	
		Wspieranie realizacji ochrony przyrody poprzez przekazywanie dotacji organizacjom pozarządowym	Zarząd Województwa	149 853,31	142 532,32	środki własne województwa
2	Edukacja ekologiczna mieszkańców	Organizacja konkursów i olimpiad, prowadzenie akcji, kampanii informacyjnych, konkursy, wystawy, warsztaty, publikacje o charakterze edukacyjnym, ulotki, broszury	Zarząd Województwa, Politechnika Białostocka, JST, parki narodowe, parki krajobrazowe, PGL LP, ośrodki edukacyjne	596 363,71	421 358,57	środki własne województwa, środki własne powiatu, WFOŚiGW
		Interaktywna mapa i portal turystyczny Puszczy Knyszyńskiej	Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej "Wielki Las", Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej	26 600,00	0,00	środki własne województwa
3	Czynna ochrona cennych siedlisk przyrodniczych	Ochrona czynna siedlisk i gatunków	Suwalski Park Krajobrazowy		środki własne SPK, środki własne WPN, Fundusz Leśny, środki własne RDOŚ, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki własne nadleśnictwa, POIiŚ, CKPŚ, Fundusze Europejskie Infrastruktura i Środowisko	
		Czynna ochrona płazów wraz z inwentaryzacją populacji poszczególnych gatunków	Towarzystwo Ochrony Siedlisk "ProHabitat"; Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej	13 000,00	14 000,00	środki własne województwa
		Poprawa stanu siedlisk widnych lasów i mokradeł oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków roślin w Ostoi Knyszyńskiej przez ochronę czynną	Stowarzyszenie Uroczysko; Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej, Nadleśnictwo Czarna Białostocka; Nadleśnictwo Knyszyn; Nadleśnictwo Supraśl	110 038,11	103 454,59	POIiŚ
		Eliminacja i ograniczenie populacji występowania inwazyjnych gatunków obcych	Suwalski Park Krajobrazowy	w ramach zadań własnych		środki własne SPK, Fundusz Leśny
4	Monitoring i inwentaryzacja środowiska	Dokumentowanie obserwacji przyrodniczych, tworzenie bazy fotograficznej, prowadzenie monitoringu przyrodniczych	Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		środki własne ŁPKDN	
		Inwentaryzacja i waloryzacja zasobów przyrodniczych	Suwalski Park Krajobrazowy, Stowarzyszenie Miłośników SPK Kraina Hańczy	15 000,00	17 000,00	środki własne województwa

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania	
			2019	2020		
	Inwentaryzacja zbiorowisk roślinnych na transektach w dolinach rzecznych Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej	Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej "Wielki Las"; Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej	0,00	25 100,00	środki własne województwa	
	Wykonanie operatu zbiorowisk roślinnych Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej	Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczy Knyszyńskiej "Wielki Las"; Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej	0,00	20 750,00	środki własne województwa	
	Monitoring i ochrona trzmielojada na obszarach chronionego krajobrazu "Wzgórza Sokólskie" i "Puszcza Białowieska"	Zarząd Województwa, Komitet Ochrony Orłów w Olsztynie - Region Podlaski	23 000,00	-	środki własne województwa	
5	Budowa i modernizacja infrastruktury	Budowa, modernizacja infrastruktury przy szlakach edukacyjnych	Suwalski Park Krajobrazowy, Stowarzyszenie Miłośników SPK Kraina Hańczy	216 293,00	124 987,00	środki własne województwa, Fundusz Leśny
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					2 019 330,61	

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa i jego jednostek organizacyjnych

Urząd Marszałkowski w ramach zadania „Powoływanie nowych form ochrony przyrody i krajobrazu” w roku 2019 opracował nowe granice Obszaru Chronionego Krajobrazu „Równina Kurpiowska i Dolina Dolnej Narwi” oraz podjęta została Uchwała Nr VI/44/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Równina Kurpiowska i Dolina Dolnej Narwi”, który do tej pory funkcjonował na podstawie rozporządzenia Nr 14/98 Wojewody Łomżyńskiego z 19 maja 1998 roku, natomiast w 2020 roku opracowano nowe granice Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu” oraz podjęta została Uchwała Nr XVIII/215/2020 Sejmiku Województwa Podlaskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu”, który do tej pory funkcjonował na podstawie rozporządzenia Nr 7/98 Wojewody Białostockiego z 20 maja 1998 roku. Poniższa tabela zawiera informacje o ilości wydanych pozwoleń zintegrowanych, naliczania opłat za korzystanie ze środowiska oraz opiniowania programów ochrony środowiska.

Tabela 41. Zestawienie realizacji zadań Urzędu Marszałkowskiego

Zadanie	Szacunkowe koszty zadania w zł	
	2019	2020
Wydawanie pozwoleń zintegrowanych	9 szt.	6 szt.
Naliczanie opłat za korzystanie ze środowiska	Wpłynęły 4 282 sprawozdania. 1242 podmiotów wniosło opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska na łączną kwotę 17 264 227,19 zł, w tym 1 611 782,35zł w ramach opłat podwyższonych.	Wpłynęło 3797 sprawozdań. 1154 podmiotów wniosło opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska na łączną kwotę 16 246 800,28 zł, w tym 1 376 624,11zł w ramach opłat podwyższonych.
Opiniowanie powiatowych/ gminnych programów ochrony środowiska	Ilość zaopiniowanych dokumentów: 1 (powiat siemiatycki)	Ilość zaopiniowanych dokumentów: 4 (powiat hajnowski, łomżyński, wysokomazowiecki, augustowski) W 2020 r. Miasto Suwałki złożyło do zaopiniowania projekt swojego programu ochrony środowiska – Zarząd Województwa Podlaskiego zaopiniował dokument w lutym 2021 r.

Zadanie	Szacunkowe koszty zadania w zł	
	2019	2020
Wydawanie pozwoleń zintegrowanych	9 szt.	6 szt.

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa

Tabela 42. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
			2019	2020	
1	Ocena stanu zasobów przyrodniczych Narwiańskiego Parku Narodowego z wykorzystaniem technologii teledetekcji	Narwiański Park Narodowy	-	299 773,14	środki budżetu państwa, środki UE
	Opracowanie /aktualizacja planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 oraz planów ochrony parków narodowych, krajobrazowych i rezerwatów przyrody	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	niemożliwe do ustalenia - koszty szacowane dla zadania w skali kraju		NFOŚiGW
	Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu	Nadleśnictwo Bielsk, Nurzec, Augustów, Supraśl	2 230 573,30	133 164,23	środki własne nadleśnictwa, POIiŚ
	Ocena stanu lasu oraz aktualizacja i sporządzanie w miarę zaistniałych potrzeb planów urządzenia lasu	Nadleśnictwo Łomża, Rudka, Hajnówka, Głęboki Bród, Suwałki	2 470 845,03	3 042 062,09	Fundusz Leśny
	Utrzymanie i pielęgnacja drzew i zieleni w pasie drogowym	powiat augustowski	brak danych		środki własne powiatu
	Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Środowiska oraz raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska	powiat augustowski, siemiatycki, grajewski	10 500,00	6 523,00	środki własne powiatu
	Opracowanie uproszczonych planów zagospodarowania lasu	powiat augustowski, siemiatycki, sokólski, grajewski	697 187,84	406 719,10	środki własne powiatu, środki GDLP
	Tworzenie i aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego, Studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem ochrony zasobów przyrody i krajobrazu oraz Programów Ochrony Środowiska	gminy	2 500,00	56 860,00	środki własne gminy
Edukacja ekologiczna mieszkańców	Budowa ścieżek edukacyjnych	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	brak danych		NFOŚiGW
	Akcje informacyjne, wydanie broszur i ulotek, organizacja spotkań oraz imprez upowszechniających wykorzystanie OZE, konieczność ograniczenia „niskiej emisji” i adaptacji do zmian klimatu	Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	w ramach zadań własnych		środki własne ODR
	Budowa nowych i doposażenie istniejących obiektów edukacyjnych i rozszerzanie oferty edukacyjnej	Nadleśnictwo Bielsk, Nurzec, Knyszyn, Głęboki Bród, Suwałki, Żednia, Supraśl, Pomorze	342 728,59	869 322,87	środki własne nadleśnictwa, POIiŚ
	Ośrodek Edukacji Przyrodniczej Młynarzówka	Narwiański Park Narodowy	3 878 234,65	3 174 739,44	środki UE, środki budżet państwa
	Organizacja konkursów, olimpiad, akcji i kampanii o charakterze ekologicznym, wydawanie ulotek, szkolenia i warsztaty oraz budowa i modernizacja infrastruktury przy szklakach ekologicznych	gminy	296 473,64	107 868,95	środki własne gminy

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
			2019	2020	
	Organizowanie akcji i inicjatyw ekologicznych, na "Akcji Sprzątania Świata"	powiat wysokomazowiecki, moniecki, suwalski, sejneński, łomżyński, grajewski	155 333,99	10 581,91	środki własne powiatu, WFOŚiGW
Czynna ochrona cennych siedlisk przyrodniczych	Regulacja populacji zwierząt łownych - odnowa zwierzyny drobnej	Polski Związek Łowiecki	3 000,00	0,00	środki własne PZŁ
	Ochrona czynna siedlisk i gatunków	Wigierski Park Narodowy, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Nadleśnictwa Czarna Białostocka, Szczebra, Płaska, Nurzec, Knyszyn, Łomża, Augustów, Rudka, Pomorze, Browsk, Hajnówka, Krynki	3 269 324,51	3 687 922,24	środki własne SPK, środki własne WPN, Fundusz Leśny, środki własne RDOŚ, WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki własne nadleśnictwa, POliŚ, CKPŚ, Fundusze Europejskie Infrastruktura i Środowisko
	Ochrona lądowych siedlisk Natura 2000 w obszarze Narwiańskie Bagna - etap I	Narwiański Park Narodowy	638 663,35	814 775,82	środki własne Narwiańskiego Parku Narodowego
	Ochrona siedlisk hydrogenicznych obszaru Natura 2000 PLH200002 Narwiańskie Bagna	Narwiański Park Narodowy	684 343,82	471 310,19	środki budżetu państwa, środki UE
	Kontynuacja ochrona ptaków wodno-błotnych odtwarzania siedlisk i ograniczenia wpływu inwazyjnych gatunków w Narwiańskim Parku Narodowym oraz w granicach obszarów Natura 2000 PLB 200001 Bagienna Dolina Narwi	Narwiański Park Narodowy	271 713,86	249 754,66	środki budżetu państwa, środki UE
	Kompleksowa ochrona żubra w Polsce	Nadleśnictwo Płaska, Bielsk, Białowieża, Augustów, Supraśl, Browsk, Hajnówka	4 585 653,71	2 798 391,79	POliŚ, Fundusz Leśny
	Czynna ochrona cietrzewi	Nadleśnictwo Krynki	16 900,00	53 881,90	Fundusz Leśny
	Eliminacja i ograniczenie populacji występowania inwazyjnych gatunków obcych	Wigierski Park Narodowy	198 321,00	53 597,00	środki własne SPK, Fundusz Leśny
Monitoring i inwentaryzacje środowiska	Monitoring siedlisk Natura 2000 - modernizacja i rozbudowa bazy monitoringu przyrodniczego	GIOŚ	niemożliwe do ustalenia - koszty szacowane dla zadania w skali kraju	NFOŚiGW	
	Monitoring siedlisk i gatunków Natura 2000 - w zakresie monitoringu gatunków zwierząt				
	Monitoring gatunków roślin z uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 w roku 2021				
	Realizacja programu Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego - nadzór merytoryczny oraz prowadzenie badań w latach 2018-2020 oraz w roku 2021				
	Monitoring i ocena stanu zdrowotnego lasów w latach 2018-2020 oraz w roku 2021				
	Badania stanu zdrowotnego lasów na stałych powierzchniach obserwacyjnych II rzędu i na powierzchniach monitoringu intensywnego w roku 2020				

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania		
			2019	2020			
	Monitoring siedlisk i gatunków Natura 2000 - w zakresie monitoringu ptaków						
	Inwentaryzacja i waloryzacja zasobów przyrodniczych oraz tworzenie bazy danych o zasobach przyrodniczych	Wigierski Park Narodowy	1 045 131,00	605 907,00	POiŚ, NFOŚiGW		
	Monitoring siedlisk i gatunków N2000	Wigierski Park Narodowy	658 807,00	148 925,00	Fundusz Leśny		
	Inwentaryzacja oraz badanie ekologii populacji i preferencji siedliskowych fauny motyli nocnych z grupy Macrolepidoptera w różnych siedliskach leśnych Narwiańskiego Parku Narodowego – Etap II	Narwiański Park Narodowy	0,00	27 768,82	środki budżetu państwa, środki UE		
	Inwentaryzacja i waloryzacja zasobów przyrodniczych oraz stworzenie bazy danych o zasobach przyrodniczych	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	611 252,00	2 595 587,00	POiŚ, środki budżetu państwa		
	Monitoring siedlisk i gatunków Natura 2000	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	6 150,00	329 230,00	NFOŚiGW		
	Wykupy gruntów na terenach chronionych	Wigierski Park Narodowy, Narwiański Park Narodowy, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	220 992,90	374 207,85	NFOŚiGW		
	Ochrona ornitofauny obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi PLB 200001 przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów przez modernizację kładki przyrodniczej Waniewo-Śliwno	Narwiański Park Narodowy	24 213,61	0,00	środki budżetu państwa, środki UE		
	Wykonanie pomostu zamiennego na terenie parku	Narwiański Park Narodowy	11 382,11	0,00	środki własne NPN		
	Ochrona bierna procesów w ekosystemach	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	0,00	7 357,54	środki własne RDOŚ		
	Prowadzenie gospodarki leśnej z zachowaniem wszystkich funkcji lasu	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	bezkosztowo		środki własne RDOŚ		
	Prowadzenie gospodarki leśnej	Nadleśnictwo Czarna Białostocka, Bielsk, Nurzec, Łomża, Białowieża, Augustów, Rudka, Pomorze, Supraśl, Hajnówka, Rajgród, Głęboki Bród, Suwałki	38 739 763,47	43 402 059,71	środki własne nadleśnictw, POiŚ		
	Regulacja populacji zwierząt łownych	Nadleśnictwo Łomża, Białowieża, Augustów, Rudka, Hajnówka, Rajgród, Głęboki Bród, Suwałki	611 680,69	515 828,55	środki własne nadleśnictwa		
	Koszenie łąk i zabezpieczenie drzew gniazdowych w ramach działań na rzecz utrzymania populacji orlika krzykliwego	Nadleśnictwo Białowieża	71 400,00	59 000,00	środki dopłat bezpośrednich		
	Koszenie polan śródleśnych w rezerwacie "Podcerkwa" celem utrzymania siedlisk chronionych motyli dziennych	Nadleśnictwo Białowieża, Supraśl	2 000,00	0,00	środki własne RDOŚ		
2	Ochrona krajobrazu i tworzenie zielonej infrastruktury	utrzymanie i pielęgnacja drzew i zieleni w pasie drogowym	powiat augustowski		brak danych	środki własne powiatu	
		Usuwanie roślin barszczu Sosnowskiego	powiat suwalski		17 502,56	0,00	środki własne powiatu
		Program prac konserwatorskich drzewostanu zabytkowej alei, gm. Raczki	powiat suwalski		0,00	8 880,00	środki własne powiatu

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
		Ochrona rzadkiego gatunku rośliny - pięciornika skalnego, kukułki bałtyckiej i storczyka cuchnącego	powiat łomżyński	800,00		środki Muzeum Przyrody – Dwór Lutosławskich w Drozdowie
		Rewitalizacja terenów rekreacyjnych, szlaków turystycznych	gminy	8 065 056,28	5 508 440,37	środki własne gminy, środki UE, EFRR, środki Programu Współpracy Transgenicznej Polska-Białoruś-Ukraina
		Nasadenia nowych drzew	gminy	27 297,37	17 805,31	środki własne gminy
		Pielęgnacja pomników przyrody	gminy	0,00	4 800,00	środki własne gminy
		Koszenie oraz pielęgnacja zieleni	gminy	280 775,60	248 702,80	środki własne gminy
		Eliminacja i ograniczenie populacji występowania inwazyjnych gatunków obcych	gminy	brak danych		środki własne gminy
3	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Uporządkowanie stanu prawno-własnościowego nieruchomości w ewidencji gruntów	powiat koleński	2 000,00	0,00	środki własne powiatu
		Ochrona obszarów Natura 2000 oraz Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej przed nadmierną presją turystów poprzez budowę infrastruktury służącej aktywnemu wypoczynkowi w otoczeniu zalewu wodnego Czapielówka w Czarnej Białostockiej	gmina Czarna Białostocka	0,00	4 155 555,00	PROWP
		Powoływanie nowych form ochrony przyrody i krajobrazu – użytek ekologiczny Nad Zalewem – PL.ZIPOP.1393UE.2010011.284	gmina Siemiatycze	664,20	96,31	środki własne gminy
		Utrzymywanie, ochrona i odtwarzanie korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej	gminy	20 000,00	204 795,00	środki własne gminy
4	Ochrona siedlisk i zwierząt	Ochrona czynna siedlisk i gatunków	gminy	10 990,00	16 361,00	środki własne gminy
		Ochrona bezdomnych zwierząt	gminy	159 408,00		środki własne gminy
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:						144 808 119,67

Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych w realizację Programu ochrony środowiska

4.9. OBSZAR INTERWENCJI „ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI”

Tabela 43. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
1	Działania wspierające sprawność służb publicznych, w tym rozwój systemów ratownictwa	Doposażenie jednostek ratownictwa (zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych, sprzętu ratowniczego, itp.)	Sejmik Województwa Podlaskiego	2 200 000,00	3 105 000,00	środki własne województwa, środki własne KW PSP
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:						5 305 000,00

Źródło: ankietyzacja samorządu województwa i jego jednostek organizacyjnych

Tabela 44. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami” w latach 2019-2020

Lp.	Zadanie		Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania
				2019	2020	
1	Działania wspierające sprawność służb publicznych, w tym rozwój systemów ratownictwa	Doposażenie jednostek ratownictwa (zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych, sprzętu ratowniczego, itp.)	KW PSP	24 851 859,30	0,00	środki własne województwa, środki własne KW PSP
		Ochrona przeciwpożarowa	Nadleśnictwo Bielsk, Łomża, Białowieża, Augustów, Rudka, Suwałki, Głęboki Bród, Rajgród, Hajnówka	1 838 470,75	1 967 607,49	środki własne nadleśnictwa
			Wigierski Park Narodowy	56 500,00	51 979,00	środki własne PN
			KW PSP	0,00	543 608,54	środki UE
	Usprawnienie systemu ratownictwa i zwiększenie skuteczności prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych	KW PSP	7 077 789,00	2 774 142,00	UE, NFOŚiGW, WFOŚiGW, budżet państwa, środki ubezpieczeniowe, JST, lasy państwowe, środki własne jednostek	
2	Utrzymanie sprawnego systemu zapobiegania poważnym awariom	Prowadzenie kontroli instalacji na terenach zakładów przemysłowych	KW PSP	117 042,84	117 042,84	środki własne KW PSP
		Prowadzenie i aktualizacja rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku występowania poważnych awarii	KW PSP	15 533,18	15 533,18	środki własne KW PSP
3	Działania wspierające	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	powiat kolneński, gminy	9 156 284,24	6 813 172,21	środki własne powiatu

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Koszty realizacji zadania		Źródła finansowania	
			2019	2020		
	sprawność służb publicznych, w tym rozwój systemów ratownictwa	Zakup samochodu pożarniczego	Powiat augustowski, powiat grajewski, gminy, OSP	6 723 757,00	6 507 403,29	środki własne gmin, środki własne powiatu, środki Programu „Polska-Białoruś-Ukraina 2014 - 2020”, WFOŚiGW, NFOŚiGW, , środki własne OSP
		Doposażenie jednostek ratownictwa	gminy, OSP	4 083 807,89	4 179 945,46	środki własne gminy, środki własne powiatu, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Fundusz Sprawiedliwości, środki MSWiA, środki własne OSP
		Matryca reagowania kryzysowego - nowe podejście do transgranicznego zarządzania kryzysowego	Gmina Korycin	0,00	1 845 000,00	środki własne gminy, środki Programu Interreg V-A Litwa - Polska, środki własne powiatu
		Remont remizy	gminy	68 286,35	0,00	środki własne gminy, środki MSWiA
4	Darowizna Pożar 2020	OSP Bzury, OSP Niedźwiadna	0,00	30 000,00	środki własne OSP	
Poniesiony koszt realizacji zadań w latach 2019-2020 [zł]:					78 834 764,56	

Źródło: ankietyzacja podmiotów zaangażowanych w realizację Programu ochrony środowiska

5. WNIOSKI ORAZ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W latach 2019-2020 na zadania związane z ochroną środowiska w województwie podlaskim wydano 3 841 620 962,72 zł. WFOŚiGW w latach 2019-2020 współfinansował zadania, na które przeznaczył 28 609,91 tys. zł. Należy mieć na uwadze, że jest to całkowita wartość przedsięwzięć, których realizacja trwała m.in. w latach 2019-2020 – nie są to koszty poniesione jedynie w tym okresie. Największe nakłady finansowe przeznaczono na zadania związane z zagrożeniem ochroną klimatu i jakości powietrza, hałasem oraz gospodarką wodno-ściekową, natomiast najmniejsze koszty generowały zadania z zakresu ochrony gleb i zasobów geologicznych oraz przed promieniowaniem niejonizującym.

Tabela 45. Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2019-2020 w województwie podlaskim

Obszar interwencji	Koszty poniesione w latach 2019-2020 [zł]
Ochrona klimatu i jakości powietrza	1 114 244 390,20
Zagrożenia hałasem	2 011 946 234,84
Pola elektromagnetyczne	15 000,00
Gospodarowanie wodami	24 538 151,75
Gospodarka wodno-ściekowa	407 105 130,77
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	52 801 765,32
Gleby i zasoby geologiczne	3 075,00
Zasoby przyrodnicze	146 827 450,28
Zagrożenie poważnymi awariami	84 139 764,56
Łącznie	3 841 620 962,72

Źródło: opracowanie własne

W obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” realizowano zadania dotyczące m.in. termomodernizacji budynków, instalacji systemów OZE, modernizacji sieci ciepłowniczych w celu ograniczania niskiej emisji, która przyczynia się do występowania przekroczeń na terenie województwa. Inwestycje dotyczyły również zwiększania możliwości korzystania z komunikacji zbiorowej oraz jej unowocześnienia i wyposażenia w nowe niskoemisyjne pojazdy, a także sporządzono programy służące ochronie powietrza. Monitoring jakości powietrza realizowany był w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez WIOŚ w Białymstoku oraz przez GIOŚ, jednak również niektóre z gmin inwestowały w rozwój lokalnych systemów monitoringu jakości powietrza.

Wśród zadań zrealizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego i jego jednostki podległe, najbardziej kosztownymi inwestycjami były te związane z termomodernizacją oraz zakupem nowych ambulansów dla WSPR SPZOZ w Łomży. Wśród zadań monitorowanych, oprócz tych związanych z termomodernizacją, do najczęściej przeprowadzanych inwestycji należał zakup i montaż systemów OZE oraz wymiana źródeł ogrzewania i oświetlenia na bardziej ekologiczne. Łącznie na działalność służącą ochronie klimatu i jakości powietrza wydano 1 114 244 390,20 zł.

W obszarze interwencji „zagrożenie hałasem” do największych inwestycji zaliczały się inwestycje drogowe, związane z rozbudową dróg wojewódzkich i krajowych oraz budową obwodnic miast. Oprócz tego wykonano także pomiar hałasu oraz sporządzono program ochrony środowiska przed hałasem. Monitoring hałasu wykonany został w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2019 i 2020 roku przez GIOŚ.

W ramach zadań własnych zrealizowano inwestycje drogowe polegające na rozbudowie, modernizacji i budowie dróg wojewódzkich. Sporządzono także program ochrony środowiska przed hałasem. Zadania własne realizowane były głównie przez Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich. Łączny koszt podjętych inwestycji, których celem była ochrona przed negatywnym oddziaływaniem hałasu, wyniósł 2 011 946 234,84 zł. Nakłady jakie poniesiono są związane z wysokimi kosztami prowadzenia robót budowlanych w zakresie infrastruktury drogowej oraz dużym zapotrzebowaniem na materiały potrzebne do realizacji przedsięwzięcia.

W obszarze „**pola elektroenergetyczne**” wykonano, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych oraz kontrolowano instalacje emitujące pola elektromagnetyczne. Środki finansowe jakie przeznaczono na te zadania oszacowano na 15 000,00 zł.

W obszarze interwencji „**gospodarowanie wodami**” realizowano głównie zadania służące ochronie przeciwpowodziowej regionu oraz budowie zbiorników retencyjnych – czego skutkiem jest wzrost pojemności obiektów małej retencji w regionie. Wykonano modernizację elementów infrastruktury przeciwpowodziowej, wybudowano zbiorniki retencyjne wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz wdrożono Program małej retencji na obszarach Natura 2000. Wykonany został także monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska.

W ramach zadań realizowanych w tym obszarze interwencji podjęto działania związane z budową, rozbudową i konserwacją budowli hydrotechnicznych oraz rowów melioracyjnych. Za wykonanie znacznej części zadań odpowiadało Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i podległe im nadleśnictwa. Na realizację zadań w tym obszarze interwencji wydano 24 538 151,75 zł.

W obszarze interwencji „**gospodarka wodno-ściekowa**” największy udział, zarówno ilościowy jak i kosztowy, miały zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego oraz spółki zajmujące się działalnością wodno-kanalizacyjną. Podjęte inwestycje dotyczyły najczęściej budowy i rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków, a także remontów i rozbudowy stacji uzdatniania wody. Znacząca część środków została przeznaczona na wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków i modernizację zbiorników bezodpływowych na co wpływ ma rozproszenie zabudowy na terenach wiejskich, a tym samym nieopłacalność wykonywania w tych regionach sieci kanalizacyjnej i stosowanie przez mieszkańców indywidualnych systemów oczyszczania lub gromadzenia ścieków.

Inwestycje zrealizowane w tym zakresie przez Województwo Podlaskie to budowa stacji uzdatniania wody w SPP ZOZ w Choroszczy. Znaczący udział w finansowaniu zadań w tym obszarze interwencji miały środki w WFOŚiGW, RPOWP, POIiŚ oraz środki krajowe. Łączna kwota, jaką przeznaczono na poprawę funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej w województwie wyniosła 407 105 130,77 zł.

Wśród zadań realizowanych w ramach obszarów interwencji „**gleby**” i „**zasoby geologiczne**” duży udział miały zadania zrealizowane przez Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Zadania te w głównej mierze miały charakter edukacyjno-szkoleniowy, a ich celem było m.in. promowanie ochrony poszczególnych komponentów środowiska w rolnictwie. Państwowy Instytut Geologiczny wykonał szereg zadań, w tym aktualizację bazy danych o surowcach, prowadzenie centralnego archiwum i baz danych oraz rozpoznanie i monitoring zagrożeń geologicznych na terenie województwa podlaskiego. Łączna kwota jaką wydatkowano za działalność w tym obszarze interwencji wyniosła 3 075,00 zł.

W zakresie „**gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów**” duży udział ilościowy miały zadania związane z usuwaniem, aktualizacją i inwentaryzacją wyrobów zawierających azbest, które realizowała większość gmin. Pozostałe przedsięwzięcia dotyczyły m.in. z budowy i modernizacji punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, usprawnienie recyklingu odpadów m.in. poprzez zakup pojemników do selektywnego zbierania odpadów i organizacja miejsc ich lokalizacji oraz usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big - Bag.

W tym obszarze interwencji jednymi z większych przedsięwzięć były rozbudowa instalacji MBP Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w gminie Zambrów oraz budowa i modernizacja kwatery na odpady resztkowe, których odzysk jest niemożliwy realizowana przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w

Suwałkach. Na cele poprawy funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami przeznaczono 55 883 898,32 zł.

W ramach obszaru interwencji „**zasoby przyrodnicze**” zrealizowano szereg projektów o zróżnicowanej tematyce. Wśród zadań realizowanych na terenie województwa pod względem finansowym wyróżniają się Projekt kompleksowej ochrony żubra w Polsce, ochrona czynna siedlisk i gatunków oraz Ośrodek Edukacji Przyrodniczej Młynarzówka. Wiele nadleśnictw prowadziło działania związane z rozszerzeniem oferty edukacyjnej m.in. poprzez budowę nowych ścieżek edukacyjnych, budowę nowych obiektów edukacyjnych oraz doposażenie istniejących. Wśród zadań monitorowanych przeważały zadania związane z odbudową i wspieraniem bioróżnorodności, m.in. inwentaryzacje przyrodnicze w poszczególnych gminach, odbudowa siedlisk zagrożonych gatunków, urządzenie terenów zieleni, utrzymanie i pielęgnację drzew i zieleni w pasie drogowym, organizowanie konkursów, olimpiad i kampanii o charakterze ekologicznym. Na działania te wydano łącznie 146 827 450,28 zł.

W obszarze interwencji „**zagrożenie poważnymi awariami**” dominowały inwestycje związane z doposażeniem jednostek ochotniczej straży pożarnej obejmującym zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych, sprzętu i wyposażenia ratowniczego. Inwestycje te były finansowane głównie z WFOŚiGW. Duże znaczenie miała tu także działalność w zakresie ochrony przeciwpożarowej prowadzona przez nadleśnictwa. Łącznie na działalność służącą ochronie przed poważnymi awariami przeznaczono 84 139 764,56 zł.

W poniższej tabeli za pomocą wskaźników przedstawiono zmiany stanu środowiska oraz infrastruktury ochrony środowiska jaki zaszły w czasie obowiązywania Programu.

Tabela 46. Porównanie wskaźników monitorowania realizacji Programu

Obszar interwencji	Wskaźnik	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa 2016	2019	2020	Trend zmian
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Długość wybudowanej sieci ciepłej przesyłowej	km	GUS	495,6	543,4	-	↑
	Emisja poziomu gazów cieplarnianych (ekwiwalent CO ₂) z zakładów szczególnie uciążliwych	t/r	GUS	2 199 008	2 128 092	2 047 633	↑
	Liczba stref z przekroczeniami na terenie województwa	szt.	GIOŚ	pył PM ₁₀ – 0 pył PM _{2,5} – 1 BaP – 1	pył PM ₁₀ – 0 pył PM _{2,5} – 0 BaP – 0	pył PM ₁₀ – 1 pył PM _{2,5} – 1 BaP – 2	↓
	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	t/r	GUS	2 208 086	2 136 065	2 054 731	↑
Zagrożenie hałasem	Udział dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg	%	GUS	55,08	53,5	-	↑
	Długość ścieżek rowerowych	km	GUS	465,1	629,7	731,9	↑
Pola elektromagnetyczne	Liczba punktów w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	szt.	WIOŚ	0	0	0	-
Gospodarowanie wodami	Pojemność obiektów małej retencji wodnej	dam ³	GUS	3 223,00	3 303,60	3 455,50	↑

Obszar interwencji	Wskaźnik	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa 2016	2019	2020	Trend zmian
	Tereny rolne i leśne wyłączone z produkcji rolnej i leśnej ogółem	ha	GUS	110	216	176	↑
	Przyrost pojemności obiektów małej retencji	dam ³	GUS	4,0	80,6	151,9	↑
Gospodarka wodno - ściekowa	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	dam ³	GUS	87629,7	88420,1	88316,8	↓
	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	GUS	13 517,3	13 862,1	13 939,6	↑
	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	GUS	15,1	15,6	15,7	↓
	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacji	%	GUS	64,1	64,8	-	↑
	Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	GUS	1 359 080	1 654 180	1 655 244	↑
	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	GUS	3 507,40	3 695,80	3 768,00	↑
	Nieoczyszczone ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzane do wód lub do ziemi	dam ³	GUS	40 459	41 539	41 660	↓
	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności w miastach	%	GUS	96,6	97	97	-
Zasoby geologiczne	Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolnej i leśnej na użytkowanie kopalin	ha	GUS	9	35	9	↓
Gleby	Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych w ciągu roku ogółem	ha	GUS	35	80	149	↑
	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem	ha	GUS	2 660	2 760	2 742	↓
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Odpady wytworzone w ciągu roku poddane odzyskowi	tys. t.	GUS	267,1	155,6	706,6	↑
	Tereny składowania odpadów, niezrehabilitowane	ha	GUS	28,8	28,8	28,8	-
Zasoby przyrodnicze	Poziom lesistości	%	GUS	30,8	30,9	31,0	↑
	Powierzchnia lasów	ha	GUS	204 878,07	206 484,96	207 325,04	↑
	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	GUS	638 841,50	638 701,95	638 380,03	↓
	Liczba pomników przyrody ogółem	szt.	GUS	1 998	1 968	-	↓

Obszar interwencji	Wskaźnik	Jednostka	Źródło	Wartość bazowa 2016	2019	2020	Trend zmian
	Powierzchnia gruntów odnowionych i zalesionych w danym roku	ha	GUS	2 554,60	2 570,90	2 949,3	↑
	Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolnej i leśnej na cele komunikacyjne, osiedlowe, przemysłowe i inne	ha	GUS	83	130	158	↓
Zagrożenia poważnymi awariami	Ilość przypadków wystąpienia poważnych awarii	szt.	WIOŚ	0	0	0	-

Objaśnienia:

- bez zmian;
- ↑ trend pozytywny dla środowiska;
- ↓ trend negatywny dla środowiska.

Źródło: GUS, WIOŚ, GIOŚ

Na podstawie zamieszczonych wyżej wskaźników monitorowania realizacji Programu ochrony środowiska można zauważyć, że na przestrzeni lat 2016-2020 zdecydowana większość z nich uległa zmianom w sposób pozytywny dla środowiska. 66,7% wskaźników przyjęło trend pozytywny dla stanu środowiska, 20,0% przyjęło trend negatywny, a dla 13,3% nie odnotowano zmian.

W obszarze ochrona klimatu i jakości powietrza zauważono wyraźną poprawę dotyczącą długości sieci ciepłej, która już 2019 roku przekroczyła wartość docelową założoną w Programie ochrony środowiska. Emisja poziomu gazów cieplarnianych uległa poprawie jednak nie osiągnęła wartości docelowej. Podobnie emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych uległa poprawie pod względem ilości pyłów emitowanych do powietrza, co jest skutkiem m.in. licznych inwestycji przedsiębiorstw, szczególnie w energetyce zawodowej, w zakresie ochrony powietrza.. Niestety liczba stref, w których wystąpiły przekroczenia wzrosła zarówno w odniesieniu do PM2,5, PM10 jak i benzo(a)pirenu, a tym samym nie osiągnęła wartości docelowej. Nie jest to problem jedynie lokalny, ponieważ przeważająca część kraju jest zakwalifikowana pod względem tych zanieczyszczeń do klasy C. W związku z tym, planując zadania do realizacji w ramach kolejnego Programu ochrony środowiska, należy poświęcić szczególnie dużo uwagi zadaniom związanym z poprawą efektywności energetycznej budynków i ograniczaniem niskiej emisji – m.in. poprzez wymiany źródeł ogrzewania, z tych opalanych paliwami stałymi (węgiel, koks, drewno), na takie, które będą generować znacznie mniejszą ilość zanieczyszczeń, termomodernizacje, promowanie OZE oraz umożliwianie mieszkańcom ich powszechniejszego wykorzystania np. poprzez różnego rodzaju dopłaty i programy pomocowe.

Poprawa udziału dróg o powierzchni utwardzonej, liczne inwestycje w zakresie dróg i obwodnic miast przyczyniają się do zmniejszenia ruchu samochodowego w miastach i przeniesienie ich poza jego granice. Będzie to miało również przełożenie na jakość powietrza terenów miejskich, która może ulec poprawie dzięki zmniejszeniu ilości pojazdów silnikowych. Duże znaczenie mają tu także strategie rozwoju elektromobilności wprowadzane przez poszczególne gminy. Aby utrzymać trend pozytywny dla stanu środowiska, należy w kolejnych latach kontynuować działania związane z budową obwodnic, centrów przesiadkowych, rozważyć działania promujące transport zbiorowy oraz stosować możliwe dla terenów miejskich sposoby izolacji przed hałasem tj. nasadzenia, zadrzewienia. Długość ścieżek i dróg rowerowych w województwie uległa zwiększeniu i prawie osiągnęła poziom docelowy określony w Programie.

W zakresie promieniowania niejonizującego, w 2020 roku nie odnotowano zmian wskaźników w stosunku do roku 2016, jednak jest to pożądaný stan, ponieważ oznacza brak przekroczeń dopuszczalnych wartości pól elektromagnetycznych w obszarze województwa podlaskiego osiągając tym samym wartość docelową.

W zakresie jakości wód odnotowano wzrost udziału JCWP rzecznych o co najmniej dobrym stanie/potencjale ekologicznym oraz stanie chemicznym – jest to m.in. efekt licznych inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową. Niestety wykazano również spadek udziału stanowisk monitoringu JCWPd, dla których stwierdzono co najmniej dobrą klasę jakości wód. W kolejnym Programie ochrony środowiska należy zwrócić uwagę na podejmowanie działań związanych z poprawą jakości wód oraz z prewencją przed pogarszaniem się ich jakości. W tym celu należy kontynuować m.in. działania związane z poprawą jakości gospodarki wodno-ściekowej, budową oczyszczalni ścieków czy promowaniem odpowiedniego stosowania nawozów w rolnictwie, ponieważ są to jedne z głównych czynników wpływających na niepożądaną jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Wzrosła również pojemność obiektów małej retencji, co częściowo może przyczyniać się do wzrostu poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Nie osiągnięto jednak wartości docelowej określonej w Programie ochrony środowiska.

Poprawa jakości gospodarki wodno-ściekowej jest istotna również ze względu na dużą rozbieżność w tym zakresie pomiędzy terenami miejskimi a wiejskimi. Niektóre z powiatów województwa charakteryzują się wyjątkowo niskim stopniem skanalizowania. W ostatnich latach przeznaczono bardzo duże środki finansowe na zadania w tym obszarze interwencji, na skutek czego w latach 2016-2020 wystąpił wzrost stopnia skanalizowania i zwodociągowania regionu, jednak nie osiągnięto wartości docelowej. Ze względu na charakterystykę województwa i częściowo bardzo rozproszone zabudowania na terenach wiejskich objęcie siecią kanalizacyjną wszystkich gospodarstw jest nieopłacalne, ponieważ koszty doprowadzenia sieci są niewspółmierne z korzyściami. W związku z czym należy wziąć pod uwagę stosowanie nowoczesnych instalacji indywidualnego oczyszczania ścieków. W ostatnich latach odnotowano wzrost ilości oczyszczalni ścieków funkcjonujących w województwie, co przełożyło się m.in. na zmniejszenie ilości ścieków nieoczyszczonych. 97% mieszkańców miast korzysta z oczyszczalni ścieków.

Województwo podlaskie charakteryzuje się glebami dobrej jakości, przydatnymi do produkcji rolniczej. Poprawa jakości funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej jest istotna także z punktu widzenia jakości gleb. W kolejnych latach należy podejmować działania, które pozwolą na utrzymanie tego stanu, m.in. poprzez ograniczanie możliwości zanieczyszczenia gleb w wyniku rozszczelnienia zbiorników bezodpływowych, a co za tym idzie, rozbudowę sieci kanalizacyjnych. Należy także promować stosowanie dobrej praktyki rolniczej m.in. poprzez stosowanie nawozów naturalnych czy płodozmianu. Ważnym jest również, aby intensyfikować działania służące likwidacji miejsc nielegalnego składowania odpadów, ponieważ czynnik ten także oddziałuje na stan i jakość gleb. Warto rozważyć podjęcie inwestycji związanych z rekultywacją gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, ponieważ powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających działań rekultywacyjnych w ostatnich latach wzrosła.

W zakresie gospodarki odpadami w ostatnich latach wystąpił wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie, co ma pozytywne znaczenie dla środowiska. Wzrosła również wielkość odpadów wytworzonych i poddanych odzyskowi przewyższając znacznie wartość poziomu docelowego przedstawionego w Programie ochrony środowiska. Na poziomie województwa trudnym byłoby podejmowanie działań służących ograniczeniu ilości wytwarzanych odpadów, ponieważ jest to problem znacznie większej skali. Można natomiast podejmować działania promujące segregację odpadów oraz prowadzić działalność kontrolną w tym zakresie. W związku z trwającą pandemią Covid-19 znaczna część środków finansowych wydatkowanych na gospodarkę odpadami została przeznaczona w 2020 roku na zabezpieczanie odpadów medycznych, których ilość wzrosła. W kolejnych latach należy kontynuować działania służące zabezpieczeniu odpadów medycznych i modernizacji systemu ich zarządzania.

W latach 2016-2020 odnotowano pozytywne zmiany wśród wskaźników obrazujących stan zasobów przyrodniczych. Wzrosła zarówno lesistość regionu osiągając wartość bazową założoną w Programie ochrony środowiska, jak i powierzchnia gruntów leśnych. Zmniejszeniu uległa powierzchnia obszarów prawnie chronionych na co wpływ miała zmiana ich granic. Negatywnym dla stanu zasobów przyrody jest malejąca ilość pomników przyrody, jednak często wynika to ze zmian klimatu oraz coraz częściej występujących gwałtownych zjawisk atmosferycznych, na których negatywne oddziaływanie bardzo podatne są stare drzewa pomnikowe. Wzrosła także powierzchnia gruntów odnowionych i zalesionych w analizowanych latach. Na terenie województwa

realizowano liczne projekty służące ochronie bioróżnorodności oraz inwentaryzacji zasobów przyrodniczych. W kolejnych latach warto takie projekty kontynuować oraz rozważyć podjęcie przedsięwzięć, których celem będzie zwiększanie lesistości oraz ilości zadrzewień.

W raportowanych latach, podobnie jak w 2016 roku, na terenie województwa nie miały miejsca poważne awarie ani zdarzenia o znamionach poważnych awarii. Należy dołożyć wszelkich starań, aby utrzymać ten stan. Narzędziami temu służącymi są m.in. kontrole zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, szkolenia służb ratowniczych w zakresie działań na wypadek wystąpienia takich zdarzeń oraz dalsze doposażanie jednostek ratowniczych w niezbędny sprzęt.

SPIS TABEL

Tabela 1.	Powierzchnia powiatów województwa podlaskiego	7
Tabela 2.	Klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2016 roku z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi	11
Tabela 3.	Klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2019 roku z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi	11
Tabela 4.	Klasyfikacja stref województwa podlaskiego w 2020 roku z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi	12
Tabela 5.	Klasyfikacja stref województwa podlaskiego w poszczególnych latach z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin w strefie podlaskiej	13
Tabela 6.	Emisja zanieczyszczeń na terenie województwa podlaskiego w latach 2019-2020	13
Tabela 7.	Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie województwa podlaskiego w latach 2016, 2019 i 2020	14
Tabela 8.	Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w 2018 r. w punktach oceny wskaźników długookresowych	21
Tabela 9.	Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w 2019 r. w punktach oceny wskaźników długookresowych	21
Tabela 10.	Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w 2018 r. w punktach oceny wskaźników krótkookresowych	22
Tabela 11.	Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w 2019 r. w punktach oceny wskaźników krótkookresowych	22
Tabela 12.	Wartości przekroczeń zbadanych odcinków dróg w roku 2018	24
Tabela 13.	Wartości przekroczeń zbadanych odcinków dróg w roku 2019	25
Tabela 14.	Stopień zwodociągowania województwa w latach 2016 i 2019	35
Tabela 15.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu	40
Tabela 16.	Wykorzystanie osadów ściekowych z oczyszczalni przemysłowych i komunalnych w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim	40
Tabela 17.	Stopień skanalizowania województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	42
Tabela 18.	Liczba zbiorników bezodpływowych, oczyszczalni przydomowych i stacji zlewnych na terenie województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	42
Tabela 19.	Gospodarka odpadami komunalnymi w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim	45
Tabela 20.	Masa odpadów wytworzonych, poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania pochodzących z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych na terenie województwa podlaskiego w latach 2017-2018	46
Tabela 21.	Punkty pomiarowe chemizmu gleb ornych Polski w województwie podlaskim	47
Tabela 22.	Formy ochrony przyrody w województwie podlaskim	49
Tabela 23.	Lasy województwa podlaskiego według form własności	53
Tabela 24.	Tereny zieleni w województwie podlaskim w latach 2016 i 2019	54
Tabela 25.	Zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) na terenie województwa podlaskiego	55
Tabela 26.	Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) na terenie województwa podlaskiego	55
Tabela 27.	Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” w latach 2019-2020	57
Tabela 28.	Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza” w latach 2019-2020	58

Tabela 29. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem” w latach 2019-2020	60
Tabela 30. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „zagrożenia hałasem” w latach 2019-2020	61
Tabela 31. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „pola elektromagnetyczne” w latach 2019-2020	62
Tabela 32. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami” w latach 2019-2020	63
Tabela 33. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „gospodarowanie wodami” w latach 2019-2020	63
Tabela 34. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” w latach 2019-2020	65
Tabela 35. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” w latach 2019-2020	65
Tabela 36. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” w latach 2019-2020	67
Tabela 37. Zestawienie realizacji zadań Urzędu Marszałkowskiego	67
Tabela 38. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” w latach 2019-2020	68
Tabela 39. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz monitorowanych w obszarach interwencji „gleby” oraz „zasoby geologiczne” w latach 2019-2020	70
Tabela 40. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze” w latach 2019-2020	71
Tabela 41. Zestawienie realizacji zadań Urzędu Marszałkowskiego	72
Tabela 42. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „zasoby przyrodnicze” w latach 2019-2020	73
Tabela 43. Zestawienie realizacji zadań własnych oraz zadań realizowanych przez instytucje w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami” w latach 2019-2020	77
Tabela 44. Zestawienie realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „zagrożenia poważnymi awariami” w latach 2019-2020	77
Tabela 45. Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2019-2020 w województwie podlaskim	79
Tabela 46. Porównanie wskaźników monitorowania realizacji Programu	81

SPIS RYCIN

Ryc. 1.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	15
Ryc. 2.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	16
Ryc. 3.	Długość czynnej sieci gazowej w województwie podlaskim w latach 2016 i 2019	17
Ryc. 4.	Liczba gospodarstw domowy korzystających z ogrzewania gazowego województwie podlaskim w latach 2016 i 2019	17
Ryc. 5.	Długość rozdzielczej sieci gazowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	18
Ryc. 6.	Ludność korzystająca z sieci gazowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	19
Ryc. 7.	Wyniki oceny stanu/potencjału ekologicznego JCWP rzecznych w województwie podlaskim	31
Ryc. 8.	Wyniki badań wód podziemnych na terenie województwa podlaskiego w 2019 r.	32
Ryc. 9.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim [dam ³]	33
Ryc. 10.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim w 2016, 2019 i 2020 r. [dam ³]	34
Ryc. 11.	Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim	35
Ryc. 12.	Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2016 i 2019 w województwie podlaskim	35
Ryc. 13.	Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym w latach 2016, 2019 i 2020 na terenie województwa podlaskiego	35
Ryc. 14.	Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2016 i 2019 w województwie podlaskim	35
Ryc. 15.	Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016, 2019 i 2020	36
Ryc. 16.	Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	37
Ryc. 17.	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	38
Ryc. 18.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	39
Ryc. 19.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub ziemi w 2019 roku w województwie podlaskim	40
Ryc. 20.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim	41
Ryc. 21.	Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2016, 2019 i 2020 w województwie podlaskim	41
Ryc. 22.	Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2016 i 2019 w województwie podlaskim	41
Ryc. 23.	Długość rozdzielczej sieci kanalizacyjnej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	43
Ryc. 24.	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019	44
Ryc. 25.	Gleby zrekultywowane i zagospodarowane w województwie podlaskim w latach 2016, 2019 i 2020	48
Ryc. 26.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni powiatów województwa podlaskiego w latach 2016 i 2019 (bez obszarów Natura 2000)	50
Ryc. 27.	Ilość pomników przyrody przypadająca na 1 km ² w powiatach województwa podlaskiego w 2019 roku	51

Ryc. 28.	Lesistość w powiatach województwa podlaskiego	52
Ryc. 29.	Poziom lesistości w powiatach województwa podlaskiego w latach 2016, 2019 i 2020	53
Ryc. 30.	Udział poszczególnych form terenów zieleni w 2019 roku na terenie województwa podlaskiego	54